

**ΑΝΟΙΚΤΟ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΚΥΠΡΟΥ**

**ΣΧΟΛΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ ΚΑΙ
ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ
ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΠΟΥΔΩΝ
«ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ» (ΜΒΑ)**

ΔΙΑΤΡΙΒΗ ΕΠΙΠΕΔΟΥ ΜΑΣΤΕΡ

**Η ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ ΤΩΝ ΚΑΤΟΙΚΩΝ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΑΠΤΥΞΗ
ΤΟΥ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ ΣΤΟ ΝΟΜΟ ΑΡΓΟΛΙΔΑΣ**

ΦΟΙΤΗΤΗΣ: ΘΕΟΔΩΡΟΣ ΚΟΤΙΤΣΑΣ

ΕΠΙΒΛΕΠΩΝ ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ: ΑΘΗΝΑ ΔΙΛΜΠΕΡΗ

ΑΘΗΝΑ, ΜΑΪΟΣ, 2019

Ανοικτό Πανεπιστήμιο Κύπρου

Σχολή Οικονομικών Επιστημών & Διοίκησης

**Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα Σπουδών
«Διοίκηση Επιχειρήσεων» (MBA)**

Μεταπτυχιακή Διατριβή

**Η υποστήριξη των κατοίκων για την ανάπτυξη του
τουρισμού στο Νομό Αργολίδας**

Θεόδωρος Κοτίτσας

**Επιβλέπων Καθηγητής
Αθηνά Διλιμπέρη**

Η παρούσα μεταπτυχιακή διατριβή υποβλήθηκε προς μερική εκπλήρωση των απαιτήσεων για απόκτηση μεταπτυχιακού τίτλου σπουδών στη Διοίκηση Επιχειρήσεων από τη Σχολή Οικονομικών Επιστημών και Διοίκησης του Ανοικτού Πανεπιστημίου Κύπρου.

Μάιος 2019

Περίληψη

Στην παρούσα εργασία μελετήθηκε η υποστήριξη των κατοίκων για την ανάπτυξη του τουρισμού στο Νομό Αργολίδος, και ειδικότερα των απόψεων του ντόπιου πληθυσμού ως προς την τουριστική ανάπτυξη της περιοχής, με απώτερο στόχο τη λήψη αποφάσεων για την όσο το δυνατόν μεγαλύτερη επιμήκυνση της τουριστικής περιόδου στο νομό Αργολίδος.

Ένα βασικό συμπέρασμα, το οποίο εξήχθη από την έρευνά μας ήταν ότι σημαντικότεροι παράγοντες επιλογής της περιοχής από τους τουρίστες θεωρούνται το μεσογειακό κλίμα, η ιδιαίτερη αρχιτεκτονική και η ιστορικότητα της περιοχής, όπως επίσης και την απόστασή του νομού από την Αθήνα, ενώ αντίθετα παράγοντες όπως η καθαρότητα της περιοχής η ύπαρξη των εστιατορίων και της νυχτερινής ζωής δεν αποτελούν σημαντικούς παράγοντες σύμφωνα με το δείγμα της έρευνάς μας.

Εν συνεχεία, ένα άλλο συμπέρασμα στο οποίο κατέληξε η παρούσα έρευνα ήταν η επιβεβαίωση της πεποίθησης, που υπάρχει από την πλειονότητα των συμμετεχόντων στην έρευνά μας, οι οποίοι θεωρούν ότι μια άμεση συνέπεια της αύξησης του τουρισμού στο Νομό Αργολίδος ήταν η βελτίωση των εσόδων της τοπικής οικονομίας, η δημιουργία νέων θέσεων εργασίας και η συνολική βελτίωση του βιοτικού επιπέδου της περιοχής.

Συνεπώς, είναι φανερό ότι πρέπει να συντελούν όλα εκείνα τα έργα τα οποία θα επιτρέψουν στην περιοχή να αντέξει την συνεχή αύξηση των τουριστών στην περιοχή, ενώ μέσω της κατάλληλης στρατηγικής μάρκετινγκ θα πρέπει να επιδιωχθεί η προσέλκυση όσο το δυνατόν περισσότερων τουριστών στο άμεσο μέλλον, κάτι το οποίο αποτελεί και επιθυμία της πλειονότητας των κατοίκων της περιοχής, ενώ θα συμβάλλει και στη συνολική βελτίωση της οικονομίας της περιοχής.

Επίσης, μια πρόταση για μελλοντική έρευνα θα ήταν η εξέταση του κατά πόσον υπάρχει διαφορά στις αντιλήψεις γυναικών/ανδρών, καθώς επίσης και στις αντιλήψεις ατόμων με υψηλότερο ή χαμηλότερο μορφωτικό επίπεδο, όπως επίσης και αν υπάρχει διαφορά στις αντιλήψεις ανάλογα με την ηλικία ή σε σχέση με το βαθμό ανάπτυξης που προσφέρει ο τουρισμός και το βαθμό μόλυνσης.

Abstract

In this study, the support of the inhabitants for the development of tourism in the Prefecture of Argolida has been studied and, in particular, the views of the local population on the tourist development of the area, with the aim of making decisions for as long as possible to extend the tourist season in the prefecture Argolida.

A basic conclusion, which was extracted from our research, was that the most important factors in the selection of the area by the tourists are the Mediterranean climate, the particular architecture and the history of the area, as well as the distance of the prefecture from Athens, the cleanliness of the area, the existence of restaurants and nightlife are not important factors according to the sample of our research.

Then another conclusion reached in the present study was the confirmation of the belief that exists among the majority of our survey participants who consider that a direct consequence of the increase in tourism in Argolida County was the improvement of local economy, the creation of new jobs and the overall improvement of the living standards of the region.

Therefore, it is clear that all those projects that will allow the region to withstand the continuous increase of tourists in the region, and that through an appropriate marketing strategy should be sought to attract as many tourists as possible in the near future, something which is also a desire of the majority of the inhabitants of the region, and will also contribute to the overall improvement of the region's economy.

Also, a proposal for future research would be to examine whether there is a difference in perceptions of women / men as well as perceptions of people with a higher or lower educational level as well as whether there is a difference in perceptions depending on age or relationship with the degree of tourism development and the degree of contamination.

Ευχαριστίες

Θα ήθελα να ευχαριστήσω εκείνους που συνέβαλλαν και βοήθησαν στην πραγματοποίηση της παρούσας διπλωματικής εργασίας.

Ευχαριστώ την επιβλέπουσα καθηγήτρια κ. Αθηνά Διλμπέρη για την πολύτιμη βοήθειά της καθ' όλη τη διάρκεια εκπόνησης της διπλωματικής μου εργασίας, για το ευχάριστο κλίμα συνεργασίας και, κυρίως, για την κατανόησή της ώστε να επιτευχθεί ο στόχος μου.

Επίσης, ευχαριστώ τη σύζυγό μου Μάγδα και τους γιούς μου Γεώργιο και Νικόλαο - Αδριανό για την υποστήριξη και την υπομονή τους όλο αυτό το διάστημα.

Περιεχόμενα

Περίληψη	4
Abstract	5
Εισαγωγή	9
Κεφάλαιο 1: Το φαινόμενο του τουρισμού και οι εναλλακτικές μορφές τουρισμού ..	11
1.1 Ο τουρισμός σαν φαινόμενο	11
1.2 Έννοια τουρισμού και τουρίστα.....	12
1.3 Ειδικές και εναλλακτικές μορφές τουρισμού.....	15
1.4 Κύριοι άξονες φιλοσοφίας ήπιων εναλλακτικών μορφών τουρισμού	18
1.5 Παράγοντες ανάπτυξης τουρισμού	20
Κεφάλαιο 2: Το προφίλ του Νομού Αργολίδος.....	22
2.1 Διάρθρωση Δομή Νομού Αργολίδος	22
2.2 Τουριστικοί πόροι και υποδομές.....	23
2.2.1 Φυσικοί πόροι Νομού Αργολίδος.....	23
2.2.2 Παράλιες Ακτές Νομού Αργολίδος.....	24
2.2.3 Κλίμα περιοχής.....	25
2.3.3 Δασικές εκτάσεις και προστατευόμενες περιοχές	25
2.3.4 Υγρότοποι και Βιότοποι Νομού Αργολίδος	26
2.4 Δημογραφικά στοιχεία Νομού Αργολίδος	27
2.5 Οικονομικά χαρακτηριστικά Νομού Αργολίδος.....	28
2.6 Πολιτιστικοί πόροι Νομού Αργολίδος	30
Κεφάλαιο 3: Το τουριστικό προϊόν του Νομού Αργολίδος.....	32
3.1 Λίγα λόγια για το τουριστικό προϊόν	32
3.2 Μουσεία	32
3.3 Πολιτιστικά αξιοθέατα.....	33
3.4 Ξενοδοχειακή υποδομή Νομού Αργολίδος.....	34

3.5 Πορεία εισερχόμενου τουρισμού Νομού Αργολίδος 2010-2017.....	36
Κεφάλαιο 4: Ντόπιος πληθυσμός και τουρίστες	37
4.1 Η σημασία της εικόνας της περιοχής από τον ντόπιο πληθυσμό.....	37
4.2 Παράγοντες μέτρησης αντίληψης ντόπιων και τουριστών για την εικόνα μιας περιοχής.....	40
Κεφάλαιο 5: Μεθοδολογία	43
5.1 Δείγμα έρευνας.....	43
5.2 Μεθοδολογία έρευνας και εργαλείο ανάλυσης έρευνας	43
5.3 Μέθοδος ανάλυσης αποτελεσμάτων	44
Κεφάλαιο 6: Ανάλυση αποτελεσμάτων έρευνας	45
6.1 Ανάλυση δημογραφικών στοιχείων	45
6.2 Ανάλυση παραγόντων επιλογής του νομού Αργολίδος από τους τουρίστες	48
6.3 Επίδραση τουρισμού στο νομό Αργολίδος	54
6.4 Εξέταση των απόψεων σχετικά με τον τουρισμό του Νομού Αργολίδος.....	61
Συμπεράσματα	65
Βιβλιογραφία	67
Α. Ελληνική.....	67
Β. Ξενόγλωσση	68
Γ. Ηλεκτρονική	70
Παράρτημα: Ερωτηματολόγιο	71

Εισαγωγή

Αντικείμενο μελέτης της παρούσας εργασίας είναι η εξέταση της υποστήριξης των κατοίκων για την ανάπτυξη του τουρισμού στον νομό Αργολίδος. Προς αυτή την κατεύθυνση, η εργασία θα περιλαμβάνει και θεωρητικό και πρακτικό μέρος, όπου μέσω της χρήσης κατάλληλου ερωτηματολογίου θα γίνει προσπάθεια άντλησης στοιχείων σχετικά με το βαθμό υποστήριξης των κατοίκων του νομού Αργολίδος στο πλαίσιο της προώθησης του τουρισμού της περιοχής.

Ειδικότερα, οι στόχοι της παρούσας εργασίας μπορούν να συνοψιστούν στους ακόλουθους:

- ✓ Ο τόπος προέλευσης των τουριστών
- ✓ Η αξιολόγηση της ποιότητας και του εύρους των τουριστικών υπηρεσιών
- ✓ Το προφίλ του τουρίστα
- ✓ Τα κίνητρα του τουρίστα καταναλωτή για την επιλογή του νομού Αργολίδας
- ✓ Η εποχικότητα της τουριστικής ζήτησης για το νομό (επιμήκυνση της τουριστικής περιόδου)
- ✓ Η χρήση των μέσων προβολής και των νέων τεχνολογιών για την ανάδειξη της πολιτιστικής Κληρονομιάς και του φυσικού κάλους του νομού.
- ✓ Η συνεργασία του δημοσίου και ιδιωτικού τομέα για την προώθηση του τουρισμού.
- ✓ Ο ρόλος των κατοίκων στην τουριστική ανάπτυξη του νομού
- ✓ Οι επιδράσεις που έχει ο τουρισμός στην ζωή του ντόπιου πληθυσμού και πιο συγκεκριμένα στην οικονομική ζωή, στα ήθη και έθιμα και στην καθημερινότητα

Επιπλέον, στην συγκεκριμένη εργασία θα χρησιμοποιηθεί η έρευνα με τη χρήση δομημένου ερωτηματολογίου. Θα χρησιμοποιηθούν ερωτήσεις κλειστού τύπου. Στην αρχή το ερωτηματολόγιο θα γίνεται αφορά στα προσωπικά στοιχεία των ερωτώμενων όπως φύλο, ηλικία, μορφωτικό επίπεδο. Στην συνέχεια οι ερωτήσεις που χρησιμοποιούνται έχουν ως στόχο να μας πληροφορήσουν για το προφίλ του τουρίστα που επισκέπτεται το νομό, την ποιότητα των παρεχόμενων υπηρεσιών και να διερευνήσουν το ρόλο που μπορεί να έχει ο ντόπιος πληθυσμός για την τουριστική

ανάπτυξη του νομού αλλά και την γνώμη των ντόπιων για την επίδραση του τουρισμού σε αυτούς.

Όσον αφορά το ενδιαφέρον, που έχει η παρούσα έρευνα σήμερα, αυτό σχετίζεται σε μεγάλο βαθμό με το γεγονός ότι τα αποτελέσματά της έρευνάς μας θα μας παρέχουν ενδείξεις σχετικά με τις απόψεις του ντόπιου πληθυσμού ως προς την τουριστική ανάπτυξη και θα αποτελέσουν μια βάση άντλησης δεδομένων, ώστε στη συνέχεια να ληφθούν κατάλληλες αποφάσεις, οι οποίες με τη σειρά τους θα στοχεύσουν στην όσο το δυνατόν μεγαλύτερη επιμήκυνση της τουριστικής περιόδου στο νομό Αργολίδος.

Αναφορικά με τη δομή της παρούσας εργασίας, στο πρώτο κεφάλαιο της θα γίνει αναφορά στο φαινόμενο του τουρισμού, στην έννοια του τουρισμού και του τουρίστα, καθώς και στις εναλλακτικές μορφές τουρισμού, ενώ στη συνέχεια στο δεύτερο κεφάλαιο της εργασίας θα γίνει αναφορά στο Νομό Αργολίδος, όπου θα γίνει παρουσίαση του προφίλ του Νομού Αργολίδος, ώστε να αποκτηθεί μια πρώτη γνώση της περιοχής, η οποία θα βοηθήσει στην ομαλότερη ανάλυση της υπάρχουσας κατάστασης του τουριστικού προϊόντος του νομού, η οποία θα αναλυθεί στα επόμενα κεφάλαια της εργασίας.

Εν συνεχεία, στο τρίτο κεφάλαιο της εργασίας θα γίνει αναφορά στο τουριστικό προϊόν του Νομού Αργολίδος, όπου θα δοθεί ιδιαίτερη αναφορά στον πολιτιστικό τουρισμό που είναι ιδιαίτερα αναπτυγμένος στην περιοχή, καθώς επίσης και στα αξιοθέατα, που μπορεί κανείς να επισκεφτεί στην περιοχή, ενώ στο τέταρτο κεφάλαιο της εργασίας θα γίνει αναφορά στον ντόπιο πληθυσμό και τους τουρίστες της περιοχής.

Στη συνέχεια, στο πέμπτο κεφάλαιο θα παρουσιαστεί η μεθοδολογία του ερευνητικού μέρους, το οποίο στη συνέχεια θα αναλυθεί στο έκτο κεφάλαιο της εργασίας, ενώ έπειτα η εργασία θα ολοκληρωθεί με την παράθεση της χρησιμοποιούμενης βιβλιογραφίας και των σχετικών συμπερασμάτων που εξήχθησαν από την ανάλυση τόσο θεωρητικά όσο και ερευνητικά του εξεταζόμενου ζητήματος.

Κεφάλαιο 1: Το φαινόμενο του τουρισμού και οι εναλλακτικές μορφές τουρισμού

1.1 Ο τουρισμός σαν φαινόμενο

Ο Τουρισμός με τη σημερινή έννοια υπήρχε από την Αρχαιότητα. Τόσο οι αρχαίοι Έλληνες όσο και οι Ρωμαίοι πολίτες της άρχουσας τάξης ταξίδευαν για εμπορικούς αλλά και ιδιωτικούς λόγους. Σημαντικές είναι οι Περιηγήσεις στην Ελλάδα (170 π.Χ.) και οι Ελληνικές Αποδημίες (150 π.Χ.) του μεγάλου γεωγράφου και ιστορικού Πασανία. (Sigaux,1965).

Μεγάλο μέρος μετακινήσεων για θρησκευτικούς λόγους πραγματοποιούνται το Μεσαίωνα και οι ρίζες της λέξης «holidays» βρίσκονται στην έκφραση «holy days» (δηλαδή ιερές μέρες). Την ίδια περίοδο αναπτύσσεται και ο πανεπιστημιακός τουρισμός γύρω από τα πανεπιστημιακά κέντρα της Ευρώπης. (Sigaux,1965).

Τα χρόνια της Αναγέννησης ο τουρισμός εμπλουτίζεται με νέα κίνητρα. Οι άνθρωποι ταξιδεύουν με κύριο σκοπό την ευχαρίστηση και από μια «διανοουμενιστική περιέργεια», όπως αναφέρει ο Montaigne (Sigaux,1965).

Δύο τεχνολογικές αλλαγές στις αρχές του 19^{ου} αιώνα , ο σιδηρόδρομος και η ναυπήγηση του ατμόπλοιου είχαν βαθύτατη επίδραση στη εξέλιξη του ταξιδιού. Μέχρι το τέλος του αιώνα ο σιδηρόδρομος γίνεται το δημοφιλέστερο μέσο μεταφοράς στη Ευρώπη και την Αμερική και παράλληλα η βάση για την ανάπτυξη του τουρισμού, προσφέροντας ασφαλή μεταφορά σε μικρό χρονικό διάστημα με οικονομικές τιμές.

Τα ατμόπλοια που συνδέουν την Αμερική με την Ευρώπη από τα μέσα του αιώνα και έχουν όλα τα χαρακτηριστικά «πλωτών ξενοδοχείων» δίνουν μια νέα ώθηση στη μαζικοποίηση του τουρισμού αλλά και στη διεθνοποίηση των ταξιδιών. (Sigaux,1965).

Την ανάπτυξη του οργανωμένου τουρισμού με τη μορφή που τον γνωρίζουμε σήμερα ως ένα πλήρες «πακέτο» υπηρεσιών, σηματοδοτεί η δημιουργία του πρώτου τουριστικού πρακτορείου από τον Thomas Cook που οργανώνει μια εκδρομή από το Λέστερ στο Λωφμπόρου μετ' επιστροφής και με τιμή ένα σελίνι κατ' άτομο. (Sigaux,1965).

Ο Thomas Cook σύντομα επεκτείνεται και οργανώνει δύσκολα και μακρινά ταξίδια σε όλη την Ευρώπη, την Αμερική αλλά και στους Αγίους τόπους. Υπήρξε ένα οραματιστής του οργανωμένου ταξιδιού. Η επιτυχία του οφειλόταν στην προσοχή με την οποία οργάνωνε τις εκδρομές του, ώστε να ελαχιστοποιεί τα προβλήματα. Αυτός οργάνωσε τόσο το πρώτο «inclusive tour» όσο και το πρώτο «individual inclusive tour». (Sigaux,1965).

Μετά την λήξη του Α΄ Παγκοσμίου πολέμου η σιδηροδρομική μετακίνηση παρουσιάζει πτώση εξαιτίας της εισόδου του αυτοκινήτου. Ο ερχομός και η εξέλιξη του αεροπλάνου αποτέλεσε την βάση στην οποία στηρίχθηκε η μαζικοποίηση του διεθνούς τουρισμού στη μεταπολεμική περίοδο. (Sigaux,1965).

1.2 Έννοια τουρισμού και τουρίστα

Όσον αφορά τον ορισμό της έννοιας του τουρισμού, ένας αρκετά χαρακτηριστικός ορισμός έχει διατυπωθεί από τον Τσάρτα (1989), ο οποίος ορίζει σαν τουρισμό τη μετακίνηση των ατόμων από μια τοποθεσία στην οποία διαμένουν σε μια άλλη με απώτερο σκοπό τους τη διασκέδαση και την ψυχαγωγία τους.

Ιστορικά, ο πρώτος διατυπωμένος ορισμός της έννοιας του τουρισμού προέρχεται από τους Hunziger και Krapf και χρονολογείται γύρω στο 1942, οι οποίοι όρισαν σαν τουρισμό το σύνολο όλων εκείνων των σχέσεων και των φαινομένων, τα οποία προέκυπταν από τα ταξίδια και από την παραμονή των ατόμων που ήταν ξένα στον τόπο τον οποίο επισκέπτονταν, λαμβάνοντας όμως υπόψη τους, ότι η παραμονή στον ξένο προς αυτού τόπο δεν έχει χαρακτηριστικά μόνιμης εγκατάστασης σε αυτόν, με συνέπεια τη μη άσκηση δραστηριοτήτων, οι οποίες θα αποσκοπούσαν στη διασφάλιση εισοδήματος.

Επιπλέον, είναι σημαντικό να τονισθεί, ότι ο ορισμός των Hunziger και Krapf αποτέλεσε τη βάση πάνω στον οποίο αρκετοί συγγραφείς μεταγενέστερα βάσισαν τις μελέτες τους για τον τουρισμό επεκτείνοντας αντίστοιχα και τον ορισμό αυτό.

Ενδεικτικά, μπορεί να γίνει αναφορά στον ορισμό του Kaspar (1971), ο οποίος αφού βασίστηκε στη μελέτη των Hunziger και Krapf διαφοροποίησε λίγο τον ορισμό του τουρισμού, αναφέροντας ότι ο τουρισμό αντιπροσωπεύει σαν έννοια ένα σύνολο

σχέσεων και φαινομένων, τα οποία απορρέουν από το ταξίδι των ατόμων και την παραμονή τους σε αυτό, ενώ ο τόπος αυτός δεν αποτελεί ούτε τον κύριο μόνιμο τόπο διαμονής, καθώς επίσης και ούτε τον βασικό τόπο εργασίας των ατόμων. (Κούτουλας, 2001)

Τέλος, ένας ακόμα ορισμός, ο οποίος έχει δοθεί για τον τουρισμό διατυπώθηκε από τους Gee et. al (2001), οι οποίοι αναφέρουν σαν τουρισμό τον σύνολο των δραστηριοτήτων των ατόμων, που ταξιδεύουν και βρίσκονται σε περιοχές, οι οποίες είναι εκτός των συνηθών περιβαλλόντων στα οποία κατοικούν για περιορισμένο χρονικό διάστημα (και όχι περισσότερο από ένα έτος συνεχόμενα), με δραστηριότητες οι οποίες συνδέονται με τον ελεύθερο χρόνο τους.

Ουσιαστικά, η διαφοροποίηση του ορισμού αυτού σε σχέση με τους παραπάνω ορισμούς έχει να κάνει με το ότι μέσω του ορισμού αυτού γίνεται εισαγωγή της έννοιας του συνηθούς περιβάλλοντος, κάτι το οποίο συμβάλει στον να αποκλειστούν από τον ορισμό του τουρισμού, δραστηριότητες όπως είναι τα ψώνια, το πήγαινε – έλα στην εργασία, ή τυχόν μετακόμιση σε μια νέα κατοικία. (Gee et.al, 2001).

Από την άλλη πλευρά, αναφορικά με την έννοια του τουρίστα, σαν τουρίστας ορίζεται κάθε άτομο, το οποίο πραγματοποιεί επίσκεψη σε μια άλλη περιοχή ή χώρα σε σχέση από αυτή στην οποία διαμένει μόνιμα και για διάστημα το οποίο είναι τουλάχιστον εικοσιτέσσερις ώρες.

Όπως είναι προφανές, η παραπάνω διατύπωση μας αναφέρει ότι σαν τουρίστες μπορούν να θεωρηθούν οι ακόλουθες κατηγορίες ατόμων:

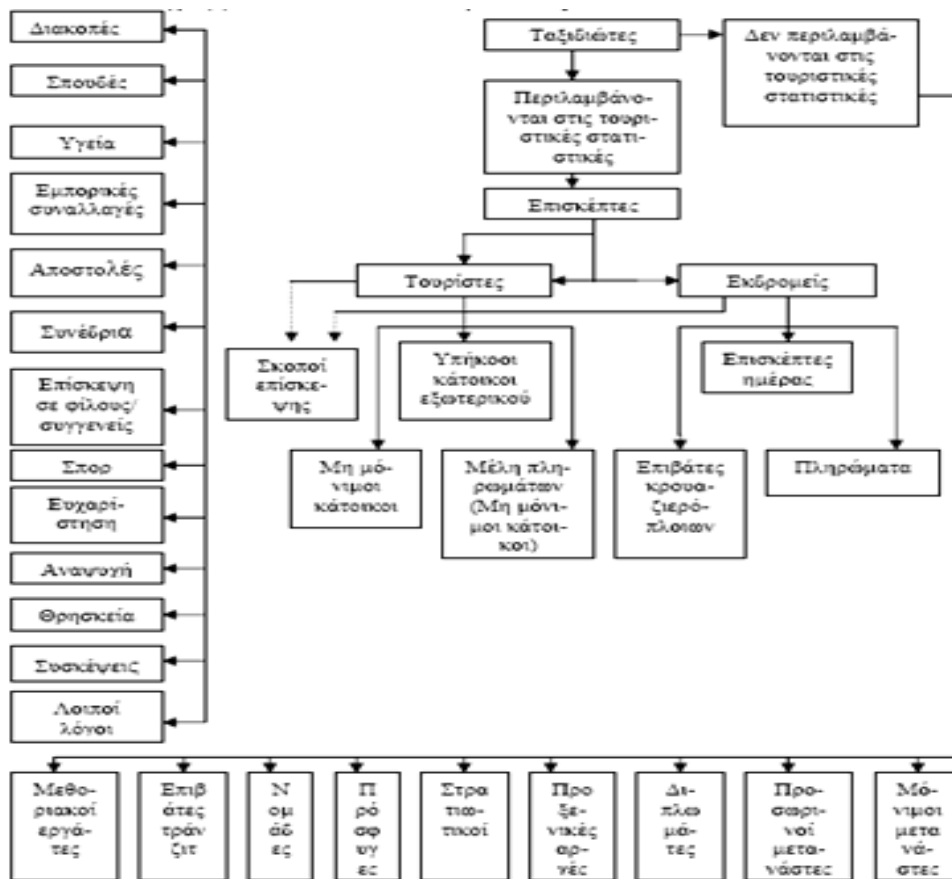
- ✓ Άτομα, τα οποία πραγματοποιούν μετακινήσεις από μια περιοχή σε μια άλλη για λόγους που σχετίζονται με την ψυχαγωγία, καθώς επίσης και για λόγους που σχετίζονται με την οικογένεια ή για λόγους που συνδέονται με την υγεία των ατόμων.
- ✓ Άτομα, τα οποία πραγματοποιούν μετακινήσεις σε διάφορες περιοχές για συνέδρια, όπως επίσης και για εκπροσώπους οποιουδήποτε τύπου.
- ✓ Άτομα, τα οποία πραγματοποιούν μετακινήσεις από μια πόλη ή χώρα σε μια άλλη για επαγγελματικούς λόγους.

- ✓ Άτομα, τα οποία πραγματοποιούν κρουαζιέρες, παρά το γεγονός, ότι το χρονικό διάστημα που πραγματοποιείται η διαμονή τους είναι μικρότερο από εικοσιτέσσερις ώρες. (Τσάρτας, 1989)

Στο σημείο αυτό είναι σημαντικό να σημειωθεί, ότι δεν εμπίπτουν στην κατηγορία των τουριστών οι παρακάτω κατηγορίες ατόμων:

- ✓ Άτομα, τα οποία πραγματοποιούν μετακινήσεις από μια περιοχή σε μια άλλη με βασική επιδίωξή τους το να εργαστούν εκεί.
- ✓ Άτομα, τα οποία πραγματοποιούν μετακινήσεις από μια περιοχή σε μια άλλη, με βασική επιδίωξή τους τη μόνιμη εγκατάστασή τους.
- ✓ Άτομα, τα οποία βρίσκονται εγκατεστημένα σε μια συνοριακή ζώνη, εντούτοις όμως διαμένουν και εργάζονται στη διπλανή χώρα.
- ✓ Άτομα, τα οποία μετακινούνται κατά μήκος μιας χώρας, χωρίς όμως να πραγματοποιούν στάσεις, ακόμα και αν η διαδρομή των ατόμων διαρκεί για διάστημα μεγαλύτερο των 24 ωρών. (Τσάρτας, 1989)

Τέλος, αξίζει να σημειωθεί, ότι στα πλαίσια του μάρκετινγκ, σαν τουρίστας θεωρείται ο καταναλωτής μιας αγοράς, στην οποία μια επιχείρηση μπορεί να διαθέσει τα προϊόντα της, ενώ η τοποθεσία των δραστηριοποιούμενων στην αγορά αυτή επιχειρήσεων συνδέεται με τον τόπο στον οποίο βρίσκεται η μόνιμη κατοικία των τουριστών, ο εκάστοτε προορισμός τους, καθώς επίσης και κατά μήκος των περιοχών που μετακινείται ο τουρίστας κατά τη διάρκεια του ταξιδιού του ή της επιστροφής του (Κούτουλας, 2001).

Γράφημα 1: Ανάλυση ταξιδιωτών – επισκεπτών

Πηγή: Βαρβαρέσος (2000)

1.3 Ειδικές και εναλλακτικές μορφές τουρισμού

Είναι γεγονός, ότι ο εναλλακτικός τουρισμός σαν μορφή τουρισμού έχει σαν βασικά του χαρακτηριστικά, τα στοιχεία της αναζήτησης του αυθεντικού, καθώς επίσης και της επαφής των πολιτών με τη φύση, καθώς επίσης και της άρνησης τουριστικών πακέτων τα οποία είναι τυποποιημένα και απρόσωπα, όπως επίσης και της αποφυγής δημοφιλών και με έντονη κίνηση κοσμικών παραλιών. (Τσάρτας, 1996)

Επιπλέον, εκτός των όσων αναφέρθηκαν παραπάνω, ο εναλλακτικός τουρισμός συνδέεται επίσης και με κάθε είδους μορφή τουρισμού, η οποία συμβάλει στην προσέλκυση τουριστών, οι οποίοι έχουν ειδικά ενδιαφέροντα, ενώ συνεισφέρει επίσης και στην προστασία του περιβάλλοντος και στην ανάδειξη της πολιτιστικής κληρονομιάς, προσφέροντας λύσεις στα προβλήματα της εποχικότητας του τουρισμού. (Τσάρτας, 1996)

Προς αυτή την κατεύθυνση, στη διεθνή βιβλιογραφία έχει επικρατήσει οι παραπάνω μορφές τουρισμού να αναφέρονται σαν εναλλακτικές και ειδικές μορφές τουρισμού, καθώς από τη μία πλευρά οι εναλλακτικές μορφές τουρισμού εστιάζουν κατά κύριο λόγο στα κίνητρα που δίνονται στους τουρίστες και τα οποία σχετίζονται με την αυτονομία των ταξιδιών τους και το περιβάλλον, ενώ αντίστοιχα οι ειδικές μορφές τουριστών εστιάζουν στην ύπαρξη ειδικών κινήτρων, τα οποία κατευθύνουν τους τουρίστες στο ταξίδι τους (Τσάρτας, 1996).

Ουσιαστικά, αν θέλουμε να γίνουμε πιο συγκεκριμένοι, οι ειδικές μορφές τουρισμού έχουν να κάνουν με την ύπαρξη ειδικών κινήτρων στη ζήτηση των τουριστών, όπως είναι για παράδειγμα η επίσκεψη τοποθεσιών με έντονο το πολιτιστικό στοιχείο, ή η ύπαρξη συνεδρίων, καθώς επίσης και από την ανάπτυξη ειδικών υποδομών στις περιοχές αυτές, έτσι ώστε να εξυπηρετούνται οι τουρίστες των ειδικών μορφών τουρισμού.

Με λίγα λόγια, ειδικές μορφές τουρισμού είναι εκείνες οι μορφές, οι οποίες εστιάζουν σε συγκεκριμένες κατηγορίες τουριστών και οι οποίες δεν εμπίπτουν στην κατηγορία του μαζικού τουρισμού, ενώ έχουν ένα ιδιαίτερο χαρακτηριστικό, το οποίο λειτουργεί ως κίνητρο, ενώ γίνεται κομβικής σημασίας συστατικό στοιχείο στα πλαίσια της διάρκειας παραμονής των τουριστών, δίνοντας το όνομα τους στις ειδικές αυτές μορφές. (Τσάρτας, 1996)

Τέλος, ένα ακόμα στοιχείο μιας ειδικής μορφής τουρισμού είναι ο τρόπος με τον οποίο είναι οργανωμένη η λειτουργία τους, καθώς επίσης και οι υποδομές που απαιτούνται να υπάρχουν στις περιοχές αυτές και οι οποίες αποσκοπούν στην ικανοποίηση στο μέγιστο δυνατό βαθμό των εξειδικευμένων αναγκών των επισκεπτών των περιοχών αυτών. (Τσάρτας, 1996)

Από την άλλη πλευρά, ο εναλλακτικός τουρισμός σαν έννοια συνδέεται σε μεγάλο βαθμό με την εκμετάλλευση του δυναμικού ορισμένων περιοχών, στις οποίες δεν είναι εφικτή η ανάπτυξη μορφών τουρισμού παραδοσιακού τύπου. Αξίζει να αναφερθεί επίσης ότι σε όλο τον κόσμο, όπως και στην Ελλάδα ένα βασικό χαρακτηριστικό του εναλλακτικού τουρισμού είναι οι προσπάθειες παράτασης της τουριστικής περιόδου στο σύνολο του έτους (12 μήνες).

Ο στόχος συνεπώς του εναλλακτικού τουρισμού είναι να συμβάλει αποφασιστικά στην οικονομία των περιοχών και των χωρών, που έχουν τις δυνατότητες ανάπτυξής τους, έτσι ώστε παρέχει στις περιοχές αυτές τη δυνατότητα δημιουργίας μιας σταθερής πηγής τόσο εσόδων όσο και απασχόλησης, μέσω της αποτελεσματικής προώθησής του (Σφακιανάκης, 2000).

Κατά συνέπεια είναι σαφές, ότι ο εναλλακτικός τουρισμός εστιάζει κατά κύριο λόγο στο να φέρει τους τουρίστες κοντά με τις τοπικές κοινότητες, προσπαθώντας με αυτό τον τρόπο να συμβάλει στην ενσωμάτωσή τους στην τοπική ζωή των περιοχών. (Honey, 2008)

Όσον αφορά τα αίτια, που κατά κύριο λόγο οδηγούν τους πολίτες προς τις εναλλακτικές μορφές τουρισμού, αυτά συνοψίζονται στα κάτωθι: (Κοκκώσης & Τσάρτας, 2001)

- ✓ Η επιδίωξη για την όσο το δυνατόν μεγαλύτερη ικανοποίηση των αναγκών των τουριστών για αναψυχή και ξεκούραση, καθώς επίσης και για την αναζήτηση πιο σύνθετων τρόπων ως προς την απόκτηση νέων εμπειριών, μέσω της κατανόησης και ανακάλυψης νέων περιοχών.
- ✓ Η άνοδος του βιοτικού επιπέδου οδήγησε σε μεταβολές στις ανάγκες των τουριστών, επαναπροσδιόρισε τις αξίες και τις προτεραιότητές του σε θέματα που σχετίζονται με την ποιότητα ζωής, στοιχείο το οποίο με την πάροδο των ετών απόκτησε ολοένα και μεγαλύτερη σημασία.
- ✓ Η ολοένα και μεγαλύτερη υποβάθμιση της ποιότητας του περιβάλλοντος με την πάροδο των ετών οδήγησε στην στροφή των πολιτών προς τις εναλλακτικές μορφές τουρισμού, ευαισθητοποιώντας τους στα πλαίσια του περιορισμού των αρνητικών επιπτώσεων του περιβάλλοντος από τις ανθρώπινες δραστηριότητες.
- ✓ Η ολοένα και μεγαλύτερη συνειδητοποίηση της αλληλεξάρτησης που έχει το φυσικό περιβάλλον με τις ανθρώπινες δραστηριότητες.
- ✓ Η αυξανόμενη ευαισθητοποίηση των ατόμων σχετικά με ζητήματα που συνδέονται με την προστασία και την ανάδειξη της πολιτισμικής ταυτότητας σε τοπικό επίπεδο κάθε περιοχής.

Ενδεικτικά, οι σημαντικότερες μορφές ειδικών μορφών τουρισμού και εναλλακτικού τουρισμού:

- Κοινωνικός τουρισμός
- Κοινωνικός τουρισμός επαγγελματιών ενώσεων
- Αγροτουρισμός (διάφοροι τύποι)
- Συμπλέγματα αγροτουρισμού σε σύγχρονους οικισμούς, δομημένα με χαρακτηριστικά παραδοσιακών αγροτικών οικισμών
- Τουρισμός στο ύπαιθρο, Φυσιολατρικός τουρισμός
- Τουρισμός τρίτης ηλικίας
- Αθλητικός τουρισμός (διάφοροι τύποι)
- Περιηγητικός τουρισμός
- Θαλάσσιος τουρισμός (διάφοροι τύποι)
- Οικολογικός τουρισμός, Οικοτουρισμός (διάφοροι τύποι)
- Τουρισμός υγείας και φυσικής ζωής
- Ιαματικός τουρισμός, Θερμαλιστικός τουρισμός
- Πολιτιστικός τουρισμός
- Εκπαιδευτικός τουρισμός
- Θρησκευτικός τουρισμός
- Επαγγελματικός τουρισμός
- Συνεδριακός τουρισμός, Εκθεσιακός τουρισμός
- Τουρισμός κινήτρων
- Ορεινός τουρισμός
- Χειμερινός τουρισμός
- Γυμναστικός τουρισμός
- Χρονομεριστική μίσθωση
- Τουρισμός περιπέτειας
- Τουρισμός σε οργανωμένα τουριστικά χωριά ειδικού τύπου (club)
- Τουρισμός σε θεματικά πάρκα και θεματικά μουσεία
- Αστικός τουρισμός

Γράφημα 2: Ειδικές και εναλλακτικές μορφές τουρισμού

Πηγή: Weiler & Hall (1992)

1.4 Κύριοι άξονες φιλοσοφίας ήπιων εναλλακτικών μορφών τουρισμού

Όσον αφορά τους κυριότερους άξονες φιλοσοφίας των εναλλακτικών μορφών τουρισμού, αυτοί επιγραμματικά συνοψίζονται στους ακόλουθους: (Βελισσαρίου, 2000)

- **Προστασία του φυσικού περιβάλλοντος**

Η προστασία του φυσικού περιβάλλοντος είναι κομβικός άξονας φιλοσοφίας μιας περιοχής, που αναπτύσσει δραστηριότητες εναλλακτικού τουρισμού, ο οποίος σχετίζεται τόσο με το πεδίο της ανάπτυξης των τουριστικών υποδομών όσο και με το πεδίο χρήσης των φυσικών πόρων της περιοχής από τους τουρίστες. (Βελισσαρίου, 2000)

Ειδικότερα, η προστασία αυτή του φυσικού περιβάλλοντος είναι δυνατόν να επιτευχθεί με τους κάτωθι τρόπους:

- ✓ Ύπαρξη μικρού μεγέθους καταλυμάτων
- ✓ Ύπαρξη καταλυμάτων, τα οποία είναι φιλικά προς το φυσικό περιβάλλον, καθώς και ως προς το αρχιτεκτονικό περιβάλλον.
- ✓ Ύπαρξη περιορισμένου αριθμού επισκεπτών σε αριθμό ανά χρονική περίοδο αλλά και σε επίπεδο χώρου. (Βελισσαρίου, 2000)
- **Προστασία της πολιτιστικής και κοινωνικής κληρονομιάς**
- **Ύπαρξη ενεργούς συμμετοχής και δραστηριοποίησης των τουριστών**

Ο παραπάνω άξονας είναι δυνατόν να επιτευχθεί μέσω της συμμετοχής των τουριστών σε μια από τις ακόλουθες μορφές δραστηριοτήτων: (Βελισσαρίου, 2000)

- ✓ Σεμινάρια, το περιεχόμενο των οποίων θα μπορούσε να είναι είτε πολιτιστικό, είτε οικολογικό, είτε πνευματικό, είτε ιστορικό.
- ✓ Μέσω προγραμμάτων εκμάθησης παραδοσιακών τεχνών, καθώς επίσης και χορού ή της τοπικής γλώσσας της περιοχής.
- ✓ Μέσω συμμετοχής σε εργασίες της τοπικής περιοχής.
- ✓ Μέσω συμμετοχής σε δραστηριότητες αθλητικού περιεχομένου της τοπικής περιοχής.
- **Ποιοτική παροχή υπηρεσιών και αναψυχή τουριστών**

Ο παραπάνω άξονας είναι δυνατόν να επιτευχθεί μέσω των ακόλουθων προϋποθέσεων: (Βελισσαρίου, 2000)

- ✓ Ύπαρξη καθαρού φυσικού περιβάλλοντος
- ✓ Ιδιαίτερα άνετη εξυπηρέτηση με έντονο το φιλικό στοιχείο.
- ✓ Υψηλή ποιότητα αγαθών και υπηρεσιών, τα οποία προσφέρονται στους πελάτες – τουρίστες.
- ✓ Ύπαρξη περιορισμένου αριθμού επισκεπτών σε αριθμό ανά χρονική περίοδο αλλά και σε επίπεδο χώρου.

- **5. Οικονομικά οφέλη σε τοπικό επίπεδο για την κοινωνία της περιοχής**

Ειδικότερα, τα οικονομικά οφέλη, που αποκομίζουν οι τοπικές κοινωνίες από τις εναλλακτικές μορφές τουρισμού προέρχονται σε μεγάλο βαθμό από τα έσοδα των τουριστών από τη διαμονή τους στις περιοχές αυτές και ειδικότερα στα καταλύματα των περιοχών. (Βελισσαρίου, 2000)

Επιπλέον, σημαντική πηγή εσόδων για τις τοπικές κοινωνίες προέρχεται από την αύξηση των απασχολούμενων ντόπιων κατοίκων σε τουριστικές επιχειρήσεις, γεγονός το οποίο βελτιώνει τόσο το βιοτικό επίπεδο των εργαζομένων όσο και της κοινωνίας συνολικά. (Βελισσαρίου, 2000)

Τέλος, άλλη μια σημαντική πηγή εσόδων για τις τοπικές κοινωνίες προέρχεται από την πώληση των τοπικών προϊόντων στους τουρίστες, κάτι το οποίο ενισχύει σημαντικά τα έσοδα των κοινωνιών και ιδιαίτερα των επιχειρήσεων που δραστηριοποιούνται σε αυτές. (Βελισσαρίου, 2000)

1.5 Παράγοντες ανάπτυξης τουρισμού

Όσον αφορά τους κυριότερους παράγοντες, οι οποίοι συμβάλλουν καθοριστικά στην ανάπτυξη του τουρισμού σε μια περιοχή, αυτοί μπορούν να συνοψιστούν στους ακόλουθους: (Πρωτοπαπαδάκης, 2003)

- ✓ Ύπαρξη στην περιοχή μιας πλειάδας φυσικών και πολιτιστικών πόρων
- ✓ Ευκολία πρόσβασης στις τοποθεσίες πολιτιστικού περιεχομένου των περιοχών, δηλαδή κατάλληλες υποδομές, επαρκή συγκοινωνία κλπ.
- ✓ Διαθεσιμότητα επαρκών διευκολύνσεων και υποδομών με χαρακτηριστικότερα παραδείγματα την ύπαρξη επαρκών καταλυμάτων, χώρων εστίασης και αναψυχής, διαθεσιμότητα δραστηριοτήτων για τουρίστες με ειδικά ενδιαφέροντα, όπως είναι η ύπαρξη γηπέδων, σχολών εκμάθησης παραδοσιακών δραστηριοτήτων κλπ.
- ✓ Ύπαρξη ικανοποιητικής εικόνας για τον προορισμό, καθώς και των αντιλήψεων των τουριστών για τον προορισμό.
- ✓ Τέλος τα επίπεδα των τιμών και συνολικά τα έξοδα του ταξιδιού επηρεάζουν σημαντικά τις δυνατότητες ανάπτυξης μιας περιοχής ως τουριστικός προορισμός, καθώς ιδιαίτερα σήμερα οι παράγοντες αυτοί αποτελούν κομβικής σημασίας στοιχείο για την επιλογή ενός προορισμού από τους τουρίστες.

Συμπερασματικά, όπως αναφέρει και στην μελέτη του ο Butler (1998), ένας επιτυχημένος τουριστικός προορισμός οφείλει σε μεγάλο βαθμό την επιτυχία τους στους ακόλουθους παράγοντες:

- ✓ Ύπαρξη προσιτών τιμών
- ✓ Ύπαρξη ικανοποιητικού φυσικού κλίματος.
- ✓ Επαρκής πληροφόρηση και ευκολία πρόσβασης ως προς τις πληροφορίες των βασικών αγορών.
- ✓ Μεγάλο εύρος δραστηριοτήτων, οι οποίες παρέχουν σημαντικά πλεονεκτήματα στους επισκέπτες – τουρίστες.
- ✓ Ύπαρξη στοιχείων συμπληρωματικά των παραπάνω παραγόντων και τα οποία σχετίζονται με την πολιτιστική και ιστορική κληρονομιά των περιοχών και τα οποία αποτελούν παράγοντα προσέλκυσης τουριστών.

Όπως είναι σαφές, είναι αναγκαίο τα παραπάνω στοιχεία να οργανώνονται σε κατάλληλη βάση έτσι ώστε οι προορισμοί που έχουν στη διάθεσή τους τα στοιχεία αυτά να παραμένουν ελκυστική συνολικά στο πέρασμα του χρόνου. (Butler, 1998)

Κεφάλαιο 2: Το προφίλ του Νομού Αργολίδος

2.1 Διάρθρωση Δομή Νομού Αργολίδος

Ο νομός Αργολίδας βρίσκεται στην Πελοπόννησο, η οποία βρίσκεται Νοτιοανατολικά της Αθήνας. Από το 2010 και έπειτα ο νομός Αργολίδος αποτελείται από τους κάτωθι δήμους:

- 1) **Δήμος Ναυπλιέων** με έδρα το Ναύπλιο αποτελούμενος από τους δήμους α. Ναυπλιέων β. Νέας Τίρυνθας γ. Μιδέας και δ. Ασίνης, οι οποίοι καταργούνται.
- 2) **Δήμος Ερμιονίδος** με έδρα το Κρανίδι αποτελούμενος από τους δήμους α. Ερμιόνης και β. Κρανιδίου, οι οποίοι καταργούνται.
- 3) **Δήμος Επιδαύρου** με έδρα το Ασκληπιείο και ιστορική έδρα την Αρχαία Επίδαυρο αποτελούμενος από τους δήμους α. Ασκληπιείου και β. Επιδαύρου, οι οποίοι καταργούνται, ενώ ο δήμος αυτός χαρακτηρίζεται σαν ορεινός.
- 4) **Δήμος Αργούς – Μυκηνών** με έδρα το Αργος και ιστορική έδρα τις Μυκήνες αποτελούμενος από τους δήμους α. Αργούς β. Νέας Κίου γ. Λέρνας δ. Μυκηναίων ε. Κουτσοποδίου στ. Λυρκείας και τις κοινότητες α. Αχλαδόκαμπου β. Αλέας, οι οποίοι καταργούνται. (<http://www.kallikratis.org/dimoi-systasi-dimon-nomos-argolidas/>)

Λόγω της γεωγραφικής θέσης της περιοχής και της πλούσιας ιστορίας της, ο νομός Αργολίδος αποτελεί κοιτίδα πολιτισμού για την Πελοπόννησο, καθώς στους παραπάνω τέσσερις δήμους υπάρχουν μια σειρά από αξιοθέατα και μνημεία, τα οποία προσελκύουν χρόνο με το χρόνο ολοένα και περισσότερους τουρίστες τόσο από την Ελλάδα όσο και από το εξωτερικό. (<https://greece.terrabook.com/el/argolis>)

Ειδικότερα, η Αργολίδα αποτελεί έναν από τους πλέον ιστορικούς νομούς στην Ελλάδα και κατοικείται από την 8η χιλιετία π.Χ, ενώ ως ιστορικό και πολιτισμικό απαύγασμα της περιοχής θεωρείται η εμφάνιση και ακμή του Μυκηναϊκού πολιτισμού. Πιο συγκεκριμένα, μετά την κυριαρχία της περιοχής από Ρωμαίους, Βυζαντινούς, Ενετούς, Φράγκους και Τούρκους, η Αργολίδα απελευθερώθηκε μετά την επανάσταση του 1821, διαδραματίζοντας σημαντικότατο ρόλο στις εξελίξεις και κατά τη διάρκεια του αγώνα για ανεξαρτησία του έθνους, αλλά και αργότερα με τη σύσταση του ελληνικού κράτους, ενώ αξίζει να τονισθεί ότι στην Αργολίδα ήταν η έδρα της επαναστατικής κυβέρνησης και η πρώτη πρωτεύουσα του κράτους.

Όσον αφορά τις πόλεις του νομού, οι δύο μεγαλύτερες είναι το Ναύπλιο και το Άργος, όπου το μεν Ναύπλιο θεωρείται η Νάπολη της Ανατολής, ενώ από την άλλη πλευρά το Άργος αποτελεί την πιο αρχαία πόλη της Ευρώπης, ενώ εκτός των άλλων υπάρχουν και τοποθεσίες όπως το Κρανίδι, η Επίδαυρος και η Ερμιόνη, στις οποίες υπάρχει σημαντική εναλλαγή πεδινών και ορεινών τοπίων. (<https://greece.terrabook.com/el/argolis/>)

Ένα ιδιαίτερα σημαντικό στοιχείο της περιοχής αποτελεί το γεγονός, ότι ακόμα και η πλέον μικρή ταμπέλα σε έναν ασήμαντο επαρχιακό δρόμο είναι δυνατόν να οδηγήσει είτε σε ένα μεγάλο αρχαιολογικό θησαυρό, είτε σε μια μικρή παραλία, είτε σε ένα πανέμορφο ξωκλήσι. (<https://greece.terrabook.com/el/argolis/>)

2.2 Τουριστικοί πόροι και υποδομές

Δεν επιδέχεται αμφισβήτησης, ότι η δημιουργία και η καθιέρωση μιας τουριστικής περιοχής βρίσκεται άμεση σε εξάρτηση από το πλήθος και την ποικιλία των πόρων που διαθέτει η δημιουργία της, είτε αυτοί είναι φυσικοί πόροι είτε είναι ανθρωπογενείς πόροι.

Επιπλέον, είναι σημαντικό να τονισθεί, ότι ο αριθμός και η ποιότητα των τουριστικών πόρων μιας περιοχής λειτουργεί σαν βάση για τη δημιουργία ενός πλέγματος από θέλγητρα, τα οποία είναι ικανά για να προκαλέσουν το ενδιαφέρον των τουριστών, το οποίο εν συνεχεία θα εκφραστεί μέσω της ζήτησης διαμορφώνοντας τουριστικές ροές προς την περιοχή ενδιαφέροντος. Επιπλέον, όσον αφορά την ταξινόμηση των τουριστικών πόρων υπάρχουν μια σειρά από αρκετές διαφορετικές προσεγγίσεις, οι οποίες όμως παρά τις επιμέρους διαφορές εμφανίζουν ορισμένα κοινά χαρακτηριστικά.

2.2.1 Φυσικοί πόροι Νομού Αργολίδος

Ο όρος φυσικοί πόροι σχετίζεται με το περιβάλλον, το κλίμα, τις ακτές καθώς επίσης και με τις λίμνες, τις σπηλιές, τη θάλασσα και τις προστατευμένες περιοχές, ενώ από την πλευρά του ο Νομός Αργολίδος χαρακτηρίζεται από την ιδιαίτερα υψηλή ποικιλότητα, την οποία παρουσιάζουν οι φυσικοί πόροι που βρίσκονται κατά μήκος του Νομού.

Πιο συγκεκριμένα, ο Νομός Αργολίδος διαθέτει μια πλειάδα από υψομετρικές διαφορές, οι οποίες όμως δεν εμφανίζουν μεγάλες κλίσεις και απότομα σημεία.

Είναι γεγονός, ότι ο η πεδιάδα του Νομού Αργολίδος αποτελεί κατά κάποιο τρόπο τον πυρήνα οικονομικής ανάπτυξης του νομού. Ειδικότερα, ο νομός αποτελεί σήμερα μια ιδιαίτερα σημαντική περιοχή παραγωγής εσπεριδοειδών στην Ελλάδα και οι δρόμοι περιτριγυρίζονται από δέντρα πορτοκαλιών, λεμονιών και γκρέιπφρουτ.

(<http://www.aspassia.gr/area.cfm?area=Argolida>)

Αντίστοιχα, οι ορεινοί όγκοι της περιοχής έχουν έντονο το στοιχείο της χαμηλής βλάστησης, ενώ οι δασικές εκτάσεις είναι συγκεντρωμένες στην ανατολική περιοχή του νομού, περιμετρικά της περιοχής της Αλέας. Στο σημείο αυτό είναι σημαντικό να τονισθεί, ότι οι ορεινοί όγκοι της περιοχής σε συνδυασμό με τη μη ύπαρξη μιας αποτελεσματικής αναπτυξιακής στρατηγικής έχουν οδηγήσει στο διαχωρισμό του νομού Αργολίδος σε ανατολικό και δυτικό τμήμα.

2.2.2 Παράλιες Ακτές Νομού Αργολίδος

Όσον αφορά τις παράλιες ακτές του Νομού Αργολίδος, είναι σαφές ότι αποτελούν το πλέον καθοριστικό φυσικό πόρο, ο οποίος συνδέεται άμεσα με το κομμάτι του τουρισμού στην περιοχή.

Πιο συγκεκριμένα, ο τρόπος με τον οποίο είναι διαρθρωμένος ο νομός έχει συμβάλει στη δημιουργία ενός μεγάλου αριθμού από φυσικά λιμάνια, μικρούς όρμους και ακτές, οι οποίες είναι κατάλληλες για κολύμβηση, παρέχοντας με αυτό τον τρόπο εναλλακτικές επιλογές στους τουρίστες, ώστε να εντοπίσουν την παραλία εκείνη, που είναι περισσότερο κοντά στις απαιτήσεις και επιθυμίες τους.

Στο σημείο αυτό είναι σημαντικό να αναφερθεί, ότι οι παραλίες που προσφέρονται για κολύμβηση στο νομό Αργολίδος υπολογίζονται στις 54, ενώ το μήκος αυτών ποικίλει από 100 μέχρι 5.000 μέτρα. Ενδεικτικά, μπορεί να αναφερθεί ότι η πλέον μικρή παραλία βρίσκεται στο Κυβέρι και χαρακτηρίζεται ως πετρώδης, ενώ αντίθετα η μεγαλύτερη βρίσκεται στην Παλαιά Επίδαυρο, η οποία χαρακτηρίζεται ως ευθεία, αμμώδης και βραχώδης, η οποία είναι χαρακτηρισμένη ως «άριστη».

Επιπλέον, το μεγαλύτερο μήκος των ακτών, οι οποίες προσφέρονται για κολύμβηση είναι συγκεντρωμένο στους παρακάτω άξονες: Κυβέρι - Μύλοι - Νέα Κίος, 2. Ναύπλιο - Τολό - Δρέπανο - Ίρια, και 3. Κοιλιάδα -Κρανίδι - Πορτοχέλι - Ερμιόνη - Θερμίσια και Παλαιά Επίδαυρος.

2.2.3 Κλίμα περιοχής

Η μεγάλη περίοδος ηλιοφάνειας στη διάρκεια τον χρόνου σε συνδυασμό με τις υψηλές θερμοκρασίες και τη χαμηλή υγρασία δημιουργούν συνθήκες που επιτρέπουν την τουριστική χρήση του νομού καθ' όλη τη διάρκεια του έτους. Οι καιρικές συνθήκες είναι άριστες για υπαίθριες δραστηριότητες 8 μήνες τον χρόνο επιτρέποντας την επιμήκυνση του τουρισμού.

Θα πρέπει να σημειωθεί ότι σε δωδεκάμηνη βάση ο νομός Αργολίδας συγκεντρώνει το ενδιαφέρον μεγάλου αριθμού τουριστών χωρίς να έχουν αναπτυχθεί συντονισμένα οι κατάλληλες μορφές τουρισμού που θα επέτρεπαν κάτι τέτοιο. Ο τουριστικές συγκεντρώσεις κατά την διάρκεια των χειμερινών μηνών προέρχονται από την ευρύτερη περιοχή της Αττικής και από τις ορεινές περιοχές της περιφέρειας Πελοποννήσου.

2.3.3 Δασικές εκτάσεις και προστατευόμενες περιοχές

Όσον αφορά τις χαρακτηρισμένες δασικές εκτάσεις της Αργολίδα, αυτές καλύπτουν μια συνολική επιφάνεια 462.000 στρεμμάτων, οποία είναι αποτελούμενη από χαμηλή βλάστηση, πεύκα και έλατα. Αξίζει να τονισθεί στο σημείο αυτό, ότι οι πυρκαγιές των προηγούμενων ετών σε συνδυασμό με την ύπαρξη στις περιοχές του νομού κτηνοτροφικών μονάδων ελευθέρως βοσκής οδήγησαν στην υποβάθμιση της άγριας βλάστησης στο μεγαλύτερο μέρος της επικράτειας του Νομού Αργολίδος, με συνέπεια τη ραγδαία μείωση των δασικών εκτάσεων και την αντίστοιχη υποβάθμιση των υπάρχοντων εκτάσεων.

Όσον αφορά τους δασικού πόλους, οι οποίες έχουν έντονο ενδιαφέρον από πλευράς αισθητικής, αυτές βρίσκονται στις περιοχές του Κρανιδίου, της Παλαιάς Επιδαύρου και του Ασκληπιείου. Συνεπώς, η πυκνότητα του δάσους και το ανάγλυφο από γεωγραφικής πλευράς παρέχουν τη δυνατότητα χάραξης διαδρομών στο δάσος, στοιχείο το οποίο εύκολα μπορεί να συνδυαστεί με μια πληθώρα από αρχαιολογικούς χώρους στην περιοχή.

Από την άλλη πλευρά, ο δεύτερος δασικός πόλος έχει σχηματιστεί από τις δασικές εκτάσεις στο Δήμο Λυρκείας και στην Κοινότητα Αλέας, ενώ το μεγάλο υψόμετρο στο όρος του Ολιγίрту και τα ιδιαίτερα γεωμορφολογικά χαρακτηριστικά αυτού του ορεινού όγκου φιλοξενούν μεγάλες δασικές εκτάσεις πυκνής βλάστησης από έλατα.

Η άγρια αίσθηση του τοπίου σε συνδυασμό με τις καταπράσινες πλαγιές συνθέτει έναν αισθητικά αξιόλογο προορισμό. Στην τοποθεσία Φαρμακάς λειτουργεί κατασκήνωση του Δήμου Αργούς με πολύ θετικά αποτελέσματα. Η κίνηση αυτή αν και έγινε χωρίς ιδιαίτερο σχεδιασμό δείχνει τον δρόμο τουριστικής αξιοποίησης της περιοχής τόσο για τους μεμονωμένους τουρίστες όσο και για την ανάπτυξη προπονητικού τουρισμού.

Τέλος, αξίζει να αναφερθεί, ότι ένα σημαντικό μέρος των δασικών εκτάσεων περιλαμβάνονται στο πρόγραμμα Natura και Natura 2000. Πιο συγκεκριμένα, στο Natura εντάσσονται ως επί των πλείστων περιοχές στους Δήμους Κρανιδίου, Μιδέας και Ασκληπιείου, ενώ στο Natura 2000 εντάσσονται το Όρος Αραχναίο, το Όρος Δίδυμο και η Ακροναυπλία με το Παλαμήδι.

2.3.4 Υγρότοποι και Βιότοποι Νομού Αργολίδος

Οι άμεσες και έμμεσες επιπτώσεις της τουριστικής ανάπτυξης στα φυσικά οικοσυστήματα διακρίνονται σε τρεις κατηγορίες διαταραχών που αφορούν:

- ✓ Στη λειτουργία των οικοσυστημάτων,
- ✓ Στη δομή των οικοσυστημάτων των κοινοτήτων και στη μείωση της βιολογικής ποικιλότητας και
- ✓ Σε αυτές που αφορούν συγκεκριμένους πληθυσμούς σπάνιων ειδών.

Είναι σαφές, ότι η πλειονότητα των διαταραχών αυτών δεν οφείλονται κατά κύριο λόγο στον τουρισμό αλλά αντιθέτως σε αρκετές από τις περιπτώσεις αυτές ο τουρισμός είτε επιταχύνει είτε επιτείνει τις διαταραχές αυτές. Πιο συγκεκριμένα, αυτού του είδους οι διαταραχές σχετίζονται με την αποδοχή των παραγόμενων από την τουριστική δραστηριότητα λυμάτων, καθώς επίσης και των χερσαίων απορροών από τους βιότοπους.

Όσον αφορά την παρουσία και καταγραφή βιοτόπων στο Νομό Αργολίδας, έχουν μέχρι σήμερα αναγνωριστεί Βιότοποι Corine και Υγροτοποι συνολικής έκτασης 3.88,5 ha οι οποίοι είναι διάσπαρτοι σε όλη την επικράτεια, ενώ είναι σημαντικό να τονισθεί, ότι σε αρκετές περιπτώσεις η ύπαρξη ανεξέλεγκτης οικιστικής ανάπτυξης έχει σαν άμεση συνέπεια την ύπαρξη επικαλύψεων στις προστατευόμενες περιοχές, καθώς και σε εκείνες τις περιοχές, οι οποίες εμφανίζουν έντονη οικιστική, βιομηχανική και τουριστική δραστηριότητα.

Για να γίνουμε πιο συγκεκριμένοι, σαν βιότοποι έχουν χαρακτηριστεί οι κάτωθι περιοχές:

- ✓ Οι υγράτοποι της Ερμιονίδος,
- ✓ Η λιμνοθάλασσες Θερμησίας,
- ✓ Το έλος στο χωριό Κάντια,
- ✓ Οι υγράτοποι στον κόλπο του Τολού
- ✓ Η λιμνοθάλασσα στο Δρέπανο,
- ✓ Η Ακροναυπλία και το Παλαμήδι και
- ✓ Η σπηλιά Φράχθη στην Ερμιόνη.

Αντίστοιχα, οι υγράτοποι, που βρίσκονται σήμερα στο Νομό Αργολίδος είναι οι κάτωθι:

Το έλος Ρουμάνι που βρίσκεται περιφερειακά του Δήμου Νέας Κίου, στο μυχό του Αργολικού κόλπου,

- ✓ Η λιμνοθάλασσα Ανατολικά του Δρέπανου,
- ✓ Το έλος Γκιτζίρωνα που βρίσκεται 3 km ανατολικά του οικισμού Πορτόχέλι,
- ✓ Το έλος Γεωργόπουλου 4 km βορειοδυτικά του οικισμού Πορτόχέλι
- ✓ Το έλος Κοιλιάδας 31αη ανατολικά της κοινότητας Κοιλιάδα,
- ✓ Η λιμνοθάλασσα όρμου Κάπαρι 3 km νοτίως του οικισμού Ερμιόνης,
- ✓ Η λιμνοθάλασσα της Θερμησίας 2 km νοτιοδυτικά της θερμησίας,
- ✓ Έλη Πηγαδιών και Πλέπι 4 km ανατολικά της κοινότητας Θερμησίας,
- ✓ Η λίμνη Σαχτούρη 7 km της ίδιας κοινότητας,
- ✓ Η λίμνη Λάκκα Αγνούντος 4 km βόρεια της κοινότητας Νέας Επιδαύρου και
- ✓ Ο ποταμός Ίναχος

2.4 Δημογραφικά στοιχεία Νομού Αργολίδος

Σύμφωνα με τα στοιχεία της τελευταίας διαθέσιμης απογραφής (2011), ο πληθυσμός του Νομού Αργολίδος αγγίζει τους 97.044 κατοίκους από τους οποίους οι 33.356 κάτοικοι διαμένουν μόνιμα στο Δήμο Ναυπλιέων, 13.551 διαμένουν μόνιμα στο Δήμο Ερμιονίδος, 42.022 διαμένουν μόνιμα στο Δήμο Άργους Μυκηνών, αποτελώντας σήμερα και το μεγαλύτερο δήμο του Νομού, ενώ τέλος 3.887 κάτοικοι κατοικούν σήμερα στο δήμο Επιδαύρου. (ΕΛΣΤΑΤ, 2011)

Σε σχέση με το 2001, ο πληθυσμός του Νομού Αργολίδος παρουσίασε μια μείωση της τάξεως του 5,2%, ενώ αντίστοιχα μείωση παρουσίασε και ο πληθυσμός στο μεγαλύτερο δήμο του Νομού, το Δήμο Άργους – Μυκηνών, όπου η μείωση έφτασε το 12% (47.745 κάτοικοι το 2001), ενώ αντίθετα αυξητική ήταν η τάση του πληθυσμού στο δήμο Ναυπλιέων, όπου το 2011 ο πληθυσμός του ήταν κατά 5,5% υψηλότερος από τον αντίστοιχο πληθυσμό του 2001 (31.607 κάτοικοι το 2001).

Όσον αφορά τη συνολική έκταση του Νομού Αργολίδος, αυτή ανέρχεται σε 2.156.123 τετραγωνικά χιλιόμετρα (το οποίο αντιστοιχεί στο 1,69% στο σύνολο της χώρας), ενώ οι δήμοι με τη μεγαλύτερη έκταση είναι κατά σειρά οι ακόλουθοι: (ΕΛΣΤΑΤ, 2011)

- ✓ Δήμος Άργους – Μυκηνών με 1.000.955 τετραγωνικά χιλιόμετρα
- ✓ Δήμος Ερμιονίδος με 422.634 τετραγωνικά χιλιόμετρα
- ✓ Δήμος Ναυπλιέων με 391.279 τετραγωνικά χιλιόμετρα

2.5 Οικονομικά χαρακτηριστικά Νομού Αργολίδος

Όσον αφορά τη συμμετοχή της Περιφέρειας Πελοποννήσου και των αντίστοιχων περιφερειακών ενοτήτων της, μεταξύ των οποίων και του Νομού Αργολίδος στο σύνολο του ΑΕΠ της Ελλάδος, αυτή βρίσκεται σήμερα στο 4,3% έναντι 4,5% που ήταν το αντίστοιχο ποσοστό το 2000. (Δήμοι Ναυπλιέων και Άργους – Μυκηνών, 2017)

Ειδικότερα, το ποσοστό συμμετοχής του Νομού Αργολίδος στο ΑΕΠ της Ελλάδος σήμερα αγγίζει το 0,8%, ενώ με βάση το ΑΕΠ της Πελοποννήσου, το αντίστοιχο ποσοστό διαμορφώνεται σήμερα στο 18%, όταν το αντίστοιχο ποσοστό το 2000 ήταν 17,2%, ενώ είναι σημαντικό να τονισθεί ότι την περίοδο πριν την οικονομική κρίση (2008 – 2009) το αντίστοιχο ποσοστό ήταν 19%. (Δήμοι Ναυπλιέων και Άργους – Μυκηνών, 2017)

Πιο συγκεκριμένα, με βάση το πρόγραμμα επιχειρήσεων του Δήμου Άργους – Μυκηνών για την περίοδο 2015 – 2019, η συμμετοχή του νομού Αργολίδος στο πρωτογενή τομέα αγγίζει το 29,6% στο σύνολο του ΑΕΠ της περιφέρειας Πελοποννήσου, ενώ σε επίπεδο χώρας το αντίστοιχο ποσοστό αγγίζει το 1,9%. (Δήμοι Ναυπλιέων και Άργους – Μυκηνών, 2017)

Όσον αφορά τη γεωργία, στον τομέα αυτόν απασχολούνται περίπου το 16% του συνόλου του εργατικού δυναμικού, το οποίο αγγίζει περίπου τις 16.000 οικογένειες, ενώ από αυτές τις οικογένειες περίπου το 77% ασχολείται αποκλειστικά με τη γεωργία ενώ αντίστοιχα το υπόλοιπο 23% έχει τη γεωργία σαν παρεπόμενη ή δευτερεύουσα δραστηριότητα. (Δήμοι Ναυπλιέων και Άργους – Μυκηνών, 2017)

Όσον αφορά τη μεταποίηση, αυτή είναι ιδιαίτερα χαμηλή στο Νομό Αργολίδος, καθώς αντανακλά μόλις το 3.9% του ΑΕΠ της περιφέρειας Πελοποννήσου, ενώ και η συμμετοχή της μεταποίησης του Νομού Αργολίδος στο ΑΕΠ της χώρας είναι μόλις 0,4%. (Δήμοι Ναυπλιέων και Άργους – Μυκηνών, 2017)

Συνολικά, η συμμετοχή του Νομού Αργολίδας στον δευτερογενή τομέα της περιφέρειας Πελοποννήσου φτάνει στο 18,3% του συνόλου της παραγωγής της Περιφέρειας. (Δήμοι Ναυπλιέων και Άργους – Μυκηνών, 2017)

Αναφορικά με τις κυριότερες δραστηριότητες του δευτερογενή τομέα αυτές συνοψίζονται στις κάτωθι: (Δήμοι Ναυπλιέων και Άργους – Μυκηνών, 2017)

- ✓ Επεξεργασίας φρούτων, χυμοποιεία, ελαιοτριβεία
- ✓ Μηχανουργεία, κατασκευή αντλιών
- ✓ Παραγωγή πλαστικών σωλήνων, εξαρτημάτων τεχνικών παροχών κ.λ.π
- ✓ Επεξεργασία μαρμάρων και ειδών λαϊκής τέχνης.

Από την άλλη πλευρά, ο τριτογενής τομέας είναι εκείνος ο τομέας, ο οποίος εμφανίζει την μεγαλύτερη συμμετοχή στο ΑΕΠ της περιφέρειας, ενώ είναι ένας τομέας με έντονα ανοδική τάση ως προς την συμμετοχή του στο ΑΕΠ της περιφέρειας, παρόλο που παραμένει σε χαμηλά επίπεδα σε σχέση με τα αντίστοιχα ποσοστά σε επίπεδο χώρας, ενώ παράγει το 56% της Ακαθάριστης Προστιθέμενης Αξίας της Περιφέρειας. (Δήμοι Ναυπλιέων και Άργους – Μυκηνών, 2017)

Όσον αφορά την απασχόληση, στον τριτογενή τομέα, στον οποίο περιλαμβάνονται ο τουρισμός και το εμπόριο και στον οποίο απασχολείται το 54,11% του δυναμικού, ενώ παράγεται το 67,10% του ολικού ΑΕΠ που παράγεται στην Αργολίδα. (Δήμοι Ναυπλιέων και Άργους – Μυκηνών, 2017)

Αναφορικά με τις κύριες δραστηριότητες στο Νομό Αργολίδος όσον αφορά τον τριτογενή τομέα, σε αυτές περιλαμβάνονται η διαχείριση ακίνητης περιουσίας, η εκμίσθωση και οι επιχειρηματικές δραστηριότητες, το εμπόριο, οι μεταφορές, ο ξενοδοχειακός κλάδος, τα εστιατόρια, οι επικοινωνίες κλπ. (Δήμοι Ναυπλιέων και Άργους – Μυκηνών, 2017)

Τέλος, αξίζει να τονισθεί, ότι η συμμετοχή του Νομού Αργολίδος στον τριτογενή τομέα παρουσιάζει συνεχώς ανοδική τάση από το 1991 μέχρι σήμερα, μια αύξηση η οποία έχει οδηγήσει στο να φτάσει το ποσοστό συμμετοχής σήμερα στο 52,1%. (Δήμοι Ναυπλιέων και Άργους – Μυκηνών, 2017)

2.6 Πολιτιστικοί πόροι Νομού Αργολίδος

Όσον αφορά την πολιτιστική κληρονομιά στο Νομό Αργολίδος, δεν επιδέχεται αμφισβήτησης, ότι αποτελεί πόλο έλξης για μεγάλο μέρος τουριστών τόσο στην Ελλάδα όσο και στον κόσμο. Για αυτόν ακριβώς το λόγο υπάρχει πλειάδα υποδομών τόσο ιστορικού, όσο και αρχαιολογικού ενδιαφέροντος στο Νομό Αργολίδος. (Δήμοι Ναυπλιέων και Άργους – Μυκηνών, 2017)

Χαρακτηριστικά παραδείγματα μπορούν να αναφερθούν οι Μυκήνες, το Παλαμήδι, η Αρχαία Τίρυνθα, το αρχαίο Θέατρο του Άργους, καθώς επίσης και η ύπαρξη δύο αρχαιολογικών μουσείων, όπως επίσης και θεματικών μουσείων στο νομό (λαογραφικό, εκκλησιαστικό κλπ). (Δήμοι Ναυπλιέων και Άργους – Μυκηνών, 2017)

Στο σημείο αυτό είναι σημαντικό να τονισθεί, ότι εκτός από το αρχαιολογικό ενδιαφέρον, η περιοχή εμφανίζει έντονο ιστορικό χαρακτήρα, ο οποίος είναι άμεσα συνδεδεμένος με τη νεώτερη ελληνική ιστορία, καθώς από τη μία πλευρά το Άργος αποτελεί την αρχαιότερη πόλη στην Ευρώπη, ενώ αντίστοιχα το Ναύπλιο αποτελεί την πρώτη πρωτεύουσα της Ελλάδος με πλούσια πολιτιστική κληρονομιά, απόρροια της διατήρησης της παλιάς πόλης του Ναυπλίου μέχρι σήμερα, η οποία αποτελεί πόλο έλξης για μεγάλο αριθμό τουριστών σήμερα. (Δήμοι Ναυπλιέων και Άργους – Μυκηνών, 2017)

Επιπλέον, αξίζει να σημειωθεί, ότι στην περιοχή υπάρχει σήμερα πλήθος από πολιτιστικές υποδομές και συλλόγους, ενώ στο νομό διοργανώνονται σε ετήσια βάση πλήθος από φεστιβάλ και εκδηλώσεις, οι οποίες πραγματοποιούν αναφορές στην τοπική παράδοση της περιοχής. (Δήμοι Ναυπλιέων και Άργους – Μυκηνών, 2017)

Επίσης, στην ευρύτερη περιοχή υπάρχει σήμερα μια ιδιαίτερα σημαντική παραγωγή από τοπικά και παραδοσιακά προϊόντα, εκτός του κρασιού και του λαδιού, που αποτελούν τα κυριότερα προϊόντα που παράγονται σήμερα στην περιοχή, ενώ η περιοχή σήμερα εμφανίζει μια ιδιαίτερα μεγάλη ποικιλία από επιχειρήσεις εστίασης, οι οποίες δίνουν έμφαση στην τοπική κουζίνα της περιοχής. (Δήμοι Ναυπλιέων και Άργους – Μυκηνών, 2017)

Κεφάλαιο 3: Το τουριστικό προϊόν του Νομού Αργολίδος

3.1 Λίγα λόγια για το τουριστικό προϊόν

Όπως αναφέρθηκε και παραπάνω το τουριστικό προϊόν του Νομού Αργολίδος είναι άμεσα συνυφασμένο σήμερα με την πλούσια πολιτιστική κληρονομιά του Νομού, γεγονός το οποίο οφείλεται στο πλήθος αξιοθέατων, τα οποία υπάρχουν σήμερα σε όλη την έκταση του νομού και τα οποία προσελκύουν μεγάλο αριθμό τουριστών από κάθε μέρος της Ελλάδος και του εξωτερικού.

Προς αυτή την κατεύθυνση, στο παρόν κεφάλαιο θα γίνει επιγραμματική αναφορά στα σημαντικότερα πολιτιστικά αξιοθέατα, τα οποία προσελκύουν πλήθος τουριστών σε ετήσια βάση στο νομό Αργολίδος.

Επίσης, στο κεφάλαιο αυτό θα αναφερθούμε και σε ορισμένα στατιστικά στοιχεία σχετικά με τα καταλύματα που είναι διαθέσιμα σήμερα στο Νομό Αργολίδος, στόχος των οποίων είναι η κάλυψη της ζήτησης των τουριστών που επιλέγουν τις περιοχές του νομού Αργολίδος για τις επισκέψεις τους και κατά επέκταση για τη διαμονή τους.

3.2 Μουσεία

Όπως αναφέρθηκε και παραπάνω, στο Νομό Αργολίδος υπάρχουν και μια σειρά από μουσεία, τα σημαντικότερα από τα οποία είναι επιγραμματικά τα κάτωθι: (<https://greece.terrabook.com/el/argolis/chapter/mouseia>)

- ✓ Πολεμικό Μουσείο Ναυπλίου
- ✓ Πινακοθήκη Ναυπλίου
- ✓ Μουσείο Φυσικής Ιστορίας Κοτσιωμύτη στο Λυγουριό
- ✓ Μουσείο Παιδικής Ηλικίας στο Ναύπλιο
- ✓ Μουσείο Κομπολογιού στο Ναύπλιο
- ✓ Λασκαρίδειο Λαογραφικό Μουσείο στη Νέα Κίο του Δήμου Άργους - Μυκηνών
- ✓ Λαογραφικό Μουσείο Ναυπλίου
- ✓ Λαογραφικό Μουσείο Κεφαλαρίου του Δήμου Άργους - Μυκηνών
- ✓ Ιστορικό Λαογραφικό Μουσείο Ερμιόνης
- ✓ Εκκλησιαστικό Μουσείο στο Ναύπλιο

- ✓ Αρχαιολογικό Μουσείο Ναυπλίου
- ✓ Αρχαιολογικό Μουσείο Μυκηνών στο δήμο Άργους - Μυκηνών

3.3 Πολιτιστικά αξιοθέατα

Εκτός των παραπάνω μουσείων, στο Νομό Αργολίδος βρίσκονται σήμερα ένα μεγάλο εύρος από πολιτιστικά αξιοθέατα, τα σημαντικότερα από τα οποία είναι τα κάτωθι:

ότι στο νομό Αργολίδος υπάρχει μια πληθώρα αξιοθέατων πολιτισμού, τα σημαντικότερα από τα οποία επιγραμματικά είναι τα ακόλουθα:

- ✓ Ωδείο, το οποίο βρίσκεται στην περιοχή του αρχαίου θεάτρου Άργους
- ✓ Σιδηροδρομικός σταθμός Άργους
- ✓ Μυκηναϊκό νεκροταφείο Δενδρών, το οποίο βρίσκεται λίγο έξω από την περιοχή της Μιδέας, δίπλα στο χωριό Δενδρά.
- ✓ Πυραμίδα του Ελληνικού κοντά στην περιοχή του Άργους
- ✓ Πύλη των Λεόντων, η οποία βρίσκεται στην κύρια είσοδο στην τειχισμένη Ακρόπολη του σημερινού αρχαιολογικού χώρου Μυκηνών που βρίσκεται στο νομό Αργολίδα.
- ✓ Μυκηναϊκό νεκροταφείο Δειράδας, το οποίο βρίσκεται στο λόφο της Ασπίδας και ανήκει στο Δήμο Άργους – Μυκηνών.
- ✓ Ιερό του Απόλλωνος Δειραδιώτου, το οποίο βρίσκεται στο λόφο της Ασπίδας και ανήκει στο Δήμο Άργους – Μυκηνών.
- ✓ Ακρόπολη της Λάρισας, η οποία βρίσκεται στο Δήμο Άργους Μυκηνών.
- ✓ Ψηφιδωτό Αγίου Αναστασίου, στην περιοχή του Ναυπλίου
- ✓ Ψαρομαχαλάς, στην περιοχή του Ναυπλίου
- ✓ Μικρό Θέατρο Αρχαίας Επιδαύρου στην παλαιά Επίδαυρο.
- ✓ Αρχαίο Θέατρο Άργους
- ✓ Αρχαία Αγορά Άργους
- ✓ Πλατεία Φιλελλήνων, στην περιοχή του Ναυπλίου
- ✓ Αρχαιολογικός χώρος Μυκηνών στις Μυκήνες του Δήμου Άργους – Μυκηνών.
- ✓ Πλατεία Τριών Ναυάρχων, στην περιοχή του Ναυπλίου
- ✓ Πλατεία Συντάγματος, στην περιοχή του Ναυπλίου
- ✓ Πλατεία Νικηταρά στην περιοχή του Ναυπλίου

- ✓ Πλατεία Μπουμπουλίνας, στην περιοχή του Ναυπλίου
- ✓ Πλατεία Καποδίστριας, στην περιοχή του Ναυπλίου
- ✓ Ακρόπολη της Αρχαίας Τίρυνθας, η οποία βρίσκεται στην περιοχή της Τίρυνθας λίγο έξω από το Ναύπλιο.
- ✓ Το κάστρο Παλαμήδι, το οποίο αποτελεί ένα από τα πλέον σημαντικά επιτεύγματα βενετσιάνικης αρχιτεκτονικής στην περιοχή του Ναυπλίου.
- ✓ Το οχυρό Μπούρτζι, το οποίο είναι ένα νησί φρούριο κτισμένο πάνω στο νησί των Αγίων Θεοδώρων στο λιμάνι του Ναυπλίου.
(<https://greece.terrabook.com/el/argolis/chapter/aksiotheata-politismou/>)

3.4 Ξενοδοχειακή υποδομή Νομού Αργολίδος

Όσον αφορά το ξενοδοχειακό δυναμικό του Νομού Αργολίδος, όπως φαίνεται από τον παρακάτω πίνακα υπάρχουν 144 συνολικά ξενοδοχειακές μονάδες στο νομό.

ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΑΚΟ ΔΥΝΑΜΙΚΟ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ							
2017							
		5*	4*	3*	2*	1*	Γενικό άθροισμα
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΑΡΓΟΛΙΔΑΣ	Μονάδες	7	24	31	57	25	144
	Δωμάτια	756	1.455	1.556	1.467	272	5.506
	Κλίνες	1.527	2.772	3.140	2.858	519	10.816
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΑΡΚΑΔΙΑΣ	Μονάδες	2	27	38	30	12	109
	Δωμάτια	18	360	631	608	176	1.793
	Κλίνες	34	806	1.269	1.102	336	3.547
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΚΟΡΙΝΘΙΑΣ	Μονάδες	3	12	34	38	11	98
	Δωμάτια	748	680	1.171	1.022	136	3.757
	Κλίνες	1.419	1.284	2.371	1.907	267	7.248
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΛΑΚΩΝΙΑΣ	Μονάδες	3	40	67	38	8	156
	Δωμάτια	83	622	1.330	845	91	2.971
	Κλίνες	149	1.314	2.614	1.590	194	5.861
<i>Ελαφώνησος</i>	Μονάδες		2	3	4	1	10
	Δωμάτια		53	75	46	8	182
	Κλίνες		110	160	89	14	373
<i>Λακωνία</i>	Μονάδες	3	38	64	34	7	146
	Δωμάτια	83	569	1.255	799	83	2.789
	Κλίνες	149	1.204	2.454	1.501	180	5.488
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΜΕΣΣΗΝΙΑΣ	Μονάδες	7	19	42	68	16	152
	Δωμάτια	1.301	963	1.084	1.543	210	5.101
	Κλίνες	3.013	1.894	2.015	2.945	394	10.261
ΣΥΝΟΛΟ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ	Μονάδες	22	122	212	231	72	659
	Δωμάτια	2.906	4.080	5.772	5.485	885	19.128
	Κλίνες	6.142	8.070	11.409	10.402	1.710	37.733

Γράφημα 3: Ξενοδοχειακό Δυναμικό Πελοποννήσου 2017

Πηγή: http://www.grhotels.gr/GR/BussinessInfo/library/DocLib/Hotels_Regional_2017.pdf

Από το σύνολο των ξενοδοχειακών μονάδων του Νομού Αργολίδος, η πλειονότητα αυτών είναι 2 αστέρων (57 στις 144), ενώ ακολουθούν 31 μονάδες 3 αστέρων και 24 ξενοδοχειακές μονάδες 2 αστέρων, γεγονός το οποίο καταδεικνύει, ότι η πλειονότητα των ξενοδοχειακών μονάδων στη χώρα είναι μικρομεσαίες επιχειρήσεις, πολλές από τις οποίες μάλιστα είναι παραδοσιακού τύπου, στοιχείο το οποίο επίσης με τη σειρά του αποτελεί πόλο έλξης για μεγάλο αριθμό τουριστών.

Από την άλλη πλευρά, όσον αφορά τον αριθμό των ενοικιαζόμενων δωματίων του Νομού Αργολίδος, αυτή παρατίθενται στον παρακάτω πίνακα:

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ						
Ενοικιαζόμενα δωμάτια 2017						
Περιφερειακή Ενότητα		4Κ	3Κ	2Κ	1Κ	Σύνολο
Αργολίδας	Μονάδες	28	141	121	9	299
	Δωμάτια	197	1.088	843	44	2.172
	Κλίνες	505	2.594	1.830	106	5.035
Αρκαδίας	Μονάδες	5	49	132	29	215
	Δωμάτια	31	315	746	131	1.223
	Κλίνες	71	787	1.724	319	2.901
Κορίνθου	Μονάδες	9	31	44	2	86
	Δωμάτια	66	203	192	14	475
	Κλίνες	194	499	474	30	1.197
Λακωνίας	Μονάδες	15	115	116	22	268
	Δωμάτια	154	773	740	104	1.771
	Κλίνες	400	1.844	1.794	221	4.259
Μεσσηνίας	Μονάδες	8	81	220	125	434
	Δωμάτια	57	468	1.126	573	2.224
	Κλίνες	156	1.230	3.014	1.427	5.827
Σύνολο	Μονάδες	65	417	633	187	1.302
	Δωμάτια	505	2.847	3.647	866	7.865
	Κλίνες	1.326	6.954	8.836	2.103	19.219

Γράφημα 4: Δυναμικό Ενοικιαζόμενων δωματίων Πελοποννήσου 2017

Πηγή: INSETE (2018)

Όσον αφορά το δυναμικό των ενοικιαζόμενων δωματίων του Νομού Αργολίδος, υπάρχουν σήμερα 299 συνολικά ξενοδοχειακές μονάδες στο νομό, η πλειονότητα των οποίων είναι 3 κλειδιών (141) και εν συνεχεία 2 κλειδιών (121), ενώ με εξαίρεση το νομό Μεσσηνίας, στο νομό Αργολίδος βρίσκονται η πλειονότητα των ενοικιαζόμενων δωματίων στην Περιφέρεια Πελοποννήσου.

3.5 Πορεία εισερχόμενου τουρισμού Νομού Αργολίδος 2010-2017

Όσον αφορά την πορεία του εισερχόμενου τουρισμού του Νομού Αργολίδος για την περίοδο 2010 – 2017, αυτή απεικονίζεται στον ακόλουθο πίνακα:

Περιφερειακές Ενότητες	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Αφίξεις αλλοδαπών	160.048	153.992	111.801	94.063	137.164	143.195	135.166	156.481
Αφίξεις ημεδαπών	181.914	179.107	138.650	164.752	177.578	174.674	176.620	192.173
Αργολίδος								
Διανυκτερεύσεις αλλοδαπών	322.756	350.732	263.434	271.364	402.251	441.883	539.136	554.242
Διανυκτερεύσεις ημεδαπών	438.984	426.200	330.630	410.518	422.430	409.304	429.544	474.394
Πληρότητα	35,5%	35,0%	25,8%	28,9%	34,3%	35,0%	38,8%	39,7%

Γράφημα 5: Πορεία του εισερχόμενου τουρισμού του Νομού Αργολίδος 2017

Πηγή: INSETE (2018)

Από τον παραπάνω πίνακα είναι σαφές, ότι υπάρχει ανοδική πορεία στις αφίξεις ημεδαπών κατά τη διάρκεια της περιόδου 2010 – 2017, οι οποίες αυξήθηκαν κατά 11.000 τουρίστες. ενώ αντίθετα πτωτική πορεία κατά 4.000 παρουσίασαν οι αφίξεις αλλοδαπών.

Αντίστοιχα, όσον αφορά τις διανυκτερεύσεις των αλλοδαπών, παρατηρήθηκε μια ραγδαία άνοδος στις διανυκτερεύσεις, γεγονός το οποίο σημαίνει ότι παρά τη μείωση των αλλοδαπών τουριστών, η παραμονή τους στο νομό Αργολίδος αυξήθηκε παρά την ύπαρξη της οικονομικής κρίσης.

Αντίστοιχα η αύξηση των αφίξεων των ημεδαπών συνοδεύτηκε και με την αύξηση των διανυκτερεύσεων των ημεδαπών παρά την οικονομική κρίση, γεγονός το οποίο σημαίνει ότι η οικονομική κρίση οδήγησε τους Έλληνες να στραφούν σε κοντινότερους προορισμούς, με αποτέλεσμα να επιλέξουν κοντινούς προορισμούς στα χρόνια της κρίσης, γεγονός το οποίο δικαιολογεί ως ένα μεγάλο βαθμό την αύξηση των αφίξεων και των διανυκτερεύσεων των ημεδαπών.

Τέλος, όσον αφορά την πληρότητα στο νομό Αργολίδος, μικρή αύξηση παρουσίασε κατά την εξεταζόμενη περίοδο 2010 – 2017, γεγονός το οποίο οφείλεται σε μεγάλο βαθμό στην αύξηση των διανυκτερεύσεων των ημεδαπών και αλλοδαπών, κάτι το οποίο δημιουργεί θετικές προοπτικές για το μέλλον του τουρισμού στο νομό τα επόμενα χρόνια.

Κεφάλαιο 4: Ντόπιος πληθυσμός και τουρίστες

4.1 Η σημασία της εικόνας της περιοχής από τον ντόπιο πληθυσμό

Η σημασία της εικόνας της περιοχής βασίζεται στη θεωρία των ενδιαφερομένων (stakeholder theory), η οποία αναγνωρίζει την ύπαρξη και τη σημασία των διάφορων ενδιαφερομένων μερών και των αναγκών τους σε σχέση με τον προγραμματισμό του τουρισμού και την αιεφόρο ανάπτυξη (Murphy 1985).

Ειδικότερα, ο Freeman (1984) περιγράφει έναν ενδιαφερόμενο ως κάθε ομάδα ή άτομο σε έναν οργανισμό που μπορεί να επηρεάσει ή επηρεάζεται από την επίτευξη των στόχων του οργανισμού.

Στα πλαίσια του τουρισμού, οι κύριοι ενδιαφερόμενοι περιλαμβάνουν τους τουρίστες, τους φορείς τουριστικών επιχειρήσεων (π.χ. ταξιδιωτικά πρακτορεία), το τοπικό συμβούλιο ενός τουριστικού προορισμού, καθώς και τους κατοίκους της περιοχής (Goeldner & Ritchie 2009).

Αξίζει να τονισθεί, ότι η θεωρία των ενδιαφερομένων μερών έχει υιοθετηθεί σε μεγάλο βαθμό από την τουριστική βιβλιογραφία, με μελέτες που διερευνούν τις στάσεις των ενδιαφερομένων για την ανάπτυξη του τουρισμού (π.χ. Byrd, Bosley και Dronberger 2009), τη συνεργασία στον τομέα της πολιτικής και του σχεδιασμού στον τουρισμό (π.χ. Bramwell και Sharman 1999).

Ενώ η θεωρία των ενδιαφερομένων δίνει έμφαση στην ανάγκη να εξεταστούν οι προοπτικές όλων των ενδιαφερομένων που είναι κρίσιμες για τον προγραμματισμό και την ανάπτυξη του τουρισμού, οι προηγούμενες μελέτες στον τομέα του τουρισμού επικεντρώθηκαν συνήθως στην εικόνα των τουριστών και έδωσαν περιορισμένη προσοχή στην εικόνα των κατοίκων.

Συνεπώς, η έννοια του "προορισμού εικόνας" φαίνεται να κυριαρχεί στη βιβλιογραφία με πολλαπλασιασμό των μελετών που ερευνούν την εικόνα προορισμού των τουριστών και τις επιπτώσεις τους στην τουριστική συμπεριφορά και την εμπειρία όσον αφορά τους προορισμούς διακοπών.

Πιο συγκεκριμένα, η πρώτη μελέτη για την εικόνα του τόπου των κατοίκων εμφανίζεται από τον Sternquist-Witter (1985), ο οποίος συνέκρινε την εικόνα προορισμού της πόλης Traverse, η οποία βρίσκεται στο Μίτσιγκαν στις ΗΠΑ, μεταξύ τοπικών λιανοπωλητών και τουριστών.

Η μελέτη αυτή έδειξε ότι οι τοπικοί λιανοπωλητές αξιολόγησαν τον τόπο προορισμού πιο ευνοϊκά από τους επισκέπτες όσον αφορά έξι χαρακτηριστικά (από τα συνολικά δέκα). Αντίστοιχα, σε μια άλλη μελέτη η οποία διεξήχθη στο Κουβέιτ, οι Alhemoud και Armstrong (1996) κατέληξαν στο συμπέρασμα ότι οι κάτοικοι του Κουβέιτ και οι δυτικοί επισκέπτες είχαν διαφορετικές αξιολογήσεις των αξιοθέατων του.

Η προηγούμενη ομάδα, ειδικότερα, παρουσίασε μια πιο θετική αξιολόγηση των κατασκευασμένων αξιοθέατων (π.χ. Kuwait Towers), ενώ η τελευταία ομάδα έδειξε μεγαλύτερο ενδιαφέρον για πολιτιστικά αξιοθέατα (π.χ. πολιτιστικό χορό του Κουβέιτ). Μια πιθανή εξήγηση για αυτό το εύρημα είναι ότι τα πολιτιστικά αξιοθέατα ήταν πιο μοναδικά και συναρπαστικά για τους επισκέπτες της Δύσης, ενώ οι ντόπιοι ήταν πιο εξοικειωμένοι και έτσι λιγότερο διεγερμένοι από αυτά.

Παρομοίως, οι Henkel et. al (2006) ανέφεραν ότι οι κάτοικοι της Ταϊλάνδης εκτιμούσαν διαφορετικές πτυχές της Ταϊλάνδης (π.χ. φιλικό περιβάλλον) από τους διεθνείς τουρίστες (π.χ. νυχτερινή ζωή, εξωτισμός). Αυτά τα αποτελέσματα δείχνουν ότι η αντιληπτή μοναδικότητα μπορεί να είναι μια εγγενής πτυχή της εικόνας του τόπου των κατοίκων των περιοχών.

Από την άλλη πλευρά, η μελέτη των Stylidis, Belhassen και Shani (2015) αποτελεί ένα σημείο εκκίνησης για την εξέταση των προοπτικών της θέσης της εικόνας των τουριστών, των κατοίκων της περιοχής και του τοπικού τουριστικού τομέα ταυτόχρονα. Ειδικότερα, οι ερευνητές αυτοί διαπίστωσαν ότι οι τρεις κατηγορίες ενδιαφερόμενων μερών δεν είχαν κοινή γνώμη όσον αφορά τις εικόνες του τόπου τους, με αποτέλεσμα η αξιολόγησή τους να κυμαίνεται σε 27 από τα 30 συνολικά χαρακτηριστικά γνωρίσματα της υπό εξέταση εικόνας της περιοχής.

Αντί να συγκρίνει την εικόνα του τόπου μεταξύ των τουριστών και των κατοίκων της περιοχής, άλλες μελέτες επέλεξαν να εξετάσουν το ρόλο της εικόνας του τόπου επηρεάζοντας τη συμπεριφορά των κατοίκων.

Εστιάζοντας μόνο στους κατοίκους της περιοχής, ο Schroeder (1996) εξέτασε τις σχέσεις των κατοίκων με την εικόνα της Βόρειας Ντακότα ως τουριστικό προορισμό, με την υποστήριξή τους στην τουριστική ανάπτυξη και την ταξιδιωτική τους συμπεριφορά.

Τα ευρήματά του έδειξαν ότι οι κάτοικοι της περιοχής που εμφάνισαν μια πιο ευνοϊκή εικόνα της Βόρειας Ντακότα επέδειξαν υψηλότερο επίπεδο στήριξης για τον τουρισμό (π.χ. χρηματοδότηση τουριστικής ανάπτυξης και προώθησης) καθώς και πιο θετικές συμπεριφορές, όπως η πρόθεση τους να συστήσουν τον προορισμό σε άλλους, ώστε να ταξιδέψουν στην περιοχή.

Εξίσου οι Bigne, Sanchez και Sanz (2005) ανέφεραν μια θετική σχέση μεταξύ της εικόνας του τόπου των κατοίκων και των μελλοντικών συμπεριφορικών προθέσεων (π.χ., πρόθεση να συστήσουν τον τόπο σε άλλους).

Τέλος, στο πλαίσιο του μάρκετινγκ χώρων, οι Bandyopadyay και Morrais (2005) εξέτασαν τη διαφορά μεταξύ της εικόνας της Ινδίας και της εικόνας που διατέθηκε στους τουρίστες και διαπίστωσαν ότι υπάρχει ασυμφωνία μεταξύ της εξωτερικής εικόνας του προορισμού και της εικόνας του τόπου στα μάτια της τοπικής κοινότητας, γεγονός το οποίο μπορεί να οδηγήσει σε δυσαρέσκεια προς την τουριστική βιομηχανία.

Εν συντομία, οι προαναφερθείσες μελέτες υποδεικνύουν με συνέπεια ότι η εικόνα της θέσης μπορεί να επηρεάσει σημαντικά τη στάση των κατοίκων απέναντι στον τουρισμό και, δεύτερον, ότι οι κάτοικοι της περιοχής διατηρούν διαφορετικές νοητικές εικόνες ενός τουριστικού χώρου σε σύγκριση με άλλες ομάδες ενδιαφερομένων, όπως οι τουρίστες.

Αυτή η ασυνέπεια της εικόνας αποτελεί βασική ιδέα για τις τοπικές αρχές και τις αρχές τουρισμού, διότι, εάν δεν αντιμετωπιστεί άμεσα, μπορεί να οδηγήσει σε συγκρούσεις μεταξύ των δύο μερών και να οδηγήσει σε έλλειψη στήριξης των κατοίκων για την ανάπτυξη του τουρισμού, καθώς και πιθανότατα και στην ύπαρξη δυσαρέσκειας για τους τουρίστες (Bandyopadyay και Morrais 2005)

4.2 Παράγοντες μέτρησης αντίληψης ντόπιων και τουριστών για την εικόνα μιας περιοχής

Είναι γεγονός, ότι η φύση και ο αριθμός των χαρακτηριστικών που χρησιμοποιούνται για τη μέτρηση της εικόνας των κατοίκων ποικίλλει σημαντικά από έρευνα σε έρευνα και συνολικά στη βιβλιογραφία, υποδηλώνοντας όχι μόνο την πολυπλοκότητα της αλλά και την έλλειψη συναίνεσης για τη μέτρησή της.

Πρακτικά, είναι αξιοσημείωτο ότι τα χαρακτηριστικά τοποθεσίας που χρησιμοποιούνται σε αυτές τις προαναφερθείσες μελέτες είναι σε μεγάλο βαθμό όμοια με αυτά που χρησιμοποιούνται στην έρευνα εικόνας τουριστικού προορισμού (π.χ. Prayag 2009).

Αυτά τα χαρακτηριστικά γενικά καλύπτουν δύο από τις τέσσερις συνιστώσες ενός τουριστικού τόπου όπως περιγράφεται από τον Cooper et al. (2008), δηλαδή τα αξιοθέατα και τις ανέσεις, αλλά τείνουν να παραμελούν άλλες πτυχές, εκείνες της πρόσβασης και των παρεπόμενων υπηρεσιών.

Ο Sternquist-Witter (1985), για παράδειγμα, υιοθέτησε την κλίμακα τουριστικής εικόνας του Goodrich (1978) και οι Henkel et al. (2006) χρησιμοποίησαν το εργαλείο μέτρησης Echtner και Ritchie (1991).

Ειδικότερα, το εργαλείο αυτό κατανέμει τα χαρακτηριστικά εικόνας ενός προορισμού σε τρεις μεγάλες κατηγορίες, οι οποίες συνοψίζονται στις κάτωθι: (Echtner, 1993)

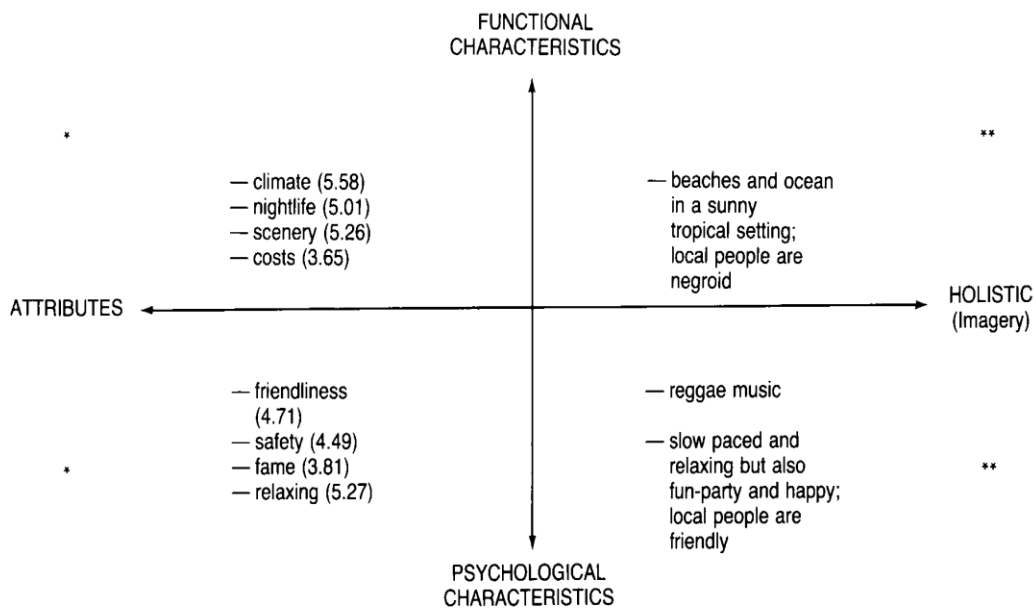
- Λειτουργικά χαρακτηριστικά - Ψυχολογικά χαρακτηριστικά
- Χαρακτηριστικά – ολιστικά
- Κοινά - μοναδικά.

Ειδικότερα, μεταξύ των παραγόντων που επηρεάζουν σε μεγάλο βαθμό τις αντιλήψεις των ντόπιων αλλά και των τουριστών για την εικόνα μια περιοχής συγκαταλέγονται οι κάτωθι:

- ✓ Κόστος περιοχής
- ✓ Αξιοθέατα
- ✓ Κλίμα
- ✓ Νυχτερινή ζωή

- ✓ Φιλικότητα και ασφάλεια περιβάλλοντος
- ✓ Ύπαρξη ή μη παραλιών και ακτών
- ✓ Φήμη περιοχής
- ✓ Δυνατότητα επικοινωνίας των ντόπιων κατοίκων της περιοχής με κατοίκους εκτός Ελλάδος.
- ✓ Διαθεσιμότητα πληροφοριών για τη περιοχή
- ✓ Φιλικότητα ντόπιων κατοίκων.

Γράφημα 1: Γράφημα παραγόντων εικόνας προορισμού Echtner και Ritchie

Πηγή: Echtner, (1993)

Στο σημείο αυτό αξίζει να σημειωθεί, ότι κατά καιρούς έχουν διεξαχθεί μια πληθώρα από μελέτες σχετικά με την ικανοποίηση της κοινότητας, οι οποίες υπογραμμίζουν διάφορους παράγοντες που είναι δυνητικά σημαντικοί για την κατανόηση και τη μέτρηση της εικόνας των κατοίκων.

Οι Ladewig και McCann (1980), για παράδειγμα, χρησιμοποίησαν 20 διαφορετικά χαρακτηριστικά θέσης και αναγνώρισαν τρεις βασικούς παράγοντες που οι κάτοικοι μιας τοπικής περιοχής εφάρμοζαν για να αξιολογήσουν την ποιότητα της ζωής στη χώρα.

Αυτοί οι παράγοντες σχετίζονται με τις τοπικές υπηρεσίες, την πολιτική αποτελεσματικότητα (π.χ. τοπικός δήμος) και την προσβασιμότητα (π.χ. μεταφορές, θέσεις εργασίας) που αντιπροσωπεύουν την αξιολόγηση της κοινότητας των κατοίκων.

Από την άλλη πλευρά, δυο μελέτες από τους Sirgy et al. (2000) και Sirgy, Gao και Young (2008) εντόπισαν, ότι οι κάτοικοι μιας περιοχής δίνουν μεγάλη έμφαση σε δύο τύπους κοινοτικών υπηρεσιών: στις κυβερνητικές υπηρεσίες (π.χ. μεταφορές, δημόσια ασφάλεια, εγκαταστάσεις αναψυχής) λιανοπωλητές, ψώνια) και στις μη κερδοσκοπικές υπηρεσίες (π.χ. υπηρεσίες υποστήριξης, υπηρεσίες πολιτιστικού / ψυχαγωγικού χαρακτήρα, διαθεσιμότητα θέσεων εργασίας).

Τέλος, σε μια άλλη μελέτη, οι Vogt, Allen και Cordes (2003) διαπίστωσαν ότι οι ντόπιοι κάτοικοι συνήθως ανησυχούσαν για τις παροχές της κοινότητας, όπως είναι οι λιανικές αγορές, οι τοπικές κυβερνητικές υπηρεσίες, οι υπηρεσίες μεταφορών και οι εγκαταστάσεις αναψυχής.

Κεφάλαιο 5: Μεθοδολογία

5.1 Δείγμα έρευνας

Όσον αφορά τον πληθυσμό του δείγματός μας, αυτός αποτελείται από 130 ερωτώμενους, οι οποίοι κατανεμήθηκαν ομοιόμορφα στους σημαντικότερους δήμους του Νομού Αργολίδος (ή Περιφερειακής Ενότητας Αργολίδος) και πιο συγκεκριμένα στους δήμους Άργους – Μυκηνών, Ναυπλιέων και Δήμου Ερμιονίδας για το διάστημα 1/1-2019-28/02/2019.

Η επιλογή των συγκεκριμένων δήμων είναι ιδιαίτερα σημαντική, καθώς στους δήμους Ναυπλιέων και Ερμιονίδας υπάρχει ιδιαίτερα αναπτυγμένος ο τουρισμός το καλοκαίρι, λόγω του ότι το Ναύπλιο και το Πορτοχέλι είναι ιδιαίτερα δημοφιλείς προορισμοί σήμερα, ενώ αντίθετα ο δήμος Άργους – Μυκηνών λόγω της ιστορικότητας της περιοχής και του αρχαίου θεάτρου του Άργους και των Μυκηνών προσελκύει ετησίως πλήθος τουριστών από όλο τον κόσμο.

Ειδικότερα, το δείγμα επιλέχθηκε από τους τρεις αυτούς δήμους, έτσι ώστε να υπάρχει μια περισσότερο σφαιρική εξαγωγή συμπερασμάτων, αναφορικά με την υποστήριξη των κατοίκων για την ανάπτυξη του τουρισμού στους δήμους αυτούς και συγκεκριμένα στο Νομό Αργολίδος.

5.2 Μεθοδολογία έρευνας και εργαλείο ανάλυσης έρευνας

Όσον αφορά τη μεθοδολογία έρευνας, χρησιμοποιήθηκε για τους σκοπούς της παρούσας εργασίας η μέθοδος της απλής τυχαίας δειγματοληψίας μέσω της οποίας αναζητήθηκαν κάτοικοι από τους δήμους, που αναφέρθηκαν παραπάνω, μέσω επιτόπιων επισκέψεων στα πλέον πολυσύχναστα σημεία των περιοχών αυτών (εστιατόρια, καφετέριες, συγκοινωνίες), ώστε να καταστεί εφικτή η συλλογή των αναγκαίων για τους σκοπούς της έρευνας μας απαντήσεων.

Σχετικά με το εργαλείο ανάλυσης της έρευνας χρησιμοποιήθηκε η μέθοδος του ερωτηματολογίου, το οποίο διαμορφώθηκε ειδικά για τους σκοπούς της παρούσας έρευνας και το οποίο περιλαμβάνει 22 ερωτήσεις, οι οποίες ταξινομούνται σε τέσσερις κατηγορίες, η πρώτη από τις οποίες θα αφορά στην παράθεση των

προσωπικών στοιχείων των ερωτώμενων, όπως φύλο, ηλικία, μορφωτικό επίπεδο και δήμος διαμονής τους.

Στην συνέχεια, η δεύτερη κατηγορία ερωτήσεων στοχεύει να μας παρέχει πληροφορίες σχετικά το προφίλ των τουριστών και ειδικά τους λόγους για τους οποίους οι κάτοικοι του νομού θεωρούν ότι επισκέπτονται το νομό τους, ενώ η τρίτη κατηγορία ερωτήσεων στοχεύει στο να εξετάσει τις επιδράσεις του τουρισμού στην περιοχή, ενώ η τέταρτη κατηγορίας σχετίζεται με ρόλο που μπορεί να διαδραματίσει σήμερα ο ντόπιος πληθυσμός για την τουριστική ανάπτυξη του νομού, αλλά και την γνώμη των ντόπιων για την επίδραση του τουρισμού σε αυτούς.

Όσον αφορά την κλίμακα που χρησιμοποιήθηκε, αυτή ήταν η πενταβάθμια κλίμακα Likert, η οποία μας δίνει τη δυνατότητα εύκολης αξιοποίησης των απαντήσεων των ερωτώμενων μέσω κατάλληλων διαβαθμίσεων, έτσι ώστε η αποκωδικοποίηση των απαντήσεων να γίνει με τον πλέον διακριτό και αξιόπιστο τρόπο.

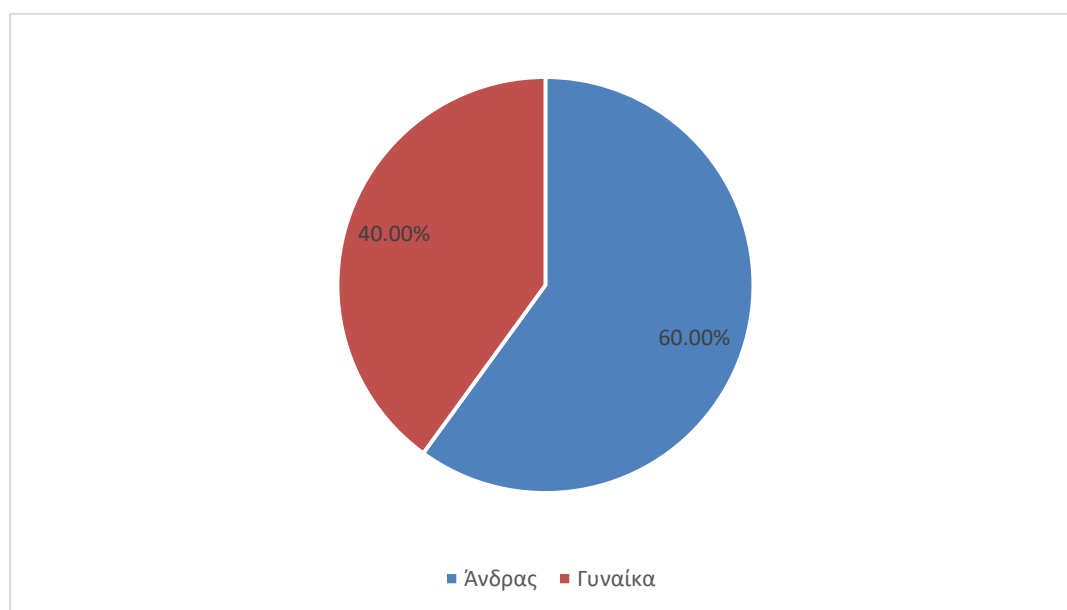
5.3 Μέθοδος ανάλυσης αποτελεσμάτων

Όσον αφορά την ανάλυση των αποτελεσμάτων της παρούσας έρευνας, μετά τη συλλογή των αναγκαίων απαντήσεων πραγματοποιήθηκε η ανάλυσή τους, μέσω της χρήσης του προγράμματος Microsoft Excel, μέσω του οποίου κατέστη δυνατή η ανάλυση των απαντήσεων και η παράθεση τους σε γραφήματα, στοιχείο το οποίο έκανε ευκολότερη την αξιολόγηση των απαντήσεων των ερωτώμενων και την εξαγωγή κατάλληλων συμπερασμάτων, τα οποία θα παρατεθούν στο τέλος της παρούσας εργασίας.

Κεφάλαιο 6: Ανάλυση αποτελεσμάτων έρευνας

6.1 Ανάλυση δημογραφικών στοιχείων

Όσον αφορά την κατανομή του φύλου της παρούσας εργασίας, όπως φαίνεται από το ακόλουθο γράφημα, οι συμμετέχοντες στο δείγμα μας είναι σχεδόν μοιρασμένες, καθώς το 60% των συμμετεχόντων στην έρευνά μας ήταν άνδρες, ενώ αντίστοιχα ένα 40% αυτών ήταν γυναίκες.

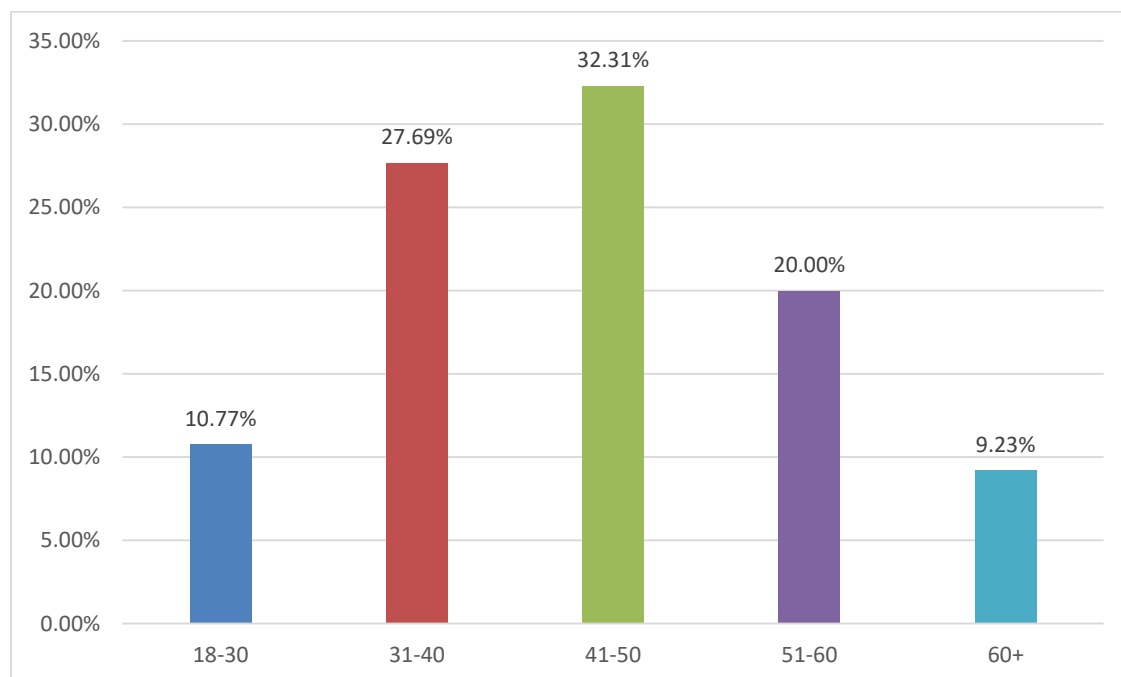

Γράφημα 5: Κατανομή φύλου

Εν συνεχεία, η δεύτερη ερώτηση στο πλαίσιο των δημογραφικών στοιχείων περιλαμβάνει την ηλικιακή κατηγορία στην οποία εντάσσονται οι συμμετέχοντες στην έρευνά μας, γεγονός το οποίο θα καταδείξει σε μεγάλο βαθμό και το εύρος των ηλικιών στις οποίες εντάσσονται η πλειονότητα των ερωτώμενων μας.

Ειδικότερα, όπως φαίνεται με σαφήνεια από το ακόλουθο γράφημα, η μεγαλύτερη πλειοψηφία των συμμετεχόντων στην έρευνά μας ανήκει στην ηλικιακή κατηγορία 41-50, με ποσοστό της τάξεως του 32,31%, ενώ ακολουθούν στη συνέχεια οι συμμετέχοντες που ανήκουν στην ηλικιακή κατηγορία 31-40 με ποσοστό της τάξεως του 27,69%, ενώ στη συνέχεια έπονται οι συμμετέχοντες οι οποίοι ανήκουν στην ηλικιακή κατηγορία 51-60 με ποσοστό της τάξεως του 20%.

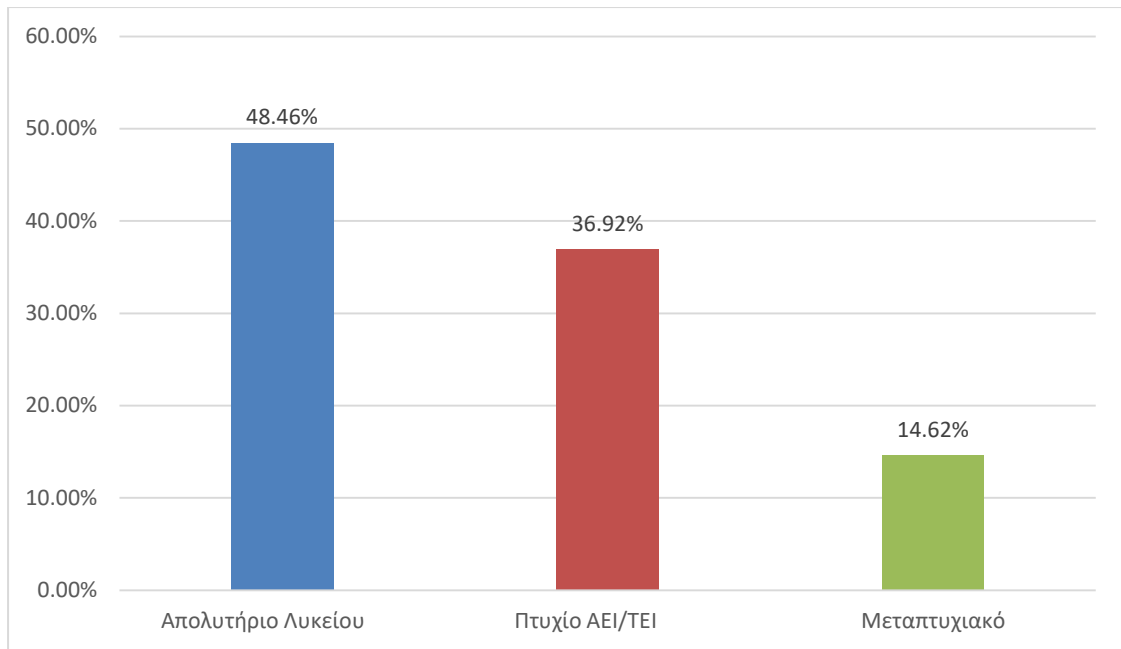
Το συμπέρασμα, το οποίο μπορεί να εξαχθεί από την παραπάνω κατανομή του δείγματος, είναι ότι πρόκειται για άτομα κατά κύριο λόγο μέσης ηλικίας, η πλειονότητα των οποίων έχει μείνει αρκετά έτη στο νομό, συνεπώς οι απόψεις τους για τον τουρισμό στο Νομό Αργολίδος, καθώς και τις επιδράσεις του στην περιοχή είναι ζωτικής σημασίας για την εξαγωγή ασφαλών συμπερασμάτων για την έρευνά μας.

Γράφημα 6: Ηλικιακή κατανομή

Όσον αφορά την κατανομή των συμμετεχόντων με βάση το επίπεδο σπουδών τους, από το ακόλουθο γράφημα είναι φανερό, ότι η πλειονότητα των συμμετεχόντων στην έρευνά μας είναι απόφοιτοι απολυτηρίου λυκείου σε ποσοστό της τάξεως του 48,46%, ενώ ακολουθούν οι απόφοιτοι ΑΕΙ/ΤΕΙ σε ποσοστό της τάξεως του 36,92% και ακολούθως οι απόφοιτοι μεταπτυχιακών σπουδών με ποσοστό 14,62%.

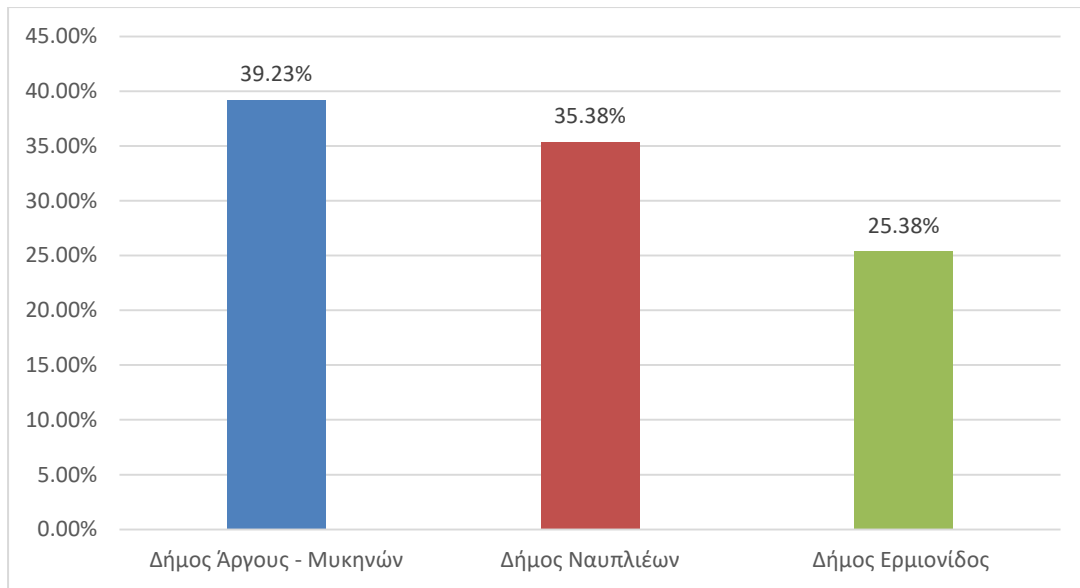
Η παραπάνω αναλογία δείχνει ότι το μεγαλύτερο μέρος των συμμετεχόντων στην έρευνά μας έχουν αποκτήσει τη βασική εκπαίδευση του Λυκείου και σχετίζεται κυρίως με το γεγονός, ότι η πλειονότητα των συμμετεχόντων είναι μέσης ηλικίας, συνεπώς είναι αναμενόμενη και η ανάλογη κατανομή του επιπέδου σπουδών των συμμετεχόντων στην έρευνά μας.

Γράφημα 7: Κατανομή επιπέδου σπουδών

Τέλος, όσον αφορά το δήμο Διαμονής των συμμετεχόντων στην έρευνά μας, όπως γίνεται ξεκάθαρα αντιληπτό από το ακόλουθο γράφημα, είναι σαφές ότι υπάρχει μια ομοιόμορφη κατανομή των συμμετεχόντων στην έρευνά μας, καθώς το 39,23% των συμμετεχόντων μας διαμένει στο δήμο Άργους – Μυκηνών, ο οποίος αποτελεί και τον πλέον πολυπληθή δήμο του νομού Αργολίδος, ενώ ακολουθούν στη συνέχεια οι συμμετέχοντες που διαμένουν στο Δήμο Ναυπλιέων με ποσοστό 35,38% και έπειτα οι συμμετέχοντες που διαμένουν στο δήμο Ερμιονίδος με ποσοστό της τάξεως του 25,38%.

Συνεπώς, είναι φανερό ότι η παραπάνω αναλογία των συμμετεχόντων ανά δήμο είναι αντιπροσωπευτική της αναλογίας του πληθυσμού που κατοικεί στους δήμους αυτούς, συνεπώς αντίστοιχα αντιπροσωπευτική μπορεί να θεωρηθούν και οι απόψεις τους σχετικά με τον τουρισμό στο νομό και τις γενικότερες επιδράσεις τους, με απώτερη συνέπεια να υπάρξουν αξιόπιστα συμπεράσματα από την ανάλυση των απαντήσεών τους, που θα παρατεθούν στη συνέχεια του κεφαλαίου.

Γράφημα 8: Κατανομή συμμετεχόντων στην έρευνά μας ανά δήμο διαμονής

6.2 Ανάλυση παραγόντων επιλογής του νομού Αργολίδος από τους τουρίστες

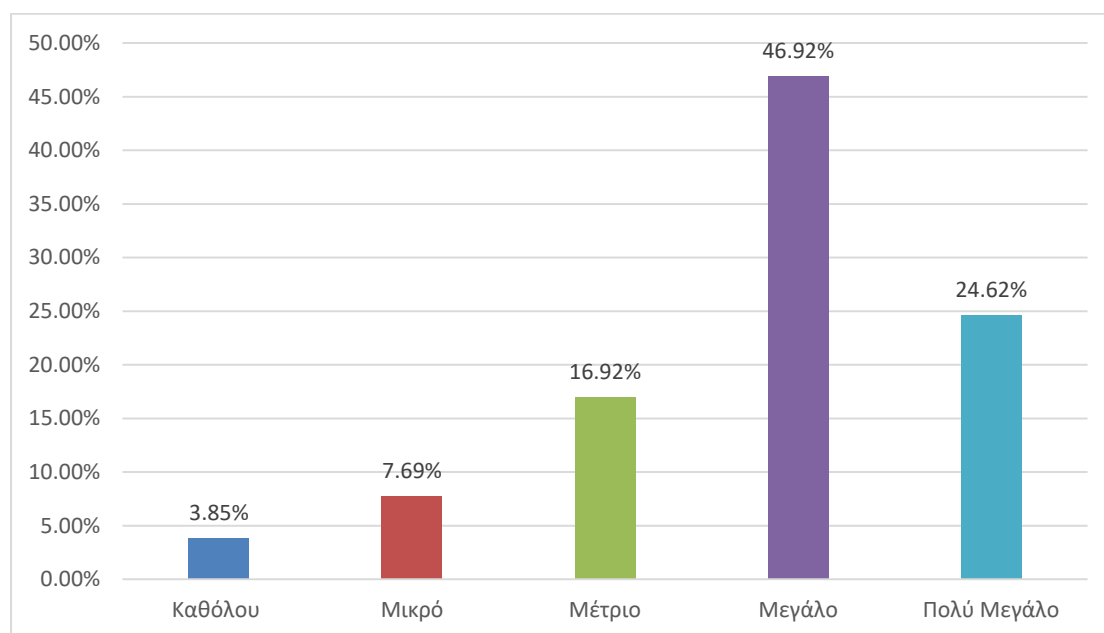
Η πρώτη ερώτηση όσον αφορά το δεύτερο μέρος του ερωτηματολογίου σχετικά με τους παράγοντες επιλογής του Νομού Αργολίδος από τους τουρίστες περιλαμβάνει το κατά πόσον οι συμμετέχοντες στην έρευνά μας θεωρούν, ότι η ελκυστικότητα των τοπίων αποτελούν βασικό παράγοντα επιλογής της περιοχής από τους τουρίστες.

Πιο συγκεκριμένα, όπως μπορεί να διαπιστώσει κανείς από το παρακάτω γράφημα, η πλειονότητα των συμμετεχόντων στην έρευνά μας θεωρεί, ότι η ελκυστικότητα των τοπίων του νομού Αργολίδος αποτελούν βασικό παράγοντα επιλογής της περιοχής από τους τουρίστες σε μεγάλο βαθμό (ποσοστό 46,92%), ακολουθούμενο από ένα 24,62%, το οποίο δηλώνει ότι η ελκυστικότητα των τοπίων του νομού αποτελούν βασικό παράγοντα επιλογής της περιοχής από τους τουρίστες σε πολύ μεγάλο βαθμό, γεγονός το οποίο αυξάνει το συνολικό βαθμό συμφωνίας με την άποψη αυτή στο 71,54%.

Από τα παραπάνω ευρήματα είναι φανερό, ότι η θέση του Νομού Αργολίδος στο χάρτη και ιδιαίτερα το γεγονός ότι χαρακτηρίζεται από πλούσια τοπία κοντά στη θάλασσα σε συνδυασμό με τα σημαντικά αρχαιολογικά τοπία (π.χ Μυκήνες, Παλαμήδι) αποτελούν σύμφωνα με τους κατοίκους της περιοχής παράγοντες, οι

οποίοι διαμορφώνουν σημαντικό ρόλο στην προσέλκυση επισκεπτών είτε από την Ελλάδα είτε από το εξωτερικό.

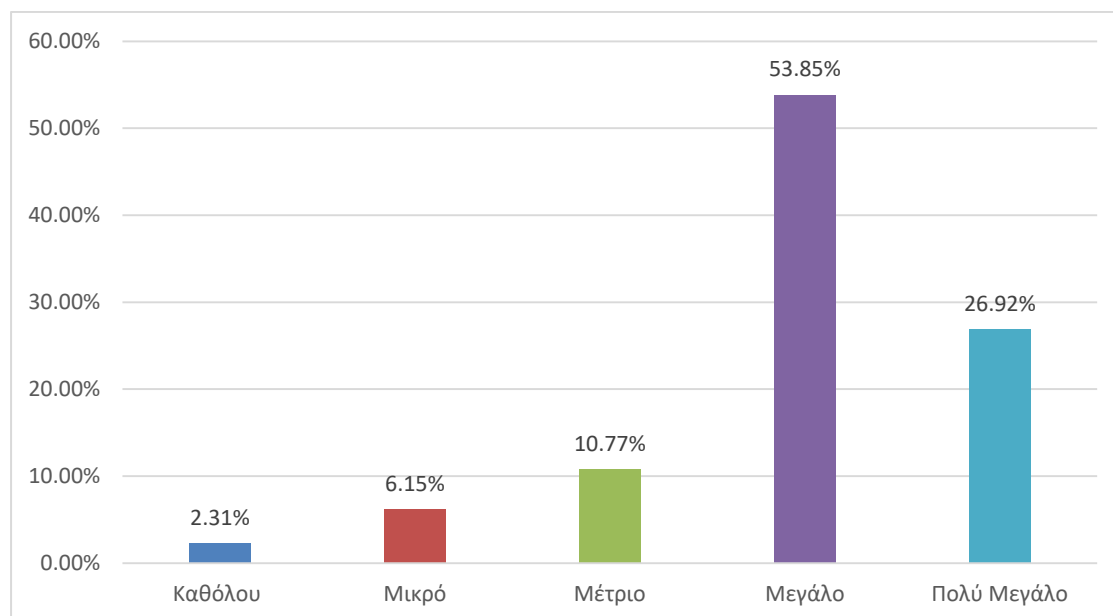

Γράφημα 9: Εξέταση του κατά πόσον η ελκυστικότητα των τοπίων αποτελούν βασικό παράγοντα επιλογής της περιοχής από τους τουρίστες.

Αρκετά συνδεδεμένη με την προηγούμενη ερώτηση είναι και η ερώτηση, που τέθηκε στους συμμετέχοντες στην έρευνά μας σχετικά με το κατά πόσον το μεσογειακό κλίμα και οι ιδιαίτερα καλές καιρικές συνθήκες αποτελούν βασικό παράγοντα επιλογής της περιοχής από τους τουρίστες, κάτι το οποίο όπως φαίνεται από τα ευρήματα κατωτέρω επιβεβαιώνει σε μεγάλο βαθμό τα όσα ελέχθησαν παραπάνω.

Ειδικότερα, η πλειονότητα των συμμετεχόντων στην έρευνά μας θεωρεί, ότι το μεσογειακό κλίμα, το οποίο χαρακτηρίζει σε μεγάλο βαθμό το νομό Αργολίδος, βασικό χαρακτηριστικό του οποίου είναι τα ζεστά καλοκαίρια και οι ήπιοι χειμώνες, αποτελεί βασικό παράγοντα επιλογής της περιοχής από τους τουρίστες σε μεγάλο βαθμό (ποσοστό 53,85%), ακολουθούμενο από ένα 26,92%, το οποίο δηλώνει ότι το μεσογειακό κλίμα της περιοχής αποτελεί βασικό παράγοντα επιλογής της περιοχής από τους τουρίστες σε πολύ μεγάλο βαθμό, γεγονός το οποίο αυξάνει το συνολικό βαθμό συμφωνίας με την άποψη αυτή στο 80,77%.

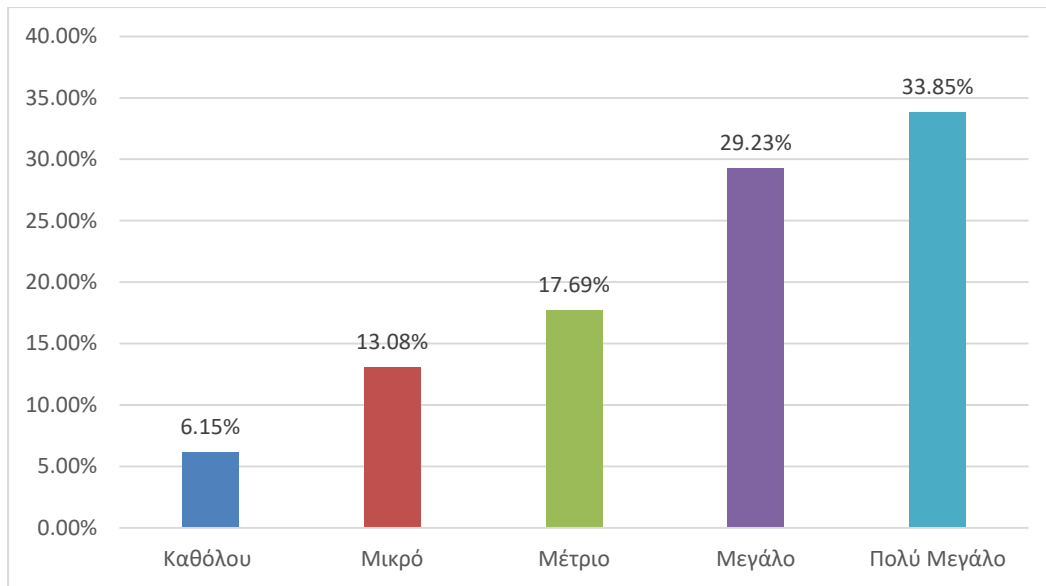
Ουσιαστικά τα ευρήματα, στα οποία μπορούμε να καταλήξουμε από τις δύο παραπάνω έρευνες δείχνουν, ότι το κλίμα της περιοχής φαίνεται να αποτελεί και ένα βασικό ανταγωνιστικό πλεονέκτημά της, καθώς αποτελεί πόλο έλξης για μεγάλη μερίδα τουριστών τόσο από την Ελλάδα όσο και από το εξωτερικό.

Γράφημα 10: Εξέταση του κατά πόσον το μεσογειακό κλίμα και οι ιδιαίτερα καλές καιρικές συνθήκες αποτελούν βασικό παράγοντα επιλογής της περιοχής από τους τουρίστες.

Εν συνεχεία, ζητήθηκε από τους συμμετέχοντες στην έρευνά μας να μας εξηγήσουν κατά πόσον θεωρούν ότι εκτός του μεσογειακού κλίματος, η ιδιαίτερη αρχιτεκτονική (π.χ. παλαιά πόλη του Ναυπλίου) και η ιστορικότητα της περιοχής (π.χ Μυκήνες, Αρχαίο θέατρο Επιδαύρου) αποτελούν βασικό παράγοντα επιλογής της περιοχής από τους τουρίστες.

Ειδικότερα, από το ακόλουθο γράφημα είναι φανερό, ότι οι συμμετέχοντες στην έρευνά μας σε ποσοστό 33,85% δήλωσαν ότι η αρχιτεκτονική και η ιστορικότητα επηρεάζουν σε πολύ μεγάλο βαθμό το κλίμα της περιοχής, ακολουθούμενο από ένα 29,23% το οποίο δήλωσε ότι η ιστορικότητα και η αρχιτεκτονική επηρεάζουν σε μεγάλο βαθμό το κλίμα της περιοχής, γεγονός το οποίο αυξάνει το συνολικό ποσοστό συμφωνίας με την άποψη αυτή στο 63,08%

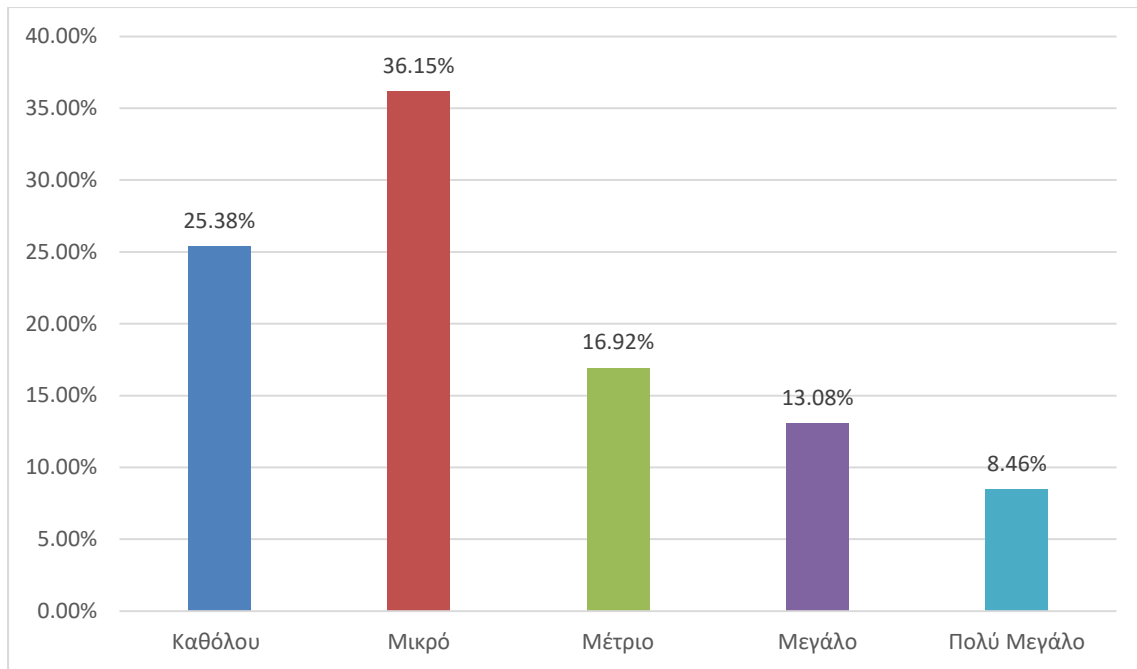

Γράφημα 11: Εξέταση του κατά πόσον η ιδιαίτερη αρχιτεκτονική και η ιστορικότητα της περιοχής αποτελούν βασικό παράγοντα επιλογής της περιοχής από τους τουρίστες.

Με βάση το παραπάνω είναι σαφές, ότι τα αρχαία μνημεία του Νομού σε συνδυασμό με την ιδιαίτερη αρχιτεκτονική ορισμένων περιοχών του με χαρακτηριστικότερη του Ναυπλίου, αποτελούν πόλο έλξης για μεγάλο αριθμό τουριστών διαχρονικά, κάτι το οποίο επιβεβαιώθηκε σε μεγάλο βαθμό από τις απαντήσεις των συμμετεχόντων στην έρευνά μας.

Η επόμενη ερώτηση που τέθηκε στους συμμετέχοντες κατοίκους του Νομού Αργολίδος αφορούσε στο κατά πόσον θεωρούν, ότι η ύπαρξη πλήθους εστιατορίων και γενικότερα νυχτερινής ζωής αποτελούν βασικό παράγοντα επιλογής της περιοχής από τους τουρίστες, γεγονός το οποίο μας οδήγησε σε ιδιαίτερα ενδιαφέροντα συμπεράσματα.

Πιο συγκεκριμένα, όπως αποτυπώνεται και στο παρακάτω γράφημα, η πλειονότητα των συμμετεχόντων στην έρευνά μας διαφωνεί με την άποψη αυτή, καθώς θεωρεί ότι η ύπαρξη πλήθους εστιατορίων και γενικότερα τρόπων διασκέδασης δεν συμβάλει στο να προσελκύνονται περισσότεροι τουρίστες, καθώς μόλις ένα αθροιστικό 21,54% των συμμετεχόντων μας το θεωρεί σημαντικό παράγοντα επιλογής του Νομού Αργολίδος από τους τουρίστες.

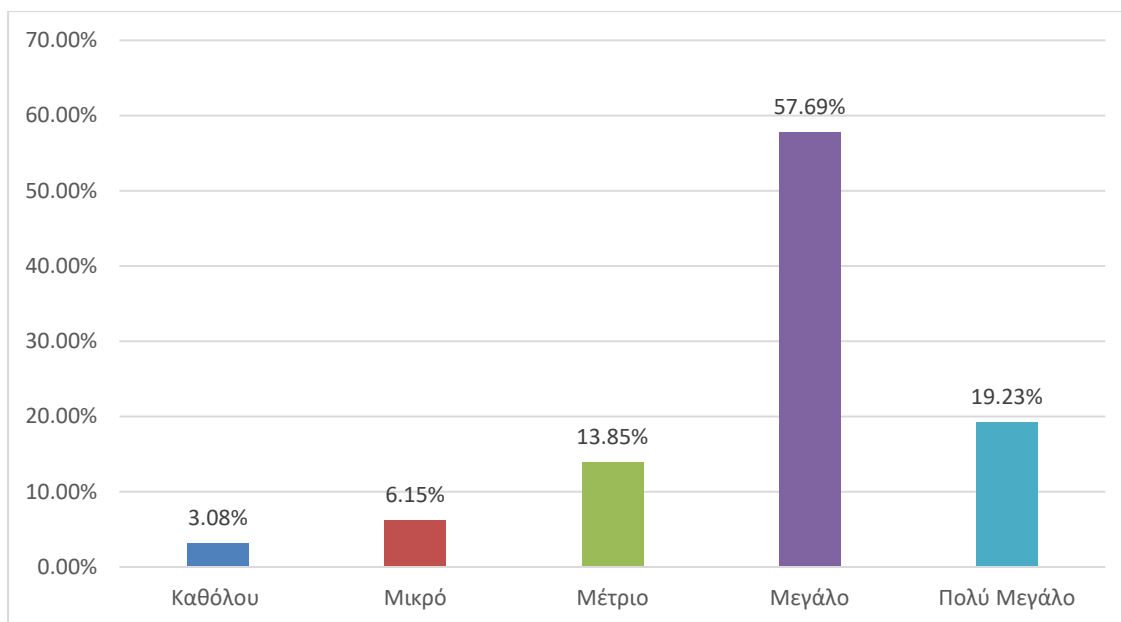

Γράφημα 12: Εξέταση του κατά πόσον η ύπαρξη πλήθους εστιατορίων και γενικότερα νυχτερινής ζωής αποτελούν βασικό παράγοντα επιλογής της περιοχής από τους τουρίστες.

Αξίζει να τονισθεί επίσης, ότι ιδιαίτερα σημαντικά ευρήματα μπορούν να θεωρηθεί και η άποψη των κατοίκων του Νομού Αργολίδος σχετικά με το κατά πόσον η απόσταση του νομού από την Αθήνα μπορεί να αποτελέσει και βασικό παράγοντα επιλογής της περιοχής από τους τουρίστες.

Πιο συγκεκριμένα, από το παρακάτω γράφημα επιβεβαιώνεται σε μεγάλο βαθμό ότι ο νομός Αργολίδος επιλέγεται σε πολύ μεγάλο βαθμό (ειδικά από τους εγχώριους τουρίστες), λόγω του ότι βρίσκεται σε πολύ κοντινή απόσταση από την Αθήνα, καθώς το Άργος βρίσκεται σε απόσταση μόλις 1.30 ώρας οδικώς, ενώ αντίστοιχα το Ναύπλιο 2 ώρες και το Πορτοχέλι 2.30 ώρες, με συνέπεια να αποτελεί τον ιδανικό προορισμό για κοντινές εξορμήσεις από την πρωτεύουσα.

Ειδικότερα, με την άποψη αυτή συμφώνησε σε μεγάλο βαθμό ένα ποσοστό 57,69% των συμμετεχόντων του δείγματός μας, ακολουθούμενο από ένα 19,23%, το οποίο συμφώνησε σε πολύ μεγάλο βαθμό με τη άποψη αυτή, γεγονός το οποίο αυξάνει το συνολικό βαθμό συμφωνίας με την άποψη αυτή στο 76,92%.

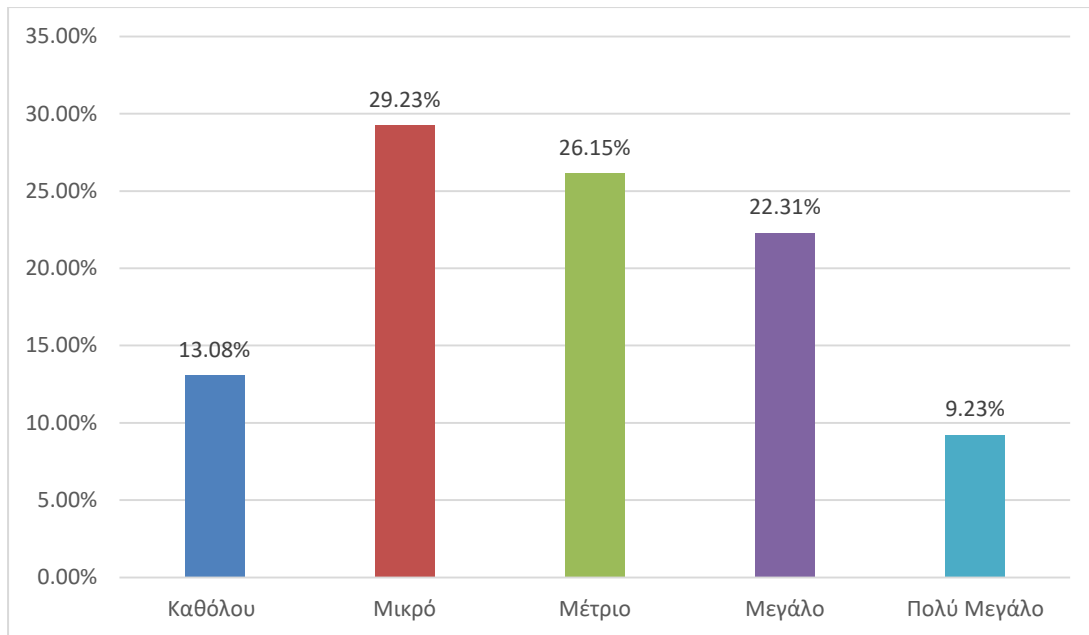

Γράφημα 13: Εξέταση του κατά πόσον η απόσταση από την Αθήνα αποτελεί βασικό παράγοντα επιλογής της περιοχής από τους τουρίστες.

Τέλος, η δεύτερη κατηγορία των ερωτήσεων του παρόντος ερωτηματολογίου ολοκληρώθηκε με την εξέταση του κατά πόσον η καθαριότητα της περιοχής αποτελεί βασικό παράγοντα επιλογής της περιοχής από τους τουρίστες.

Σύμφωνα με τις απόψεις των συμμετεχόντων της έρευνάς μας, ο συγκεκριμένος παράγοντας βρίσκει μοιρασμένες τις απόψεις των συμμετεχόντων, καθώς η πλειονότητα θεωρεί ότι η καθαριότητα της περιοχής επηρεάζει σε μικρό βαθμό την επιλογή των τουριστών (με ποσοστό 29,23%, ακολουθούμενο από ένα 26,15% το οποίο έχει ουδέτερη άποψη με τον συγκεκριμένο παράγοντα, ενώ έπεται στη συνέχεια ένα 22,31%, το θεωρεί ότι η καθαριότητα της περιοχής επηρεάζει σε μεγάλο βαθμό την επιλογή των τουριστών.

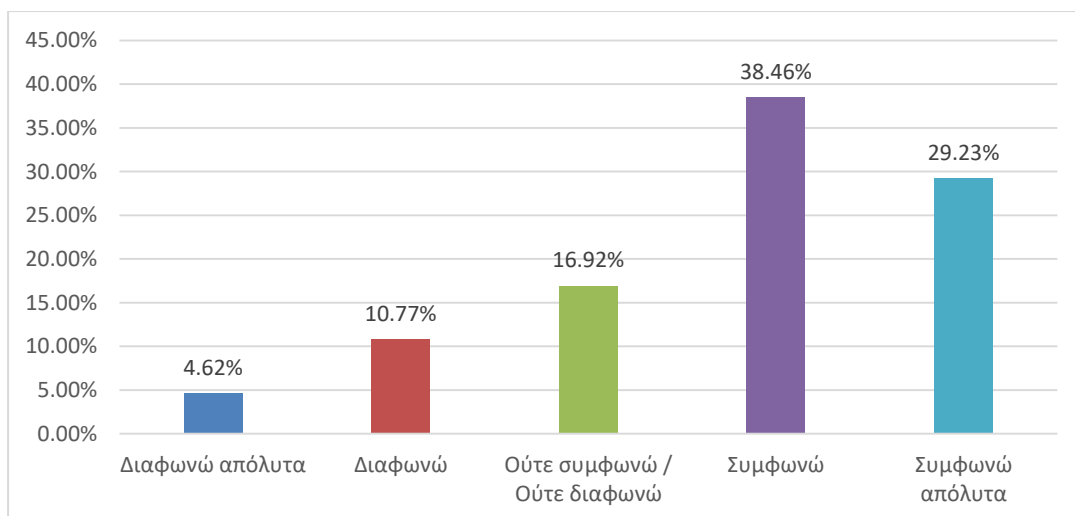
Συμπερασματικά με βάση τα παραπάνω, είναι σαφές ότι η καθαριότητα της περιοχής δεν αποτελεί σημαντικό παράγοντα για την επιλογή της από τους τουρίστες, όπως επίσης και η ύπαρξη των εστιατορίων και της νυχτερινής ζωής, σε αντίθεση με το μεσογειακό κλίμα, την ιδιαίτερη αρχιτεκτονική και την ιστορικότητα της περιοχής, όπως επίσης και την απόστασή του νομού από την Αθήνα.

Γράφημα 14: Εξέταση του κατά πόσον η καθαριότητα της περιοχής αποτελεί βασικό παράγοντα επιλογής της περιοχής από τους τουρίστες.

6.3 Επίδραση τουρισμού στο νομό Αργολίδος

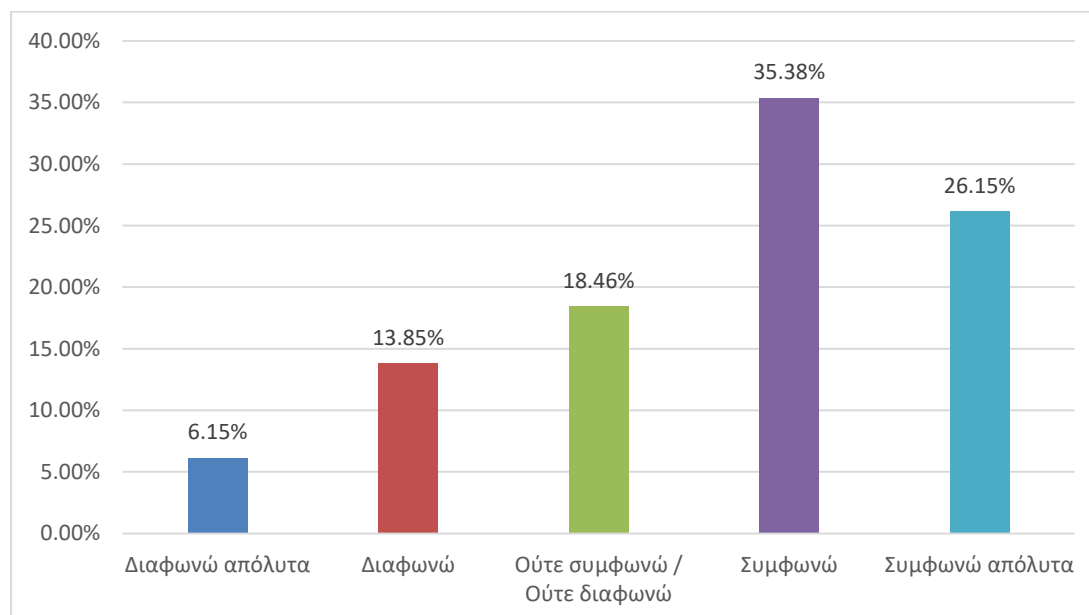
Στο τρίτο μέρος του ερωτηματολογίου, η πρώτη ερώτηση που τέθηκε στους συμμετέχοντες στην έρευνά μας αφορούσε στο κατά πόσον συμφωνούν ή διαφωνούν με το ότι ο τουρισμός της περιοχής έχει συμβάλλει στην αύξηση των θέσεων εργασίας.

Γράφημα 15: Εξέταση της συμφωνίας ή διαφωνίας με το ότι ο τουρισμός της περιοχής έχει συμβάλλει στην αύξηση των θέσεων εργασίας

Όπως μπορεί να διαπιστώσει κανείς από το παραπάνω γράφημα είναι σαφές, ότι η πλειονότητα των συμμετεχόντων στην έρευνά μας συμφωνεί με την άποψη αυτή, καθώς το 38,46% των συμμετεχόντων μας δήλωσε ότι συμφωνεί ακολουθούμενο από ένα 29,23% το οποίο δήλωσε ότι συμφωνεί απόλυτα με το ότι ο τουρισμός και η ανάπτυξή του στο Νομό Αργολίδος είχε σαν απώτερη συνέπεια την αύξηση των θέσεων εργασίας στην περιοχή.

Εν συνεχεία της παραπάνω ερώτησης, ζητήθηκε από τους συμμετέχοντες στην έρευνά μας να μας απαντήσουν στο κατά πόσον συμφωνούν ή διαφωνούν με την άποψη, ότι ο τουρισμός στο Νομό Αργολίδος και η γενικότερη ανάπτυξή του είχαν σαν συνέπεια τη βελτίωση του βιοτικού επιπέδου της περιοχής.

Γράφημα 16: Εξέταση της συμφωνίας ή διαφωνίας με το ότι ο τουρισμός της περιοχής έχει συμβάλλει στη βελτίωση του βιοτικού επιπέδου του Νομού Αργολίδος

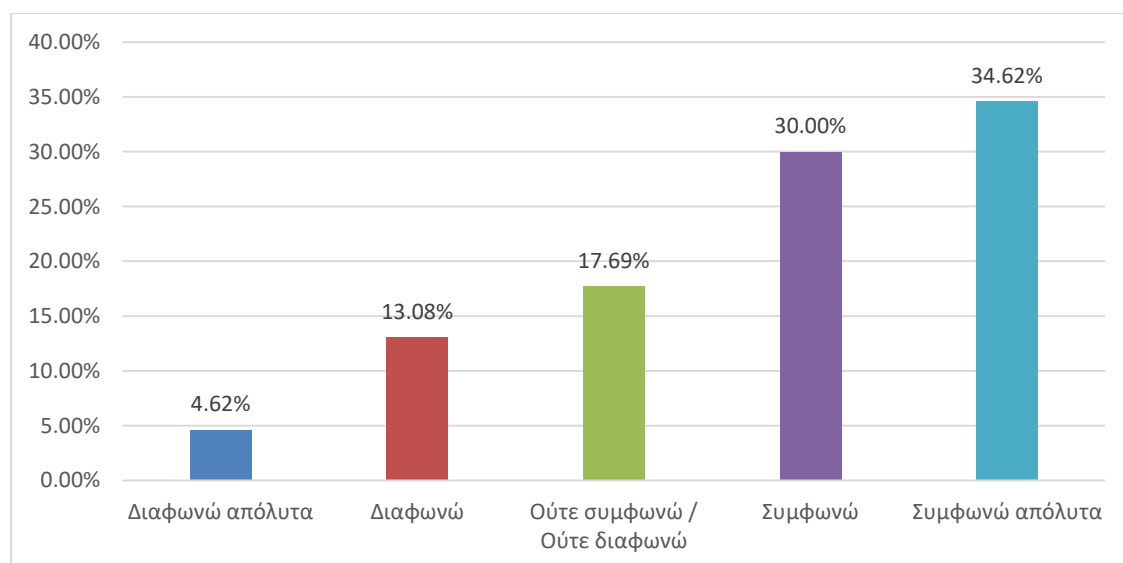
Ειδικότερα, παρατηρώντας το παραπάνω γράφημα είναι σαφές, ότι η πλειονότητα των συμμετεχόντων στην έρευνά μας συμφωνεί με την άποψη αυτή, καθώς το 35,38% των συμμετεχόντων μας δήλωσε ότι συμφωνεί ακολουθούμενο από ένα 26,15% το οποίο δήλωσε ότι συμφωνεί απόλυτα με το ότι ο τουρισμός και η ανάπτυξή του στο Νομό Αργολίδος είχε σαν απώτερη συνέπεια τη συνολική βελτίωση του βιοτικού επιπέδου της περιοχής, κάτι το οποίο είναι ιδιαίτερα θετικό για την μελλοντική ανάπτυξη της περιοχής.

Ουσιαστικά, οι συμμετέχοντες στην έρευνά μας επιβεβαίωσαν μέσω των δύο παραπάνω ερωτήσεων μια από τις σημαντικότερες θετικές επιπτώσεις του τουρισμού, η οποία δεν είναι άλλη από την αύξηση των θέσεων εργασίας στην περιοχή, όπου έχει αναπτυχθεί, με απώτερη στη συνέχεια συνέπεια την βελτίωση συνολικά του βιοτικού επιπέδου της περιοχής.

Στο ίδιο μήκος κύματος με τις δύο προηγούμενες ερωτήσεις κινήθηκε και η επόμενη ερώτηση, όπου ζητήθηκε από τους συμμετέχοντες στην έρευνα να μας αναφέρουν τον βαθμό συμφωνίας ή διαφωνίας με το κατά πόσον ο τουρισμός της περιοχής έχει συμβάλλει στην αύξηση των εσόδων για την τοπική οικονομία.

Ειδικότερα, όπως φαίνεται από το ακόλουθο γράφημα το 34,62% των συμμετεχόντων στην έρευνά μας δήλωσε ότι συμφωνούν απόλυτα με την άποψη αυτή, ακολουθούμενο από ένα 30% το οποίο δήλωσε ότι συμφωνεί με την άποψη αυτή, αυξάνοντας το συνολικό ποσοστό συμφωνίας στο 64,62%.

Το γεγονός αυτό καταδεικνύει ότι σε μεγάλο βαθμό ότι η πλειονότητα των συμμετεχόντων στην έρευνά μας θεωρεί ότι μια άμεση συνέπεια της αύξησης του τουρισμού στο Νομό Αργολίδος είναι η βελτίωση των εσόδων της τοπικής οικονομίας, κάτι το οποίο είναι ιδιαίτερα σημαντικό σήμερα αν ληφθεί υπόψη η οικονομική κρίση, η οποία έχει επηρεάσει συνολικά την οικονομία τόσο στο Νομό Αργολίδος όσο και συνολικά στην Ελλάδα σε όλη την ελληνική οικονομία.

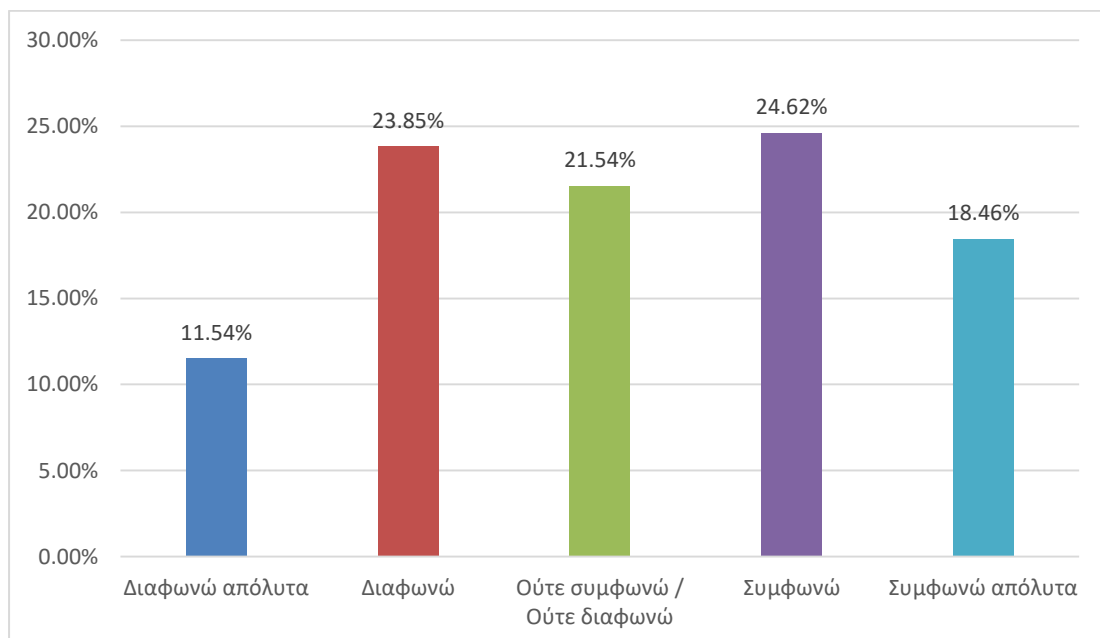
Γράφημα 17: Εξέταση της συμφωνίας ή διαφωνίας με το ότι ο τουρισμός της περιοχής έχει συμβάλλει στην αύξηση των εσόδων για την τοπική οικονομία.

Έχοντας μέχρι διαπιστώσει από τα ευρήματα των απαντήσεών μας, ότι η ανάπτυξη του τουρισμού στο νομό Αργολίδος τα τελευταία χρόνια είχε σαν συνέπεια την βελτίωση των εσόδων για την τοπική οικονομία, την βελτίωση του βιοτικού επιπέδου και την αύξηση των θέσεων εργασίας για την τοπική περιοχή, είναι ιδιαίτερα σημαντικό να εξεταστεί κατά πόσον η ανάπτυξη αυτή είχε σαν συνέπεια να βελτιωθούν και οι υποδομές στο νομό.

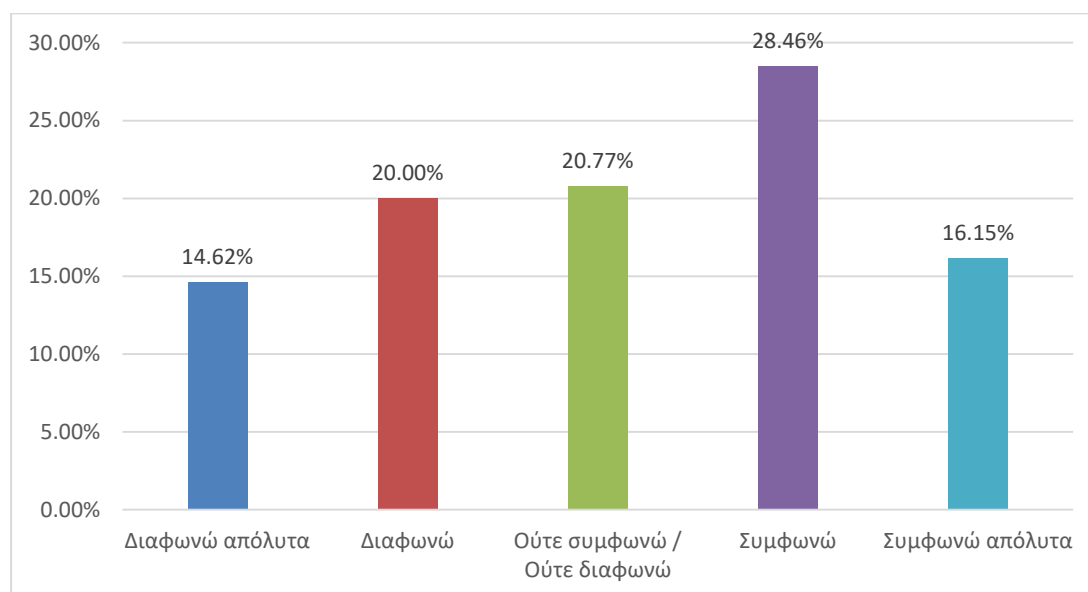
Ειδικότερα, όπως φαίνεται από το παρακάτω γράφημα, δεν φαίνεται να υπάρχει πλήρης συμφωνία των συμμετεχόντων στην έρευνά μας με την άποψη αυτή, καθώς το 24,62% των συμμετεχόντων στην έρευνά μας δήλωσε ότι η ανάπτυξη του τουρισμού στο νομό οδήγησε και στη βελτίωση των υποδομών, ενώ ακολούθησε ένα 23,85% το οποίο διαφώνησε με την άποψη αυτή, ενώ έπεται στη συνέχεια ένα 21,54%, το οποίο έχει ουδέτερη άποψη για το συγκεκριμένο ζήτημα.

Πρακτικά, οι μοιρασμένες αυτές απαντήσεις δείχνουν σε μεγάλο βαθμό, ότι η ανάπτυξη του τουρισμού στο Νομό Αργολίδος τα τελευταία χρόνια δεν είχε σαν αποτέλεσμα στη πλήρη βελτίωση των υποδομών του Νομού, γεγονός το οποίο σε μεγάλο βαθμό οδήγησε ένα μεγάλο τμήμα των συμμετεχόντων στην έρευνά μας να διαφωνήσουν με την άποψη αυτή. Συνεπώς, στο πλαίσιο αυτό είναι αναγκαίο να ληφθούν όλα εκείνα τα απαραίτητα μέτρα, τα οποία θα συμβάλλουν στην πλήρη βελτίωση των υποδομών του Νομού Αργολίδος.

Γράφημα 18: Εξέταση της συμφωνίας ή διαφωνίας με το ότι ο τουρισμός της περιοχής έχει συμβάλει στη βελτίωση των υποδομών.

Εν συνεχεία, ζητήθηκε από τους συμμετέχοντες στην έρευνά μας να μας αναφέρουν σε τι βαθμό συμφωνούν ή διαφωνούν με την άποψη, ότι ο τουρισμός της περιοχής έχει συμβάλει στην αύξηση της διαθεσιμότητας των εγκαταστάσεων αναψυχής.

Γράφημα 19: Εξέταση της συμφωνίας ή διαφωνίας με το κατά πόσον ο τουρισμός της περιοχής έχει συμβάλει στην αύξηση της διαθεσιμότητας των εγκαταστάσεων αναψυχής.

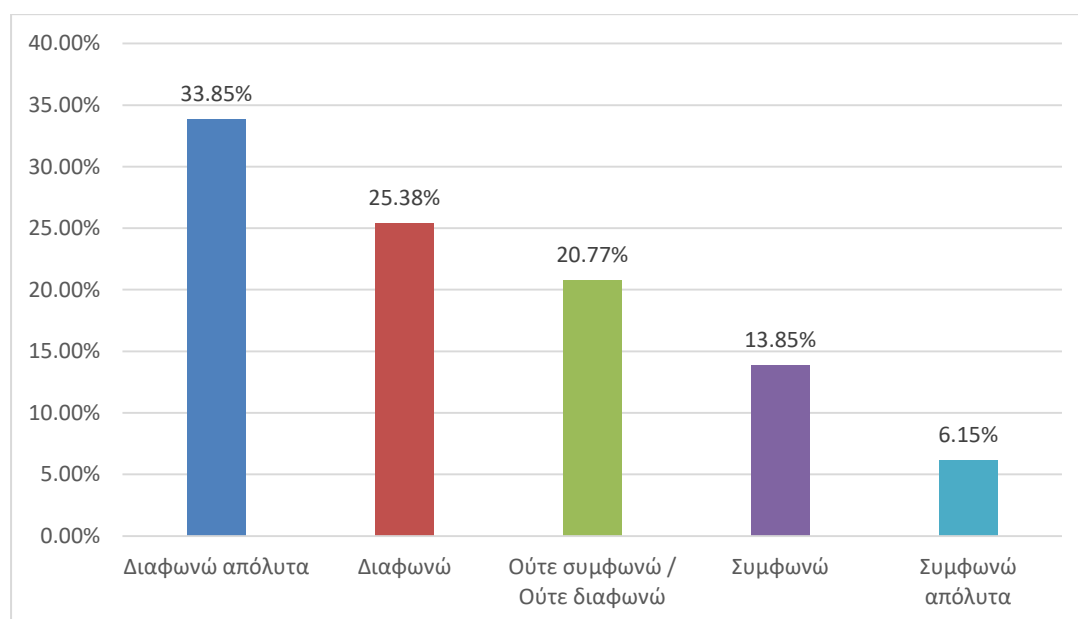
Ειδικότερα, όπως φαίνεται από το παραπάνω γράφημα είναι σαφές, ότι η πλειονότητα των συμμετεχόντων στην έρευνά μας συμφωνεί με την άποψη αυτή (σε ποσοστό 28,46%), ακολουθούμενο από ένα ποσοστό της τάξεως του 16,15% που συμφωνεί απόλυτα με την άποψη αυτή, γεγονός το οποίο δείχνει σε μεγάλο βαθμό ότι η ανάπτυξη του τουρισμού στο Νομό Αργολίδος είχε σαν συνέπεια την αύξηση και ανάπτυξη εγκαταστάσεων αναψυχής, οι οποίες δημιουργήθηκαν με απώτερο στόχο την ικανοποίηση του συνεχώς αυξανόμενου αριθμού τουριστών στην περιοχή.

Ένα εξίσου σημαντικό ερώτημα, το οποίο τέθηκε στους συμμετέχοντες στην έρευνά μας αφορούσε στο κατά πόσον ότι ο τουρισμός στην περιοχή τους έχει συμβάλει στη βελτίωση της ποιότητας των δημοσίων υπηρεσιών.

Τα ευρήματα της παραπάνω ερώτησης είναι αποκαλυπτικά και απεικονίζονται στο ακόλουθο γράφημα, το οποίο δείχνει ότι η πλειονότητα των συμμετεχόντων στην έρευνά μας δεν θεωρεί ότι η ανάπτυξη του τουρισμού στο νομό είχε σαν συνέπεια να βελτιωθούν οι παρεχόμενες δημόσιες υπηρεσίες.

Πιο συγκεκριμένα, με την άποψη αυτή διαφώνησε απόλυτα το 33,84%, ακολουθούμενο από ένα 25,38% των ερωτηθέντων, οι οποίοι διαφώνησαν με τη συγκεκριμένη άποψη, ανεβάζοντας το συνολικό ποσό της διαφωνίας στο 59,22%.

Το γεγονός αυτό δείχνει στην ουσία ότι οι πολίτες που κατοικούν στο Νομό Αργολίδος δεν είναι ευχαριστημένοι από τη ποιότητα των παρεχόμενων δημοσίων υπηρεσιών τους, θεωρώντας ότι αυτές θα έπρεπε να βελτιωθούν ειδικά από τη στιγμή που αναπτύσσεται ο τουρισμός στην περιοχή και εισρέουν έσοδα στα ταμεία των δήμων του Νομού.

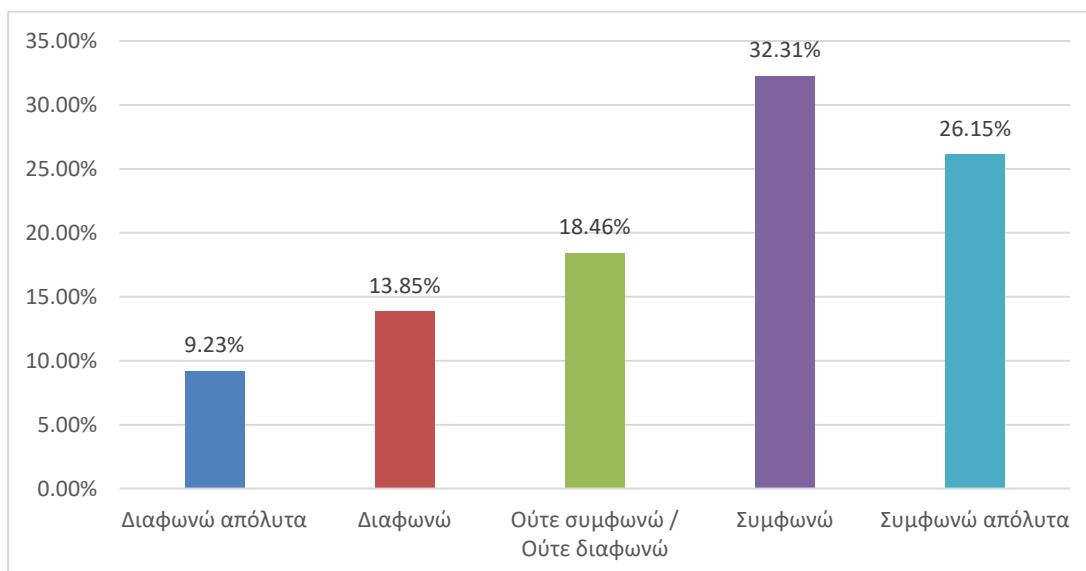

Γράφημα 20: Εξέταση της συμφωνίας ή διαφωνίας με το κατά πόσον ο τουρισμός της περιοχής έχει συμβάλει στη βελτίωση της ποιότητας των δημοσίων υπηρεσιών.

Ένα εξίσου σημαντικό εύρημα της παρούσας εργασίας αφορά στο κατά πόσον η αύξηση του τουρισμού στο Νομό Αργολίδος είχε σαν συνέπεια να επηρεαστεί αρνητικά και το περιβάλλον και ειδικότερα τα επίπεδα ρύπανσης και μόλυνσής του.

Ειδικότερα, σύμφωνα με τις απόψεις των συμμετεχόντων στην έρευνά μας, είναι σαφές, ότι το μεγαλύτερο τμήμα των ερωτηθέντων συμφωνούν με την άποψη αυτή, καθώς ποσοστό 32,31% των συμμετεχόντων δήλωσε ότι συμφωνεί με την άποψη αυτή, ακολουθούμενο από ένα 26,15% των συμμετεχόντων, οι οποίοι δήλωσαν ότι συμφωνούν απόλυτα με την άποψη αυτή.

Το γεγονός αυτό δείχνει σε μεγάλο βαθμό ότι η ανάπτυξη του τουρισμού στο Νομό Αργολίδος είχε σαν συνέπεια την αύξηση της μόλυνσης του περιβάλλοντος της περιοχής, μια διαπίστωση η οποία έχει γίνει αισθητή από ένα μεγάλο τμήμα του πληθυσμού της περιοχής.

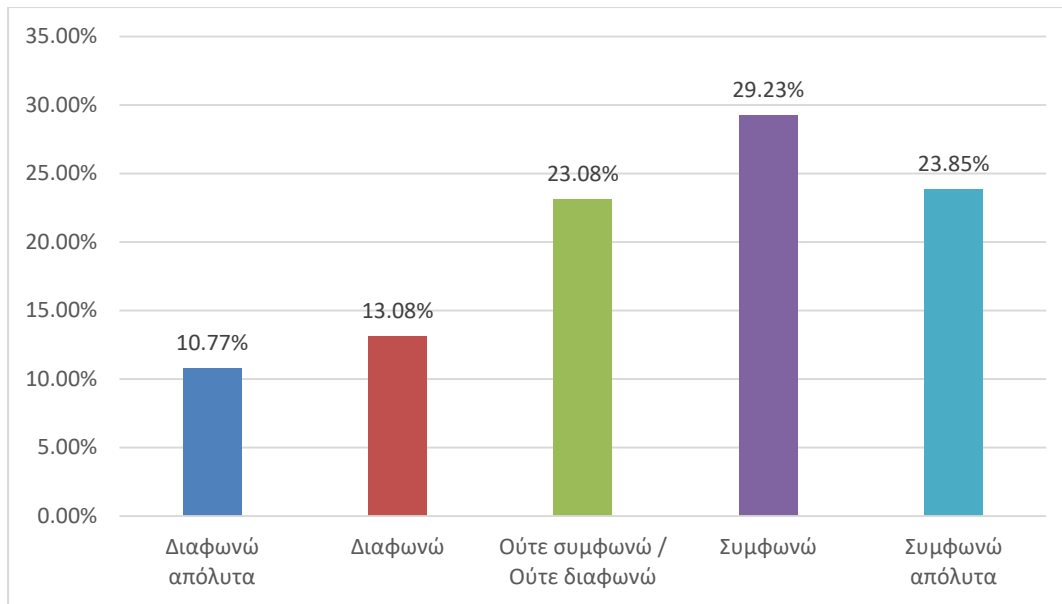

Γράφημα 21: Εξέταση της συμφωνίας ή διαφωνίας με το κατά πόσον ο τουρισμός της περιοχής έχει συμβάλλει στη αύξηση της μόλυνσης του περιβάλλοντος.

Τέλος, το τρίτο μέρος της ανάλυσης του ερωτηματολογίου μας ολοκληρώθηκε με την ερώτηση, που τέθηκε στους συμμετέχοντες στην έρευνά μας αναφορικά με το κατά πόσον η ανάπτυξη του τουρισμού στην περιοχή τα τελευταία χρόνια είχε σαν συνέπεια την επιδείνωση της κυκλοφοριακής συμφόρησης στην περιοχή.

Τα ευρήματα της συγκεκριμένης ερώτησης, όπως αυτά παρουσιάζονται στο παρακάτω γράφημα, υποδηλώνουν σε μεγάλο βαθμό, ότι η αύξηση των τουριστών στο νομό είχε σαν συνέπεια ειδικά τους μήνες αιχμής την επιδείνωση σε μεγάλο βαθμό της κυκλοφοριακής συμφόρησης στις τουριστικές περιοχές κατά κύριο λόγο του Νομού Αργολίδος.

Πιο συγκεκριμένα, ποσοστό 29,23% των συμμετεχόντων δήλωσε ότι συμφωνεί με την άποψη αυτή, ακολουθούμενο από ένα 23,85% των συμμετεχόντων, οι οποίοι δήλωσαν ότι συμφωνούν απόλυτα με την άποψη αυτή, αυξάνοντας το συνολικό ποσοστό συμφωνίας στο 53,08, στοιχείο το οποίο δείχνει μια άμεση σύνδεση της ανάπτυξης του τουρισμού στο Νομό Αργολίδος με την επιδείνωση της κυκλοφοριακής συμφόρησης στην περιοχή.

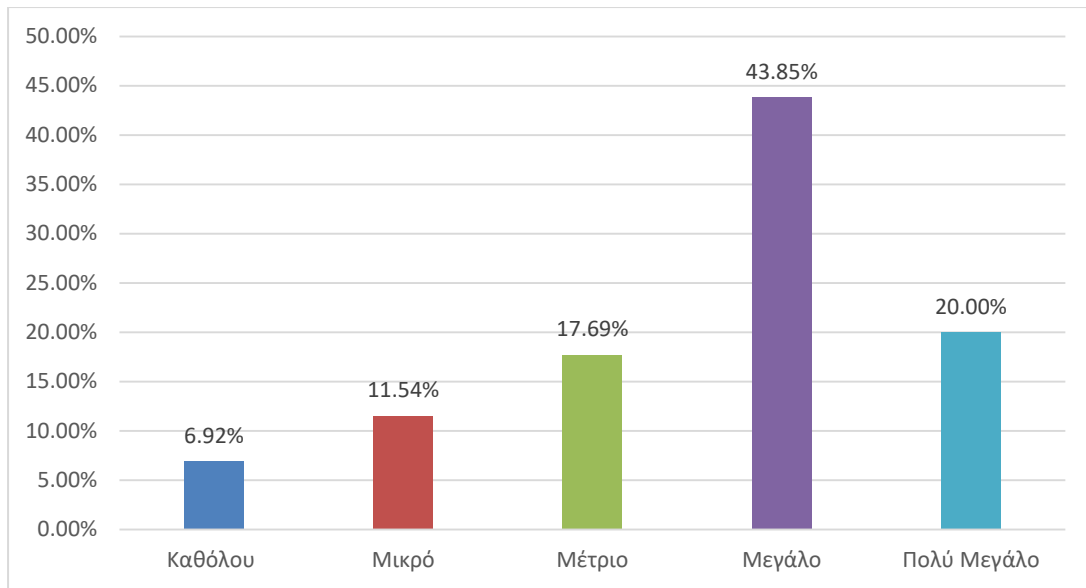
Γράφημα 22: Εξέταση της συμφωνίας ή διαφωνίας με το κατά πόσον ο τουρισμός της περιοχής έχει συμβάλλει στην επιδείνωση της κυκλοφοριακής συμφόρησης.

6.4 Εξέταση των απόψεων σχετικά με τον τουρισμό του Νομού Αργολίδος

Το πρώτο ερώτημα που τέθηκε στους συμμετέχοντες στην έρευνά μας στο τέταρτο μέρος τους ερωτηματολογίου αφορά στην εξέταση του βαθμού στον οποίον υπάρχει αρμονική συνύπαρξη μεταξύ ντόπιων κατοίκων και τουριστών στο Νομό Αργολίδος.

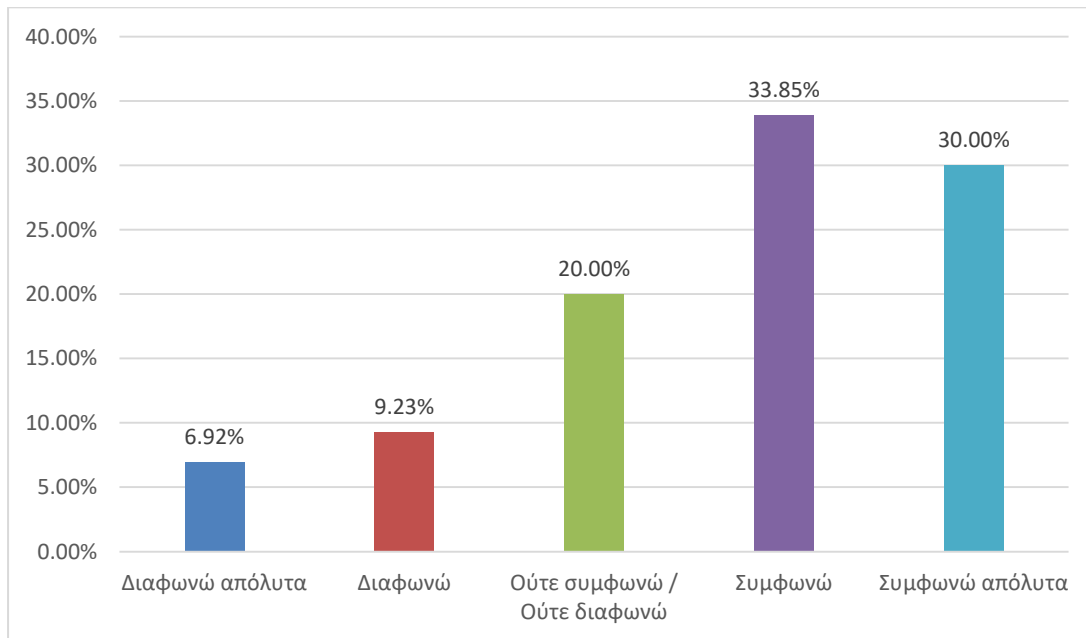
Πιο συγκεκριμένα, όπως μπορεί να διαπιστώσει κανείς από το παρακάτω γράφημα, η πλειονότητα των συμμετεχόντων στην έρευνά μας θεωρεί, ότι υπάρχει αρμονική συνύπαρξη μεταξύ των ντόπιων και των τουριστών σε μεγάλο βαθμό (ποσοστό 43,85%), ακολουθούμενο από ένα 20,00%, το οποίο δήλωσε ότι υπάρχει αρμονική συνύπαρξη μεταξύ των ντόπιων και των τουριστών σε πολύ μεγάλο βαθμό, γεγονός το οποίο αυξάνει το συνολικό βαθμό συμφωνίας με την άποψη αυτή στο 63,85%.

Το στοιχείο αυτό είναι ιδιαίτερα θετικό, καθώς η ομαλή συνύπαρξη τουριστών και ντόπιων είναι ζωτικής σημασίας για την ομαλή ανάπτυξη ενός τουριστικού προορισμού, ο οποίος στην προκειμένη περίπτωση είναι ο νομός Αργολίδος.

Γράφημα 23: Εξέταση του βαθμού στον οποίο υπάρχει αρμονική συνύπαρξη μεταξύ ντόπιων κατοίκων και τουριστών στο Νομό Αργολίδος.

Στη συνέχεια ζητήθηκε από τους συμμετέχοντες στην έρευνά μας να μας δώσουν τις εκτιμήσεις σχετικά με το κατά πόσον πιστεύουν, ότι ο τουρισμός στο Νομό Αργολίδος θα αναπτυχθεί περαιτέρω τα επόμενα έτη.

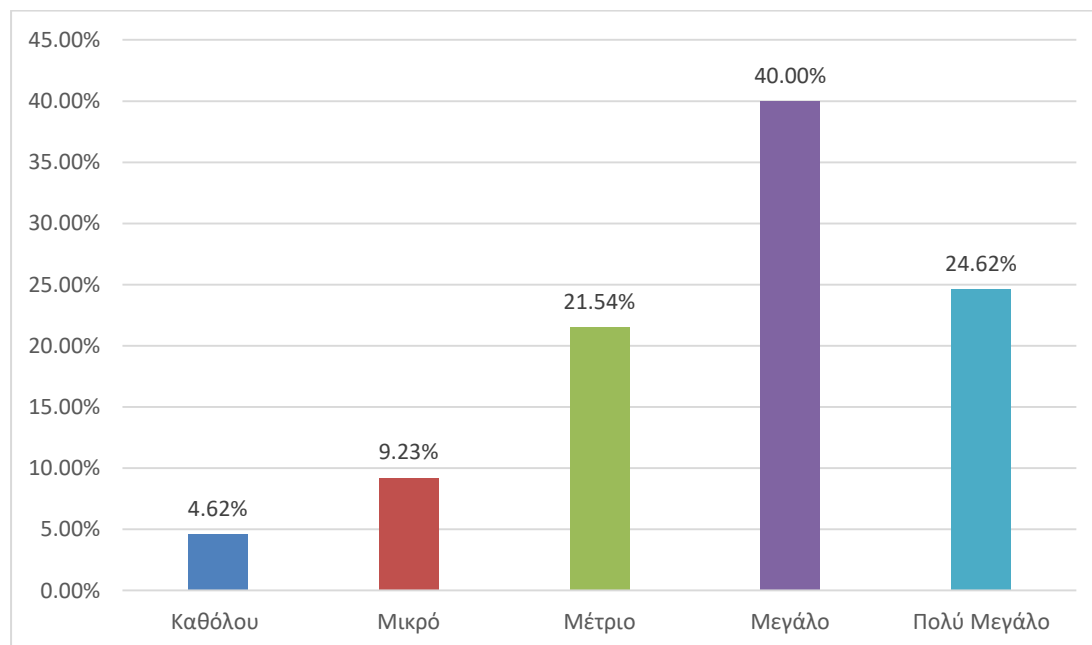

Γράφημα 24: Εξέταση της συμφωνίας ή διαφωνίας με το κατά πόσον ο τουρισμός της περιοχής θα αναπτυχθεί περαιτέρω τα επόμενα έτη.

Όπως μπορεί να φανεί ξεκάθαρα από το παραπάνω γράφημα είναι εμφανής, η ύπαρξη συμφωνίας με το συγκεκριμένο ζήτημα, καθώς ποσοστό 33,83% των συμμετεχόντων δήλωσε ότι συμφωνεί με την άποψη αυτή, ακολουθούμενο από ένα 30,00% των συμμετεχόντων, οι οποίοι δήλωσαν ότι συμφωνούν απόλυτα με την άποψη αυτή, αυξάνοντας το συνολικό ποσοστό συμφωνίας στο 63,83, στοιχείο το οποίο δείχνει μια θετική γνώμη των κατοίκων της περιοχής για την μελλοντική ανάπτυξη του τουρισμού στην περιοχή τα επόμενα έτη.

Φτάνοντας προς την ολοκλήρωση του ερωτηματολογίου, ζητήθηκε από τους συμμετέχοντες στην έρευνά μας να μας αναφέρουν κατά πόσον θεωρούν και σε τι βαθμό ότι θα πρέπει να υπάρξει ενίσχυσης της χρηματοδότησης του τουρισμού στην Αργολίδα από την ελληνική κυβέρνηση.

Τα ευρήματα της συγκεκριμένης ερώτησης αντανακλούν την ανάγκη και την επιθυμία των ντόπιων κατοίκων για περαιτέρω αύξηση της χρηματοδότησης της περιοχής από την ελληνική κυβέρνηση, έτσι ώστε να επιτευχθεί με αυτό τον τρόπο μια μεγαλύτερη ανάπτυξη του τουριστικού προϊόντος της περιοχής, στοιχείο το οποίο με τη σειρά του θα προσελκύσει ακόμα περισσότερους τουρίστες τα επόμενα έτη.

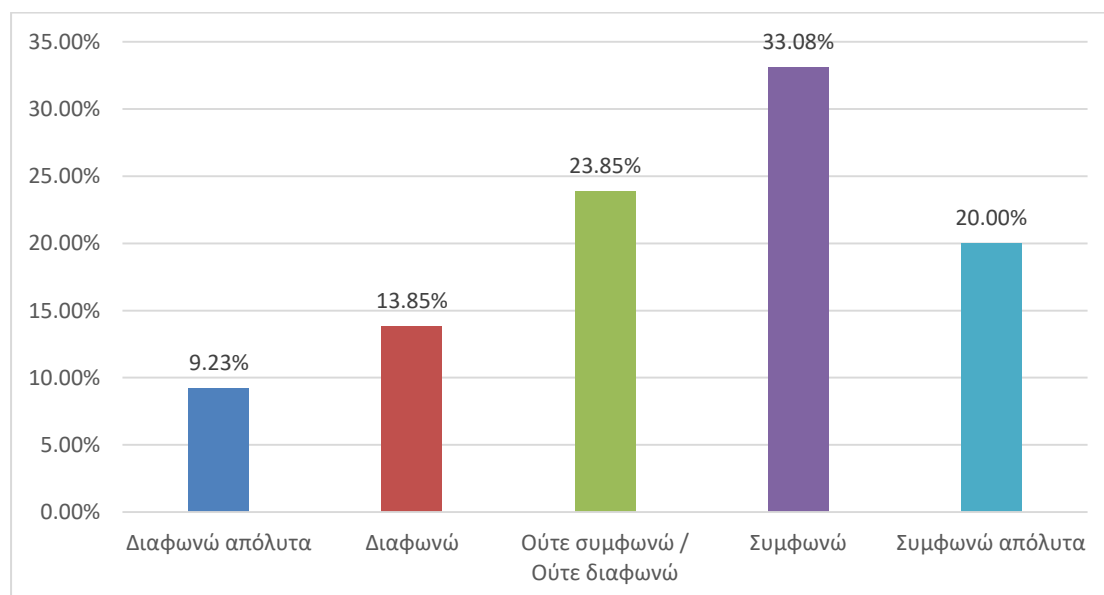

Γράφημα 25: Εξέταση του βαθμού στον οποίο η ελληνική κυβέρνηση θα πρέπει να χρηματοδοτήσει περαιτέρω την ανάπτυξη του τουρισμού στο Νομό Αργολίδος.

Τέλος, το τελευταίο ερώτημα που τέθηκε στους συμμετέχοντες στην έρευνά μας αφορούσε στο κατά πόσον θεωρούν ότι ο όγκος των τουριστών πρέπει να αυξηθεί τα επόμενα χρόνια στην περιοχή τους, θέλοντας με αυτό τον τρόπο να αντιληφθούμε τη γνώμη των κατοίκων για τους τουρίστες και του κατά πόσον επιθυμούν να επισκεφθούν την περιοχή τους περισσότεροι τουρίστες στο μέλλον σε σχέση με σήμερα.

Όπως φαίνεται και από το ακόλουθο γράφημα, ποσοστό 33,08% των συμμετεχόντων δήλωσε ότι συμφωνεί με την άποψη αυτή, ακολουθούμενο από ένα 20,00% των συμμετεχόντων, οι οποίοι δήλωσαν ότι συμφωνούν απόλυτα με την άποψη αυτή, αυξάνοντας το συνολικό ποσοστό συμφωνίας στο 53,08, στοιχείο το οποίο δείχνει μια θετική γνώμη των κατοίκων της περιοχής για την ανάγκη αύξησης του αριθμού των τουριστών στην περιοχή τα επόμενα έτη.

Συνεπώς, το γεγονός ότι περισσότεροι από 1 στους 2 συμμετέχοντες στην έρευνά μας θεωρεί ότι πρέπει να αυξηθεί ο αριθμός των τουριστών τα επόμενα χρόνια, δείχνει και την επιθυμία των ντόπιων κατοίκων της Αργολίδας για την όσο το δυνατόν μεγαλύτερη ανάπτυξη του τουριστικού προϊόντος της περιοχής τα επόμενα έτη.

Γράφημα 26: Εξέταση της συμφωνίας ή διαφωνίας με το κατά πόσον ο αριθμός των τουριστών πρέπει να αυξηθεί τα επόμενα έτη.

Συμπεράσματα

Αντικείμενο μελέτης της παρούσας εργασίας ήταν το φαινόμενο του τουρισμού και το τουριστικό προϊόν του Νομού Αργολίδος, ο οποίος αποτελεί μια περιοχή η οποία λόγω της θέσης της στον χάρτη (πολύ κοντά στην Αθήνα), του μεσογειακού κλίματός, των πλούσιων τοπίων της και της ιστορικότητας της προσελκύει καθημερινά πλήθος τουριστών τόσο από την Ελλάδα όσο και από το εξωτερικό.

Ειδικότερα, μέσω της παρούσας εργασίας έγινε προσπάθεια να διερευνηθούν οι αντιλήψεις των κατοίκων του νομού Αργολίδος σχετικά με το τουριστικό προϊόν της περιοχής, έτσι ώστε να προχωρήσουμε στην εξαγωγή συμπερασμάτων για την κατάσταση που επικρατεί σήμερα στην περιοχή.

Πιο συγκεκριμένα, ένα βασικό συμπέρασμα, το οποίο εξήχθη από την έρευνά μας ήταν ότι σημαντικότεροι παράγοντες επιλογής της περιοχής από τους τουρίστες θεωρούνται το μεσογειακό κλίμα, η ιδιαίτερη αρχιτεκτονική και η ιστορικότητα της περιοχής, όπως επίσης και την απόστασή του νομού από την Αθήνα, ενώ αντίθετα παράγοντες όπως η καθαρότητα της περιοχής η ύπαρξη των εστιατορίων και της νυχτερινής ζωής δεν αποτελούν σημαντικούς παράγοντες σύμφωνα με το δείγμα της έρευνάς μας.

Εν συνεχεία, ένα άλλο συμπέρασμα στο οποίο κατέληξε η παρούσα έρευνα ήταν η επιβεβαίωση της πεποίθησης, που υπάρχει από την πλειονότητα των συμμετεχόντων στην έρευνά μας, οι οποίοι θεωρούν ότι μια άμεση συνέπεια της αύξησης του τουρισμού στο Νομό Αργολίδος ήταν η βελτίωση των εσόδων της τοπικής οικονομίας, η δημιουργία νέων θέσεων εργασίας και η συνολική βελτίωση του βιοτικού επιπέδου της περιοχής.

Αντίθετα, στις αρνητικές επιπτώσεις του τουρισμού στην περιοχή συμπεριλαμβάνονται η αύξηση της μόλυνσης του περιβάλλοντος, καθώς επίσης και η μη πραγματοποίηση έργων υποδομών που απαιτούνται για την ανταπόκριση της περιοχής στον αυξημένο τουρισμό, με αποτέλεσμα να καθίσταται αναγκαία σήμερα η ενεργοποίηση όλων των αρμόδιων φορέων της περιοχής για την αντιμετώπιση των δύο παραπάνω προβλημάτων.

Τέλος, το γεγονός, ότι υπάρχει αρμονική συνύπαρξη μεταξύ ντόπιων και τουριστών αποτελεί ένα ιδιαίτερα θετικό στοιχείο για την μελλοντική τουριστική ανάπτυξη της περιοχής στο μέλλον, κάτι το οποίο φαίνεται να αποτελεί και επιδίωξη των ντόπιων κατοίκων, οι οποίοι θεωρούν ότι ο τουρισμός και συγκεκριμένα ο αριθμός των τουριστών που επισκέπτονται την περιοχή τους θα πρέπει να αυξηθεί στο άμεσο μέλλον.

Συνεπώς, είναι φανερό ότι πρέπει να συντελούν όλα εκείνα τα έργα τα οποία θα επιτρέψουν στην περιοχή να αντέξει την συνεχή αύξηση των τουριστών στην περιοχή, ενώ μέσω της κατάλληλης στρατηγικής μάρκετινγκ θα πρέπει να επιδιωχθεί η προσέλκυση όσο το δυνατόν περισσότερων τουριστών στο άμεσο μέλλον, κάτι το οποίο αποτελεί και επιθυμία της πλειονότητας των κατοίκων της περιοχής, ενώ θα συμβάλλει και στη συνολική βελτίωση της οικονομίας της περιοχής.

Επίσης, μια πρόταση για μελλοντική έρευνα θα ήταν η εξέταση του κατά πόσον υπάρχει διαφορά στις αντιλήψεις γυναικών/ανδρών, καθώς επίσης και στις αντιλήψεις ατόμων με υψηλότερο ή χαμηλότερο μορφωτικό επίπεδο, όπως επίσης και αν υπάρχει διαφορά στις αντιλήψεις ανάλογα με την ηλικία ή σε σχέση με το βαθμό ανάπτυξης που προσφέρει ο τουρισμός και το βαθμό μόλυνσης.

Βιβλιογραφία

Α. Ελληνική

1. Βαρβαρέσος, Σ. (2000), «Τουρισμός – Έννοιες – Μεγέθη – Δομές», Προπομπός
2. Βελισσαρίου, Ε. (2000), «Μάνατζμεντ Ειδικών και Εναλλακτικών Μορφών Τουρισμού», Εκδόσεις ΕΑΠ, Πάτρα.
3. Gee, Chuck Y., Makens., James C., Choy και Dexter J. L. (2001), «Τουριστική και Ταξιδιωτική Βιομηχανία», 3η Έκδοση, Εκδόσεις «Ελλην», Αθήνα.
4. Δήμοι Ναυπλιέων και Άργους – Μυκηνών, (2017), «Στρατηγική Βιώσιμης Αστικής Ανάπτυξης Δήμων», κείμενο διαβούλευσης, Μάρτιος 2017.
5. Ελληνική Στατιστική Αρχή, (2011), «Απογραφή πληθυσμού – Κατοικιών 2011», Αθήνα.
6. Ζαγκότση, Σ. & Τσάρτας, Π & Ζαχαράτος Γ. & Λαγός Δ. (2000), «Μελέτη πολιτιστικού τουρισμού», Ελληνικά τουριστικά ακίνητα Α.Ε, Αθήνα.
7. ΙΝΣΕΤΕ, (2018), «Βασικά Τουριστικά Μεγέθη της Περιφέρειας Πελοποννήσου», Σεπτέμβριος 2018, Αθήνα.
8. Κοκκώσης Χ. (1999), «Φορείς και μέσα άσκησης πολιτικής για τον τουρισμό», Εκδόσεις ΕΑΠ, Πάτρα.
9. Κοκκώσης, Χ. & Τσάρτας, Π. (2001), «Βιώσιμη τουριστική ανάπτυξη και περιβάλλον», Εκδόσεις Κριτική, Αθήνα.
10. Λύτρας Π. (1993), «Τουριστική ψυχολογία», Εκδόσεις Interbooks, Αθήνα
11. Λύτρας Π. (1987), «Τουριστική κοινωνιολογία», Εκδόσεις Interbooks, Αθήνα
12. Μπιτσάνη Ε. (2004), «Πολιτισμική Διαχείριση και περιφερειακή ανάπτυξη. Σχεδιασμός πολιτιστικής πολιτικής και πολιτιστικού προϊόντος», Εκδόσεις Διώνικος, Αθήνα.
13. Πρωτοπαπαδάκης, Ι. (2003), «Τουριστικό Μάρκετινγκ», Εκδόσεις Σταμούλη, Αθήνα.
14. Τσάρτας Π. (1996), «Τουρίστες, Ταξίδια, Τόποι: Κοινωνιολογικές προσεγγίσεις στον τουρισμό, εκδόσεις Εξάντας, Αθήνα.
15. Τσάρτας Π. (2000), «Τουριστική ανάπτυξη-πολυεπιστημονικές προσεγγίσεις», Εκδόσεις Εξάντας, Αθήνα.
16. Υπουργείο Ανάπτυξης, Διαθέσιμο από www.ypan.gr
17. Υπουργείο Πολιτισμού, Διαθέσιμο από www.culture.gr

B. Ξενόγλωσση

1. Alhemoud, A. M., & Armstrong, E.G (1996), “Image of Tourism Attractions in Kuwait.” *Journal of Travel Research*, Vol. 34, No. 4, pp. 76-80
2. Bandyopadhyay, R., & Morraais, D. (2005). “Representative Dissonance: India’s Self and Western Image”, *Annals of Tourism Research*, Vol. 32, No. 4, pp. 1006-1021.
3. Bigne, E. A., Sanchez, I. G & Sanz, S. B. (2005), “Relationships among Residents’ Image, Evaluation of the Stay and Postpurchase Behaviour.” *Journal of Vacation Marketing*, Vol. 11, No. 4, pp. 291-302
4. Bramwell, B. & Sharman, A. (1999). “Collaboration in Local Tourism Policymaking.” *Annals of Tourism Research*, Vol. 26, No. 2, pp. 392-415.
5. Buhalis D. (2000), “Marketing the competitive destination of the future”, *Tourism Management*.
6. Buttler, R. (1998), “Seasonality in tourism: Issues and implications”, *The Tourist Review*, Vol. 53 Issue: 3, pp.18-24
7. Byrd, E. T., Bosley, H. E. & Dronberger, M. G. (2009), “Comparisons of Stakeholder Perceptions of Tourism Impacts in Rural Eastern North Carolina.” *Tourism Management*, Vol. 30, No. 5, pp. 693-703.
8. Cooper, C., Fletcher, J., Fyall, A., Gilbert, D. & Wanhill, S. (2008), “Tourism, Principles and Practice”, 4th edition, Published by Pearson Education, Harlow.
9. Echtner, C. M. & Ritchie, J. R. B. (1991). “The Meaning and Measurement of Destination Image”, *Journal of Tourism Studies*, Vol. 2, No. 2, pp. 2-12
10. Echtner, C. M. & Ritchie, J. R. B. (1993). “The Measurement of Destination Image: An Empirical Assessment.” *Journal of Travel Research*, Vol. 31, No. 4, pp. 3-13.
11. Freeman, R. (1984), “Strategic Management: A Stakeholder Approach”, Published by Pitman, Boston.
12. Goeldner, C. R., & Ritchie, J. R. B. (2009), “Tourism: Principles, Practices, Philosophies”, 11th edition, Published by Wiley, London.
13. Goodrich, J. N. (1978). “The Relationship between Preferences for and Perceptions of Vacation Destinations: Application of a Choice Model”, *Journal of Travel Research*, Vol. 17, No. 2, pp. 8-13.

14. Henkel, R., Henkel, P., Agrusa, W., Agrusa, J., & Tanner, J. (2006), "Thailand as a Tourist Destination: Perceptions of International Visitors and Thai Residents", *Asia Pacific Journal of Tourism Research*, Vol. 11, No. 3, pp. 269-287.
15. Ladewig, H. & McCann, G. C. (1980), "Community Satisfaction: Theory and Measurement", *Rural Sociology*, Vol. 45, No. 1, pp. 110-31.
16. Middleton, V. (2001), "Marketing in travel and tourism", HB
17. Middleton V.T.C. and Clarke J. (2001), "Marketing in Travel and Tourism", Oxford HB.
18. Murphy, P. E. (1985), "Tourism: A Community Approach", Published by Routledge, New York.
19. Prayag, G. (2009), "Tourists' Evaluation of Destination Image, Satisfaction and Future Behavioural Intentions—The Case of Mauritius", *Journal of Travel and Tourism Marketing*, Vol. 26, No. 8, pp. 836-53.
20. Schroeder, T. (1996). "The Relationship of Residents' Image of Their State as a Tourist Destination and Their Support for Tourism." , *Journal of Travel Research*, Vo.l. 34, No. (4), pp. 71-73.
21. Sigaux, G. (1965), "Histoire du Tourisme", Published by Le Cercle du Bibliophile, France.
22. Sirgy, M. J., Rahtz, D., Cicic, M. & Underwood, R. (2000), "A Method for Assessing Residents' Satisfaction with Community-Based Services: A Quality-of-Life Perspective", *Social Indicators Research*, Vol. 49, pp. 279-285.
23. Sirgy, J., Gao, T., & Young, R. F. (2008), "How Does Residents' Satisfaction with Community Services Influence Quality of Life Outcomes?", *Applied Research Quality of Life*, Vol. 3, pp. 81-105.
24. Sternquist-Witter, B. S. (1985). "Attitudes about a Resort Area: A Comparison of Tourists and Local Retailers." *Journal of Travel Research*, Vol. 24, No. 1, pp. 14-19.
25. Styliadis, D., Belhassen, Y. & Shani, A. (2015). "Three Tales of a City: Stakeholders' Images of Eilat as a Tourist Destination", *Journal of Travel Research*, Vol. 54, No. 6, pp. 702-716.
26. Styliadis, D., Sit, J. & Biran, A. (2016), "An Exploratory Study of Residents' Perception of Place Image: The Case of Kavala", *Journal of Travel Research*, Vol. 55, No. (5), pp. 659 – 674.

27. Vogt, R. J., Allen, J. C & Cordes, S. (2003), “Relationship between Community Satisfaction and Migration Intentions of Rural Nebraskans”, Great Plains Research, Vol. 13, pp. 63-74
28. Weiler, B. & Hall, M.C. (1992), “Special Interest Tourism”, Belhaven Press, London.

Γ. Ηλεκτρονική

1. <http://www.kallikratis.org/dimoi-systasi-dimon-nomos-argolidas/>
2. <https://greece.terrabook.com/el/argolis>
3. <https://greece.terrabook.com/el/argolis>
4. <http://www.aspassia.gr/area.cfm?area=Argolida>
5. <https://greece.terrabook.com/el/argolis/chapter/mouseia>
6. <https://greece.terrabook.com/el/argolis/chapter/aksiotheata-politismou/>
7. http://www.grhotels.gr/GR/BussinessInfo/library/DocLib/Hotels_Regional_2017.pdf

Παράρτημα: Ερωτηματολόγιο

A. Δημογραφικά στοιχεία

1. Φύλο : Άνδρας Γυναίκα
2. Ηλικιακή ομάδα; 18-30 31-40 41-50 51-60 60+
3. Επίπεδο σπουδών; Απολυτήριο Λυκείου Πτυχίο ΑΕΙ/ΤΕΙ Μεταπτυχιακό
Άλλο, προσδιορίστε -----
4. Δήμος Διαμονής: Δήμος Άργους - Μυκηνών Δήμος Ναυπλιέων Δήμος Ερμιονίδος

B. Λόγοι επιλογής του νομού Αργολίδος από τους τουρίστες

5. Σε τι βαθμό θεωρείται ότι η ελκυστικότητα των τοπίων αποτελούν βασικό παράγοντα επιλογής της περιοχής από τους τουρίστες;

- Καθόλου
- Μικρό
- Μέτριο
- Μεγάλο
- Πολύ Μεγάλο

6. Σε τι βαθμό θεωρείται ότι το μεσογειακό κλίμα και οι ιδιαίτερα καλές καιρικές συνθήκες αποτελούν βασικό παράγοντα επιλογής της περιοχής από τους τουρίστες;

- Καθόλου
- Μικρό
- Μέτριο
- Μεγάλο
- Πολύ Μεγάλο

7. Σε τι βαθμό θεωρείται ότι η ιδιαίτερη αρχιτεκτονική και η ιστορικότητα της περιοχής αποτελούν βασικό παράγοντα επιλογής της περιοχής από τους τουρίστες;

Καθόλου

Μικρό

Μέτριο

Μεγάλο

Πολύ Μεγάλο

8. Σε τι βαθμό θεωρείται ότι η ύπαρξη πλήθους εστιατορίων και γενικότερα νυχτερινής ζωής αποτελούν βασικό παράγοντα επιλογής της περιοχής από τους τουρίστες;

Καθόλου

Μικρό

Μέτριο

Μεγάλο

Πολύ Μεγάλο

9. Σε τι βαθμό θεωρείται ότι η απόσταση από την Αθήνα αποτελεί βασικό παράγοντα επιλογής της περιοχής από τους τουρίστες;

Καθόλου

Μικρό

Μέτριο

Μεγάλο

Πολύ Μεγάλο

10. Σε τι βαθμό θεωρείται ότι η καθαρότητα της περιοχής αποτελεί βασικό παράγοντα επιλογής της περιοχής από τους τουρίστες;

Καθόλου

Μικρό

Μέτριο

Μεγάλο

Πολύ Μεγάλο

Γ. Επίδραση τουρισμού στο νομό Αργολίδος

11. Σε τι βαθμό συμφωνείτε ή διαφωνείτε ότι ο τουρισμός της περιοχής έχει συμβάλλει στην αύξηση των θέσεων εργασίας;

Διαφωνώ απόλυτα

Διαφωνώ

Ούτε συμφωνώ / Ούτε διαφωνώ

Συμφωνώ

Συμφωνώ απόλυτα

12. Σε τι βαθμό συμφωνείτε ή διαφωνείτε ότι ο τουρισμός της περιοχής έχει συμβάλλει στη βελτίωση του βιοτικού επιπέδου;

Διαφωνώ απόλυτα

Διαφωνώ

Ούτε συμφωνώ / Ούτε διαφωνώ

Συμφωνώ

Συμφωνώ απόλυτα

13. Σε τι βαθμό συμφωνείτε ή διαφωνείτε ότι ο τουρισμός της περιοχής έχει συμβάλλει στην αύξηση των εσόδων για την τοπική οικονομία;

Διαφωνώ απόλυτα

Διαφωνώ

Ούτε συμφωνώ / Ούτε διαφωνώ

Συμφωνώ

Συμφωνώ απόλυτα

14. Σε τι βαθμό συμφωνείτε ή διαφωνείτε ότι ο τουρισμός της περιοχής έχει συμβάλλει στη βελτίωση των υποδομών;

Διαφωνώ απόλυτα

Διαφωνώ

Ούτε συμφωνώ / Ούτε διαφωνώ

Συμφωνώ

Συμφωνώ απόλυτα

15. Σε τι βαθμό συμφωνείτε ή διαφωνείτε ότι ο τουρισμός της περιοχής έχει συμβάλλει στην αύξηση της διαθεσιμότητας των εγκαταστάσεων αναψυχής;

Διαφωνώ απόλυτα

Διαφωνώ

Ούτε συμφωνώ / Ούτε διαφωνώ

Συμφωνώ

Συμφωνώ απόλυτα

16. Σε τι βαθμό συμφωνείτε ή διαφωνείτε ότι ο τουρισμός της περιοχής έχει συμβάλλει στη βελτίωση της ποιότητας των δημοσίων υπηρεσιών;

Διαφωνώ απόλυτα

Διαφωνώ

Ούτε συμφωνώ / Ούτε διαφωνώ

Συμφωνώ

Συμφωνώ απόλυτα

17. Σε τι βαθμό συμφωνείτε ή διαφωνείτε ότι ο τουρισμός της περιοχής έχει συμβάλλει στη αύξηση της μόλυνσης του περιβάλλοντος;

Διαφωνώ απόλυτα

Διαφωνώ

Ούτε συμφωνώ / Ούτε διαφωνώ

Συμφωνώ

Συμφωνώ απόλυτα

18. Σε τι βαθμό συμφωνείτε ή διαφωνείτε ότι ο τουρισμός της περιοχής έχει συμβάλλει στην επιδείνωση της κυκλοφοριακής συμφόρησης;

Διαφωνώ απόλυτα

Διαφωνώ

Ούτε συμφωνώ / Ούτε διαφωνώ

Συμφωνώ

Συμφωνώ απόλυτα

Δ. Γνώμη σχετικά με τον τουρισμό του Νομού Αργολίδος

19. Σε τι βαθμό υπάρχει αρμονική συνύπαρξη μεταξύ ντόπιων κατοίκων και τουριστών στην περιοχή σας;

Καθόλου

Μικρό

Μέτριο

Μεγάλο

Πολύ Μεγάλο

20. Θεωρείτε ότι ο τουρισμός της περιοχής σας θα πρέπει να αναπτυχθεί περαιτέρω τα επόμενα χρόνια;

Διαφωνώ απόλυτα

Διαφωνώ

Ούτε συμφωνώ / Ούτε διαφωνώ

Συμφωνώ

Συμφωνώ απόλυτα

21. Σε τι βαθμό θεωρείται ότι η ελληνική κυβέρνηση θα πρέπει να χρηματοδοτήσει περαιτέρω την ανάπτυξη του τουρισμού στο Νομό Αργολίδος;

Καθόλου

Μικρό

Μέτριο

Μεγάλο

Πολύ Μεγάλο

22. Θεωρείτε ότι ο όγκος των τουριστών πρέπει να αυξηθεί τα επόμενα χρόνια;

Διαφωνώ απόλυτα

Διαφωνώ

Ούτε συμφωνώ / Ούτε διαφωνώ

Συμφωνώ

Συμφωνώ απόλυτα